

د افغانستان اسلامي امارت

د عدلي وزارت

سرمې چړيک

چړيک سرمې

- د امارتي ځمکو د اجارې قانون
- د استېدونکو مهاجرينو ته د ځمکو د وېش د هيئت طرز العمل
- د استېدونکو صنعتکارانو او سوداگرو لپاره د امتيازونو او اسانتياوو د تنظيمولو طرز العمل
- قانون اجاره زمين هاي امارتي
- طرز العمل هيئت توزيع زمين به مهاجرين عودت کننده
- طرز العمل تنظيم امتيازات و تسهيلات براي صنعت کاران و تاجران عودت کننده

تاريخ نشر: (۲۳) جمادى الأولى سال ۱۴۲۶ هـ.ق
(۵) قوس سال ۱۴۰۳ هـ.ش
نمبر مسلسل (۱۴۵۸)

د خپريدونېته: د ۱۴۲۶ هـ.ق کال جمادى الأولى د مياشتې (۲۳)
د ۱۴۰۳ هـ.ش کال د ليندۍ د مياشتې (۵)
پرله پسې نمبر (۱۴۵۸)

په دې ګڼه کې لاندې تقينې سندونه چاپ شوي دي:

- ۱- د امارتي ځمکو د اجارې قانون (۵۵-۱) مخه.
- ۲- راستنېدونکو مهاجرينو ته د ځمکو د وېش د هيئت طرز العمل (۸۵-۵۶) مخه.
- ۲- د راستنېدونکو صنعتکارانو او سوداګرو لپاره د امتيازونو او اسانتياوو د تنظيمولو طرز العمل (۱۱۱-۸۶) مخه پورې.

د امتياز خاوند:	د عدليې وزارت
مسئول چلوونکي:	مولوي محمد افضل (احمد)
	۰۷۷۳۲۶۲۰۲۸
مرستيال:	مولوي عبدالحق (صديقي)
	۰۷۶۷۶۸۰۴۶۱
مدیر: محمد جان رسولي:	۰۷۴۷۶۲۷۹۳۰
وېب سايټ:	www.moj.gov.af

قيمت اين شماره (به اساس قرارداد):	(۵۰) افغانۍ
تيراژ چاپ:	(۶۰۰۰) جلد
تعداد صفحات بشمول پشتي:	(۱۱۶) صفحه
مطبعه چاپ کننده:	(بهير)

آدرس: وزارت عدليه، رياست نشرات و ارتباط عامه، ناحيه ششم - غرب قصر دارالامان.

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العلمين و الصلوة والسلام على سيد المرسلين وعلى آله
واصحابه اجمعين.

فرمان

عاليقدر امير المؤمنين حفظه الله
تعالی در مورد منظوری قانون
اجاره زمین های امارتی

شماره: (۹)

تاریخ: ۱۴۴۶ / ۳ / ۲۲ هـ.ق

ماده اول:

قانون اجاره زمین های امارتی را در
(۱) مقدمه، (۴) باب، (۵) فصل و
(۳۷) ماده توشیح می نمایم.

ماده دوم:

این فرمان از تاریخ توشیح
نافذ و همراه با متن قانون یاد
شده در جریده رسمی نشر گردد.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته!
امیرالمؤمنین شیخ القرآن والحديث
مولوی هبة الله اخندزاده

د امارتی ځمکو د اجارې قانون د

منظورۍ په هکله د عاليقدر
امير المؤمنين حفظه الله تعالی

فرمان

ګڼه: (۹)

نېټه: ۱۴۴۶ / ۳ / ۲۲ هـ.ق

لومړۍ ماده:

د امارتي ځمکو د اجارې قانون په
(۱) مقدمه، (۴) بابونو، (۵) فصلونو
او (۳۷) مادو کې توشیح کوم.

دوهمه ماده:

دغه فرمان د توشیح له نېټې څخه نافذ
او د یاد قانون د متن سره یو ځای
دې په رسمي جریده کې خپور شي.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته!
امير المؤمنين شیخ القرآن والحديث
مولوي هبة الله اخندزاده

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

فهرست مندرجات

کتاب

قانون اجاره زمین‌های امارتی

مقدمه

صفحه	عنوان	ماده
۵.....	مبني	ماده اول:
۶.....	اصطلاحات	ماده دوم:
۱۰.....	نام اختصاری	ماده سوم:
۱۱.....	مرجع تطبيق	ماده چهارم:

باب اول

اجراآت و امور مربوط اجاره دهی

فصل اول

اجراآت

۱۲.....	اجراآت وزارت	ماده پنجم:
۱۵.....	اجراآت ریاست اجاره دهی	ماده ششم:
۱۶.....	اجراآت ریاست زراعت	ماده هفتم:

فصل دوم

امور مربوط اجاره دهی

۱۹.....	درخواست اجاره زمین‌های امارتی	ماده هشتم:
۱۹.....	اجاره بدون مزایده	ماده نهم:
۲۰.....	موانع عقد اجاره	ماده دهم:

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

ماده يازدهم:	تصرفات در زمين‌هاى تحت اجاره..... ۲۳
ماده دوازدهم:	آباد نمودن زمين‌هاى امارتى..... ۲۵
ماده سيزدهم:	معلوم نمودن مقدار بدل الاجاره..... ۲۶
ماده چهاردهم:	شرطنامه..... ۲۷
ماده پانزدهم:	اعلان مزايده..... ۲۸
ماده شانزدهم:	هيئت مزايده..... ۲۹
ماده هفدهم:	اخذ تضمين از مستأجر..... ۳۱
ماده هجدهم:	منظورى عقد..... ۳۲
ماده نوزدهم:	مكلفيت هاى مستأجر..... ۳۳
ماده بيستم:	تحويلى بدل الاجاره..... ۳۴
ماده بيست و يكم:	تنفيذ عقد و نظارت از تطبيق آن..... ۳۶
ماده بيست و دوم:	اطلاع فسخ عقد قبل از اتمام مدت تعيين شده..... ۳۷

باب دوم

فسخ عقد اجاره، استرداد، خساره و آفات زمين اجاره شده

فصل اول

فسخ عقد اجاره

ماده بيست و سوم:	حالات فسخ عقد اجاره..... ۳۹
------------------	-----------------------------

فصل دوم

استرداد زمين هاى اجاره شده

ماده بيست و چهارم:	تسليم دهى دوباره زمين..... ۴۱
ماده بيست و پنجم:	استرداد يك حصه يا همه زمين اجاره شده..... ۴۱

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

فصل سوم

خساره و آفات در زمین‌های اجاره داده شده

۴۵.....	اطلاع خساره و آفات.....	ماده بیست و ششم:
۴۵.....	جبران خساره.....	ماده بیست و هفتم:
۴۷.....	رسیدگی به منازعات.....	ماده بیست و هشتم:

باب سوم

تمدید عقد اجاره و تزئید در مقدار بدل الاجاره

۴۸.....	تمدید عقد اجاره.....	ماده بیست و نهم:
۴۸.....	تزئید در مقدار بدل الاجاره.....	ماده سی ام:

باب چهارم

احکام متفرقه

۴۹.....	تمدید، تجدید و تعدیل عقد.....	ماده سی و یکم:
۵۰.....	عدم سمع دعوی.....	ماده سی و دوم:
۵۰.....	انصراف برنده مزایده.....	ماده سی و سوم:
۵۱.....	تخلفات.....	ماده سی و چهارم:
۵۳.....	تعدیل قانون.....	ماده سی و پنجم:
۵۴.....	ترتیب و ارائه طرز العمل ها و لوایح.....	ماده سی و ششم:
۵۴.....	انفاذ.....	ماده سی و هفتم:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ^(۱)

الحمد لله رب العلمين و الصلوة والسلام على سيد المرسلين وعلى آله
و اصحابه اجمعين.^(۲)

كتاب

د امارتي ځمکو د اجاري قانون

قانون اجاره زمین های امارتی

كتاب

قانون اجاره زمین های امارتی بر یک
مقدمه، چهار باب، پنج فصل و سی و
هفت ماده مشتمل است.

د امارتي ځمکو د اجاري قانون پر يوه
مقدمه، څلورو بابونو، پنځو فصلونو
او اووه دېرش مادو باندې مشتمل دی.

مقدمه

مقدمه (سريزه)

مقدمه بر مواد مبنی، اصطلاحات، نام
اختصاری و مرجع تطبیق مشتمل
است.

مقدمه پر مبنی، اصطلاحگانې، لنډ نوم
او د تطبیق مرجع مادو باندې مشتمله
ده.

مبنی

مبنی

ماده اول:

لومړۍ ماده:

این قانون بر اساس فرمان
شماره (۹) مورخ
۱۴۴۴/۳/۲۸ هـ. ق که مطابق

دغه قانون د عاليقدر
امير المؤمنين حفظه الله تعالى
د ۱۴۴۴/۳/۲۸ هـ. ق نېټې چې

(۱) ابتداء الكتاب بالبسملة أولاً... اقتداءً بالكتاب العزيز المستفتح هكذا، وعملاً بقوله -عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ-: «كل أمر
ذي بال لا يبدأ فيه بذكر الله وبسم الله الرحمن الرحيم فهو أقطع.» رواه الحافظ عبد القادر الرهاوي في «أربعينه».
وفي رواية أبي داود والنسائي: «كل كلام لا يبدأ فيه بالحمد لله فهو أجزم» وفي رواية ابن ماجه: «كل أمر ذي بال لم
يبدأ فيه بالحمد لله فهو أقطع» ورواه أبو عوانة وابن حبان في صحيحهما).
[البنية شرح الهداية، ج ۱، ص ۱۰۵، ط: دار الكتب العلمية، بيروت].
(۲) المرجع السابق.

رسمي جريدة

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

د ۱۴۰۱/۸/۲ هـ. ش. عاليقدر
امير المؤمنين حفظه الله تعالى می باشد،
تدوين شده است. (۳)

د ۱۴۰۱/۸/۲ هـ. ش. له نېټې سره
سمون خوري د (۹) گڼه فرمان پر
اساس تدوين شوی دی. (۳)

اصطلاحات

ماده دوم:

اصطلاحات آتی در این
قانون معانی ذیل را افاده
می نماید:

۱- عقد اجاره: قراردادی است که
میان مؤجر و مستأجر بر منفعت
معلوم در برابر عوض معلوم منعقد
می گردد. (۴)

۲- مؤجر: عبارت از وزارت

اصطلاحگاني

دوهمه ماده:

په دې قانون کې راتلونکې
اصطلاحگاني لاندې معناگاني افاده
کوي:

۱- د اجارې عقد: هغه تړون دی چې
د مؤجر او مستأجر ترمنځ پر معلوم
منفعت د معلوم عوض په بدل کې
منعقد کېږي. (۴)

۲- مؤجر: د کرنې، اوبولگولو او

(۳) (أصل الحكم وإدارة الشئون أن يكون للسلطان؛ لأنه صاحب الإمامة الكبرى، وجميع من يعمل للعموم يكون وكيلا عنه، لكن الوكالة قد تكون بلا واسطة كأن يقول السلطان لزيد: وكلتك بالحكم بين الناس، ولأخريجياً الأموال وحفظها، ولأخري حفظ الثغور، ولأخري بإدارة الأمور السياسية، ولأخري عقاب المجرمين). [شرح المجلة لمحمد خالد الأتاسي، ج ۴، جزء ۶، ص ۵۰، المادة (۱۸۰۰)، ط: مكتبة حنفيه، كويته].

(لما كان لإمام المسلمين ولاية نظارة على عموم الرعية في الأمور العامة، كان تصرفه على الرعية منوطاً بالمصلحة، ولهذا يجب أن تكون أوامر السلطان وأولي الأمر والنهي موافقة لمصالح الرعية؛ لأن السلطان إنما أعطى السلطة من الله تعالى لأجل صيانة دم عباده ووقاية عرضهم وأموالهم). [شرح المجلة لسليم باز، ص ۳۵، في توضيح المادة (۵۸)، ط: مكتبة عمریه، كويته].

(وكل ما رثيت أن الله يصلح به أمر الرعية فافعله، ولا تؤخره، فإني أرجو لك بذلك أعظم الأجر وأفضل الثواب). [كتاب الخراج للإمام أبي يوسف - رحمه الله -، ص ۲۹۹، ط: مكتبة نشر القرآن والحديث، بشاور].

(۴) (المادة: ۴۰۵) الاجارة في اللغة بمعنى لأجرة وقد استعملت في معنى الايجار أيضاً وفي اصطلاح الفقهاء بمعنى بيع المنفعة المعلومه في مقابلة عوض معلوم. مجلة الاحكام العدلية (ص: ۷۹).

رسمي جريدة

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

- مالداري- وزارت خخه عبارت دی چې امارتي (حكومتي) ځمكې په اجاره وركوي.^(۵)
- ۳- مستأجر: هغه كورنی یا بهرنی شخص دی چې د دې شرعي قانون له حكمونو سره سم هغه ته امارتي (حكومتي) ځمكې په اجاره وركول كېږي.^(۶)
- ۴- بدل الاجاره: هغه عوض دی چې د دغه قانون د احكامو او شرايطو پر اساس د مستأجر لخوا مؤجر ته وركول كېږي.^(۷)
- ۵- اجاره طويله: دا هغه اجاره ده چې موده يې له څلورو كلونو څخه بيا تر (۳۰) كلونو پورې وي.^(۸)
- زراعت، آبياري و مالداري می باشد كه زمین های امارتی (حكومتی) را به اجاره می دهد.^(۵)
- ۳- مستأجر: شخصی داخلی یا خارجی است كه زمین های امارتی (حكومتی) را مطابق احكام این قانون شرعی به وی به اجاره داده می شود.^(۶)
- ۴- بدل الاجاره: عوضی است كه بر اساس احكام و شرايط این قانون از طرف مستأجر به مؤجر پرداخت می گردد.^(۷)
- ۵- اجاره طویل: اجاره است كه مدت آن از چهار سال الی (۳۰) سال باشد.^(۸)

(۵) (المادة: ۴۰۹) الأجر هو الذي أعطى المجاور بالاجارة ويقال له أيضاً المكاري بضم الميم و موجر بكسر الجيم. مجلة الاحكام العدلية(ص: ۸۰).

(۶) (المادة: ۴۱۰) المستأجر بكسر الجيم هو الذي استأجر. مجلة الاحكام العدلية(ص: ۸۰).

(۷) (المادة: ۴۱۵) الأجر المسمى هو الأجرة التي ذكرت وتعينت حين العقد. مجلة الاحكام العدلية(ص: ۸۰).

(۸) " أي مدة كانت " إشارة إلى أنه يجوز، طالبت المدة أو قصرت لكونها معلومة، ولتحقق الحاجة إليها عسى، إلا أن في الأوقاف لا تجوز الإجارة الطويلة كي لا يدعي المستأجر ملكها وهي ما زاد على ثلاث سنين وهو المختار. الهداية (ج: ۳، ص: ۲۳۰). الناشر: داراحياء التراث العربی - بيروت - لبنان

۶- اجاره قصيره: هغه اجاره است که مدت آن الی سه سال باشد.^(۹)

۷- مزایده: مرحله اجاره زمین است که مطابق احکام این قانون زمین یا ملکیت امارتی به شخصی به اجاره داده می شود که بلندترین بدل الاجاره را پیشنهاد کرده باشد.^(۱۰)

۸- شرطنامه: سندی است که در آن تاریخ آغاز و ختم اعلان اجاره، موقعیت زمین یا ملکیت قابل اجاره، نوعیت، کیفیت، مساحت و حدود اربعه، مدت اجاره، شرایط اهلیت متقاضیان اجاره و نوع و مقدار تضمین مشخص و در اختیار متقاضیان گذاشته

۶- اجاره قصيره: هغه اجاره ده چې موده يې تر درېو کلونو پورې وي.^(۹)

۷- مزایده: د ځمکې د اجارې هغه مرحله ده چې د دې قانون له حکمونو سره سم امارتي ځمکه یا ملکیت، هغه شخص ته په اجاره ورکول کېږي چې تر ټولو لوړه بدل الاجاره يې وړاندیز کړې وي.^(۱۰)

۸- شرطنامه: هغه سند دی چې په هغه کې د اجارې د اعلان د پیل او پای نېټه، د اجارې وړ ځمکې یا ملکیت موقعیت، نوعیت، کیفیت، مساحت او اربعه حدود، د اجارې موده، د اجارې غوښتونکو د اهلیت شرطونه او د تضمین ډول او اندازه مشخصه او د غوښتونکو په واک کې

(۹) المرجع السابق.

(۱۰) (وَلَا بَأْسَ بِبَيْعِ مَنْ يَزِيدُ) وَتَفْسِيرُهُ مَا ذَكَرْنَا. وَقَدْ صَحَّ { أَنَّ النَّبِيَّ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ بَاعَ قَدْحًا وَجَلَسَا بِبَيْعِ مَنْ يَزِيدُ ؛ وَلَئِنَّهُ يَبِيعُ الْفُقَرَاءَ وَالْحَاجَةَ مَاسَّةً إِلَى نَوْعٍ مِنْهُ } . فتح القدير (ج ۶ ص ۱۰۸) ط امير حمزه كتب خانه.
(قوله لا بيع من يزيد) أي لا يكره لما قدمناه من عدم الإضرار، وقد صح «أن النبي - صلى الله عليه وسلم - باع قدحا وحلسا بيع من يزيد» ، ولأنه بيع الفقراء، والحاجة ماسة إليه. البحر الرائق شرح كنز الدقائق ومنحة الخالق وتكملة الطوري (ج ۶ ص ۱۰۸) ط دار الكتاب الإسلامي.

می شود. (۱۱)

ورکول کبري. (۱۱)

۹- تعديل: ايجاد تغييرات مطابق احكام اين قانون در عقد قبلی اجاره است. (۱۲)

۹- تعديل: د اجارې په مخکېني عقد کې د دې قانون له حکمونو سره سم د تغيراتو رامنځته کول دي. (۱۲)

۱۰- تمديد اجاره: تمديد مدت عقد اجاره به موافقه مؤجر و مستأجر، بدون مزايده به نرخ روز مطابق احكام اين قانون می باشد. (۱۳)

۱۰- د اجارې تمديد: د مؤجر او مستأجر په موافقې، له مزايدي پرته د ورځې په نرخ د دې قانون له حکمونو سره سم د اجارې د عقد د مودې غځول دي. (۱۳)

۱۱- دفتر ثبت اجاره: دفترى است که در آن کمیست،

۱۱- د اجارې د ثبت دفتر: هغه دفتر دی چې په هغه کې د اجاره شوو

(۱۱) (وکنذلک إن أمرهم بشيء لا يدرون أيلتفعون به أم لا، فعلمهم أن يطيعوه؛ لان فريضة الطاعة ثابتة بنص مقطوع به وما تردد لهم من الرأي في أن ما أمر به منتفع أو غير منتفع به لا يصلح معارضا للنص المقطوع). [شرح السير الكبير، ج ۱، جزء ۱، ص ۱۱۶، ط: مكتبة سبحانية، كويته].

وظاهر كلامهم هاهنا أن السياسة هي فعل شيء من الحاكم لمصلحة يراها، وإن لم يرد بذلك الفعل دليل جزئي. البحر الرائق شرح كتر الدقائق ومنحة الخالق وتكملة الطوري (ج ۵ ص ۱۱) ط دار الكتاب الإسلامي.

(۱۲) (لما كان لإمام المسلمين ولاية نظارة على عموم الرعية في الأمور العامة، كان تصرفه على الرعية منوطا بالمصلحة، ولهذا يجب أن تكون أوامر السلطان وأولي الأمور والنهي موافقة لمصالح الرعية؛ لأن السلطان إنما أعطى السلطة من الله تعالى لأجل صيانة دم عباده ووقاية عرضهم وأموالهم). [شرح المجلة لسليم باز، ص ۳۵، في توضيح المادة (۵۸)، ط: مكتبة عمرية، كويته].

(وكل ما رثيت أن الله يصلح به أمر الرعية فافعله، ولا تؤخره، فإني أرجو لك بذلك أعظم الأجر وأفضل الثواب). [كتاب الخراج للإمام أبي يوسف - رحمه الله -، ص ۲۹۹، ط: مكتبة نشر القرآن والحديث، بشاور].

(۱۳) وإذا أراد الأجر إيجار ماله من آخر غير المستأجر، فليس لهذا أن يقول (إنني أحق به من غيره؛ لأنني واضع اليد فأجره مني) : لأن له عدم إيجاره أصلا بخلاف الموقوف للغلة، فإن كان لا بد من إيجاره فإيجاره من غير المستأجر الأول تعنت إلا إن زاد عليه آخر في الأجرة، ولم يقبل الأول الزيادة فتؤجر من الآخر، من هذا ما ظهر لي تأمل (التنقيح). درر الحکام في شرح مجلة الأحكام (ج ۱ ص ۶۸۱).

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

کيفيت زمين‌های اجاره شده و مشخصات مؤجر و مستأجر از طرف مدیریت اجاره دهی ریاست زراعت، آبیاری و مالداري ولایت مربوطه درج و یک نقل آن هر سال به ریاست اجاره‌دهی وزارت زراعت، آبیاری و مالداري انتقال می‌گردد.

نام اختصاری

ماده سوم:

(۱) وزارت زراعت، آبیاری و مالداري، منبع در این قانون به نام وزارت یاد می‌گردد.

(۲) ریاست عمومی سرمایه‌گذاری و اجاره‌دهی زمین‌های ریاست عمومی اداره اراضی وزارت زراعت، آبیاری و مالداري، در این قانون به نام ریاست اجاره دهی یاد می‌گردد.

(۳) ریاست تنفیذ و نظارت از تطبیق قرار دادهای ریاست عمومی

خمسکو کمیت، کیفیت، د مؤجر او مستأجر خانگونی د اړوند ولایت د کرنې، اوبولگولو او مالداري ریاست د اجارې ورکونې د مدیریت له خوا درج او یو نقل یې هر کال د کرنې، اوبولگولو او مالداري وزارت د اجارې ورکونې ریاست ته لېږدول کېږي.

لنډ نوم

درېمه ماده:

(۱) د کرنې، اوبو لگولو او مالداري وزارت له دې وروسته، په دې قانون کې د وزارت، په نامه یادېږي.

(۲) د کرنې، اوبو لگولو او مالداري وزارت د اراضي عمومي ریاست د ادارې د خمسکو د اجارې ورکولو او پانگوني عمومي ریاست، په دې قانون کې د اجارې ورکونې ریاست، په نامه یادېږي.

(۳) د کرنې، اوبولگولو او مالداري وزارت د اراضي د ادارې د اجارې

رسمي جريدة

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

اجاره دهی اداره اراضی وزارت
زراعت، آبیاری و مالداري، در
این قانون به نام ریاست تنفیذ
یاد می گردد.

(۴) ریاست زراعت، آبیاری
و مالداري ولایت، منبعد در این
قانون به نام ریاست زراعت یاد
می گردد.

مرجع تطبیق

ماده چهارم:

وزارت زراعت، آبیاری و مالداري
مرجع تطبیق احکام این قانون
است. (۱۴)

ورکونی د عمومي ریاست د تنفیذ او
د قراردادونو له تطبیق څخه د څارنې
ریاست، په دې قانون کې د تنفیذ
ریاست په نامه یادېږي.

(۴) د ولایت د کرنې، اوبولگولو او
مالداري-ریاست، په دې قانون کې له
دې وروسته د کرنې ریاست، په نامه
یادېږي.

د تطبیق مرجع

څلورمه ماده:

د کرنې، اوبولگولو او مالداري-
وزارت د دې قانون د حکمونو د
تطبیق مرجع دی. (۱۴)

(۱۴) (أصل الحكم وإدارة الشئون أن يكون للسلطان؛ لأنه صاحب الإمامة الكبرى، وجميع من يعمل للعموم يكون وكيلا عنه، لكن الوكالة قد تكون بلا واسطة كأن يقول السلطان لزيد: وكلتك بالحكم بين الناس، ولآخر بجباية الأموال وحفظها، ولآخر بحفظ الثغور، ولآخر بإدارة الأمور السياسية، ولآخر يعقاب المجرمين). [شرح المجلة لمحمد خالد الأتاسي، ج ۴، جزء ۶، ص ۵۰، المادة (۱۸۰۰)، ط: مكتبة حنفيه، كويته].
وأما وزارة التنفيذ فحكمها أضعف وشروطها أقل؛ لأن النظر فيها مقصور على رأي الإمام وتدييره. وهذا الوزير وسط بينه وبين الرعايا والولاية يؤدي عنه ما أمر، وينفذ عنه ما ذكر، ويمضي ما حكم، ويخبر بتقليد الولاية وتجهيز الجيوش، ويعرض عليه ما ورد من مهم وتجدد من حدث ملم؛ ليعمل فيه ما يؤمر به، فهو معين في تنفيذ الأمور، وليس بوال عليها ولا متقلدا لها. الأحكام السلطانية للماوردي (ص: ۵۶) دار الحديث - القاهرة.

باب اول

اجراآت و امور مربوط اجاره

دهی

باب اول دارای فصل‌های ذیل می‌باشد:

فصل اول: اجراآت.

فصل دوم: امور مربوط اجاره دهی.

فصل اول

اجراآت

فصل اول سه ماده دارد که ماده اول آن بر پنج فقره و ماده دوم آن بر دو فقره مشتمل است و ماده سوم آن بر دو فقره که فقره اول آن بر هشت جزء، مشتمل می‌باشد.

اجراآت وزارت

ماده پنجم:

(۱) وزارت، زمین‌های امارتی قابل اجاره را در مناطق مختلف توسط هیئت فنی تشخیص، تثبیت و مشخصات آن را طور منظم ترتیب

لومړی باب

اجراآت او د اجاره ورکونې

اړوند چارې

لومړی باب لاندې فصلونه لري:

لومړی فصل: اجراآت.

دوهم فصل: د اجاره ورکونې اړوند چارې.

لومړی فصل

اجراآت

لومړی فصل درې مادې لري چې اوله ماده یې پر پنځو فقرو او دوهمه ماده یې پر دوو فقرو مشتمله ده او درېمه ماده یې پر دوو فقرو چې لومړۍ فقره یې پر اته اجزاو مشتمله ده.

د وزارت اجراآت

پنځمه ماده:

(۱) وزارت، د اجارې وړ امارتي ځمکې د فني هیئت په واسطه په مختلفو سیمو کې تشخیص، تثبیت او مشخصات یې په منظم ډول

ترتيوي.

می نماید.

(۲) وزارت، د دې مادي په
(۱) فقره کې درج شوې د اجارې وړ
تشخيص او تثبيت شوې امارتي
ځمکې د پانگوني (سرمایه گذاري) د
جلبولو په موخه د خپلو مرکزي او
ولایتي شعبو له لارې اعلانوي.

(۲) وزارت، زمینهای تشخیص و
تثیت شده قابل اجاره مندرج
فقره (۱) این ماده را به منظور جلب
سرمایه گذاری از طریق شعبات
مرکزی و ولایتی خویش اعلان
می نماید.

(۳) وزارت، د دې قانون له حکمونو
سره سم د پانگوني (سرمایه گذاري)
د اندازې او د کار د ماهیت په پام
کې نیولو سره په اجاره قصیره او
اجاره طویلله اشخاصو ته ورکوي. (۱۵)

(۳) وزارت، مطابق احکام این
قانون با در نظر داشت اندازه
سرمایه گذاری و ماهیت کار، به
اشخاص به اجاره قصیره و اجاره
طویلله می دهد. (۱۵)

(۱۵) قال - رحمه الله - (ولا يزداد في الأوقاف على ثلاث سنين) أي لا يجوز أن تزداد مدة الإجارة في الأوقاف على ثلاث سنين خوفا من دعوى المستأجر أنه ملكه إذا تطاولت المدة وذكر بعضهم الحيلة في جواز الزيادة على ثلاث سنين أن يعقد عقودا كل عقد على سنة ويكتب في الكتاب أن فلان بن فلان استأجر الوقف كذا وكذا سنة بكذا وكذا عقدا في كل عقد سنة وذكر صدر الإسلام أن الحيلة فيه أن يرفع إلى الحاكم حتى يجيزه وكان الصدر الشهيد - رحمه الله - يفتي بالجواز في ثلاث سنين في الضياع إلا إذا كانت المصلحة في المنع وفي غير الضياع كان يفتي بعدم الجواز فيما زاد على سنة واحدة إلا إذا كانت المصلحة في الجواز هذا إذا لم ينص الواقف على مدة الإجارة فإن اشترط لذلك شيئا من المدة فهو على ما شرط طال أو قصر: لأن شروط الواقف تراعى كالنصوص. تبين الحقائق شرح كنز الدقائق وحاشية الشلبي (ج ۵ ص ۱۰۶).

ثالثا: أما إذا كان إيجار الوقف لأكثر من المدة المذكورة في صالح الوقف ومنفعته في ذلك متحققة بأن كان الناس لا يرغبون في استئجارها سنة وإيجارها أكثر من سنة أدر على الوقف وأنفع للفقراء جاز إيجاره برأي القاضي. درر الحکام في شرح مجلة الأحكام (ج ۱ ص ۵۶۰) شرح المادة: ۴۸۴.

قال - رحمه الله - (ولا يزداد في الأوقاف على ثلاث سنين) أي لا يجوز أن تزداد مدة الإجارة في الأوقاف على ثلاث سنين خوفا من دعوى المستأجر أنه ملكه إذا تطاولت المدة وذكر بعضهم الحيلة في جواز الزيادة على ثلاث سنين أن يعقد عقودا كل عقد على سنة ويكتب في الكتاب أن فلان بن فلان استأجر الوقف كذا وكذا سنة بكذا وكذا عقدا في كل

- (۴) وزارت، اسناد اجاره زمین‌های امارتی را مطابق احکام این قانون ترتیب و به منظور تصمیم‌گیری به عالی‌قدر امیرالمؤمنین حفظه الله تعالى پیشنهاد می‌نماید و بعد از منظوری قابل اجرا می‌باشد. (۱۶)
- (۴) وزارت، د امارتي ځمکو د اجارې سندونه د دې قانون له حکمونو سره سم ترتیب او د تصمیم نیونې په موخه یې عالی‌قدر امیرالمؤمنین حفظه الله تعالى ته وړاندیز کوي او له منظوری څخه وروسته د اجراء وړ دي. (۱۶)
- (۵) وزارت، در مورد تمديد عقد اجاره و تزويد بدل الاجاره به موافقه مستأجر، مطابق احکام این قانون تصاميم لازم اتخاذ می‌نماید. (۱۷)
- (۵) وزارت، د دې قانون له حکمونو سره سم، د اجارې د عقد د تمديد، د بدل الاجارې د تزويد په اړه د مستأجر په موافقه، لازم تصمیم نیسي. (۱۷)

عقد سنة وذكر صدر الإسلام أن الحيلة فيه أن يرفع إلى الحاكم حتى يجيزه وكان الصدر الشهيد - رحمه الله - يفتي بالجواز في ثلاث سنين في الضياع إلا إذا كانت المصلحة في المنع وفي غير الضياع كان يفتي بعدم الجواز فيما زاد على سنة واحدة إلا إذا كانت المصلحة. تبين الحقائق شرح كنز الدقائق وحاشية الشلبي (ج ۳ ص ۵۱۴) ط مكتبة الحرمين كويته.

وفي فتاوى الكازروني عن شيخه حنيف الدين المرشدي: وأما أراضي بيت المال فإطلاقهم يقتضي جوازها مطلقاً. وأيضاً اتساعهم في جواز تصرف الإمام فيها بيعاً وإقطاعاً يفيد أهد ملخصاً، لكن في حاشية الرملي أنها مثل عقار اليتيم. قال في الحامدية والوجه ما قاله أهد الدر المختار وحاشية ابن عابدين (رد المحتار) (ج ۶ ص ۶).

(۱۶) سلطة التصرف في بيت مال المسلمين للخليفة وحده أو من ينوبه (۲). وذلك لأن الإمام نائب عن المسلمين فيما لم يتعين المتصرف فيه منهم. وكل من يتصرف في شيء من حقوق بيت المال فلا بد أن يستمد سلطته في ذلك من سلطة الإمام. الموسوعة الفقهية الكويتية (ج ۸ ص ۲۴۴).

(۱۷) (المادة ۴۳۹) لو تفاولا بعد العقد على تبديل البدل، أو تزويده، أو تنزيله يعتبر العقد الثاني. درر الحکام في شرح مجلة الأحكام (ج ۱ ص ۴۷۸).

اجراآت رياست اجاره

دهی

ماده ششم:

(۱) رياست اجاره دهی، اسناد متقاضیان اجاره زمین های امارتی را ارزیابی نموده و بعد از تأیید مقام وزارت، پیشنهاد اجاره دهی آن را جهت ارائه به حضور عالیقدر امیرالمؤمنین حفظه الله تعالى ترتیب می نماید. در این صورت پیشنهاد به امضای وزیر وزارت زراعت، آبیاری و مالداري به حضور عالیقدر امیرالمؤمنین حفظه الله تعالى تقدیم می گردد. (۱۸)

د اجارې ورکونې رياست

اجراآت

شپږمه ماده:

(۱) د اجارې ورکونې رياست، د امارتي ځمکو د اجارې د غوښتونکو سندونه ارزوي او د وزارت د مقام له تاييد څخه وروسته يې د اجارې ورکونې وړانديز د عاليقدر امیرالمؤمنین حفظه الله تعالى حضور ته د وړاندې کولو په موخه ترتیبوي. په دې صورت کې وړانديز د کرنې، اوبولگولو او مالداري وزارت د وزیر په لاسلیک عالیقدر امیرالمؤمنین حفظه الله تعالى حضور ته وړاندې کېږي. (۱۸)

(قوله: قيل يعقد ثانيا) أي مع المستأجر الأول كما نبه عليه بعده وقوله به أي بأجر المثل، والمراد أنه يجدد العقد بالأجرة الزائدة والظاهر أن قبول المستأجر الزيادة يكفي عن تجديد العقد. الدر المختار وحاشية ابن عابدين (رد المحتار) (ج ۴ ص ۴۰۴).

قال ابن عابدين: والظاهر أن قبول المستأجر الزيادة يكفي عن تجديد العقد. الموسوعة الفقهية الكويتية (ج ۴ ص ۱۸۱).

(۱۸) (لما كان لإمام المسلمين ولاية نظارة على عموم الرعية في الأمور العامة، كان تصرفه على الرعية منوطا بالمصلحة، ولهذا يجب أن تكون أوامر السلطان وأولي الأمر والنهي موافقة لمصالح الرعية؛ لأن السلطان إنما أعطى السلطة من الله تعالى لأجل صيانة دم عباده ووقاية عرضهم وأموالهم). [شرح المجلة لسليم باز، ص ۳۵، في توضيح المادة (۵۸)، ط: مكتبه عمريه، كويته].

(۲) رياست اجاره‌دهی، از جريان تطبيق عقود اجاره زمین‌های امارتی نظارت نموده و در این مورد به مقام‌های ذیصلاح گزارش ارائه می‌نماید.^(۱۹)

اجراآت رياست زراعت

ماده هفتم:

(۱) رياست زراعت در ساحه مربوطه مطابق احکام این قانون در زمینه اجاره زمین‌های امارتی، اجراآت ذیل را انجام می‌دهد:

۱- پیشنهاد تعیین هیئت فنی به مقام وزارت به منظور تعیین نقشه، علایم ظاهری، درجات، مساحت و نرخ ابتدایی زمین‌های امارتی قابل اجاره.

۲- ثبت زمین‌های امارتی قابل اجاره در دفتر ثبت اجاره و در بانک

(۲) د اجارې ورکونې رياست، د امارتي ځمکو د اجارې د عقدونو د تطبيق له بهير څخه څارنه کوي او په دې هکله ذیصلاح مقاماتو ته راپور وړاندې کوي.^(۱۹)

د کرنې رياست اجراآت

اوومه ماده:

(۱) د کرنې رياست، په اړوند ساحه کې د دې قانون له حکمونو سره سم، د امارتي ځمکو د اجارې په برخه کې لاندې اجراآت ترسره کوي:

۱- د اجارې وړ امارتي ځمکو د نقشي، ظاهري نښو، درجو، مساحت او ابتدایي نرخ د تعیین په منظور، د وزارت مقام ته د فني هیئت د ټاکلو وړاندیز.

۲- د اجارې د ثبت په دفتر او د ځمکو په بانک کې د اجارې وړ

(وکل ما رثیت أن الله یصلح به أمر الرعية فافعله، ولا تؤخره، فإني أرجو لک بذلك أعظم الأجر وأفضل الثواب). [کتاب الخراج للإمام أبي یوسف - رحمه الله-، ص ۲۹۹، ط: مکتبة نشر القرآن والحديث، بشاور].
(۱۹) العاشران یباشربنفسه مشارفة الامور وتصفح الاحوال: لينهض بسياسة الامة وحراسة الملة، ولا يعول على التفويض تشاغلا بلسة او عبادة، فقد يخون الامين ويغش الناصح. الاحکام السلطانية للماوردی (ص: ۴۰-۴۱).

رسمي جریده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

۱- امارتي ځمکو ثبتول.	۱- زمين ها.
۲- د شرطنامي ترتيب، اعلان او وېشل.	۲- ترتيب، اعلان و توزیع شرطنامه.
۳- د امارتي ځمکو د اجاره غوښتونکو د سندونو او سوداگريزو طرحو تحليل او ارزول.	۳- تحليل و ازريابي اسناد و طرح های تجارتي متقاضيان اجاره زمين های امارتي.
۴- د امارتي ځمکو د اجارې د مزايدي په مجلسونو پورې د اړوندو چارو تنظيمول او د ګټونکي اعلانول.	۴- تنظيم امور مربوط به جلسات مزايده اجاره زمين های امارتي و اعلان برنده.
۵- د امارتي ځمکو د اجارې د سندونو د مسودې ترتيب او د نورو پړاوونو د تېرولو په موخه يې د پانګونې (سرمایه گذاري) رياست ته لېږل.	۵- ترتيب مسوده اسناد اجاره زمين های امارتي و ارسال آن به رياست سرمايه گذاري جهت طی مراحل بعدی.
۶- د بدل الاجارې د تحويلولو په منظور د تعرفې (د تحويلولو سند) ترتيب او مستأجر ته ورکول.	۶- ترتيب تعرفه (سند تحويلی) و سپردن آن به مستأجر جهت تحويلی بدل الاجاره.
۷- د امارتي ځمکو په اجارې پورې د اړوندو شخړو حل ته لومړنۍ رسيدګي او د اړتيا په صورت کې يې اړوندې مرجع ته راپور ورکول. ^(۲۰)	۷- رسيدګی اولیه به حل منازعات مربوط به اجاره زمين های امارتي و در صورت ضرورت ارائه گزارش آن به مرجع مربوط. ^(۲۰)

(۲۰) (وکذلک إن أمرهم بشيء لا يدرون أينفعون به أم لا، فعلمهم أن يطيعوه؛ لان فريضة الطاعة ثابتة بنص مقطوع به). [شرح السير الكبير، ج ۱، جزء ۱، ص ۱۱۶، ط: مکتبه سبحانيه، کويته].

(۲) طرح های تجارتي مذکور در جزء ۴ فقره (۱) اين ماده، آن است که توسط مستأجر، برنامه ریزی استفاده از زمین، مصارف و ساير مشخصات همراه با جدول زمانی مشخص، مطابق با شرايط اين قانون تخمين شده باشند.

فصل دوم

امور مربوط اجاره دهی

در اين فصل پانزده ماده است که ماده دوم آن دو جزء، ماده سوم آن سه فقره که فقره اول آن سه جزء و فقره دوم آن چهار جزء دارد، ماده چهارم آن سه فقره، ماده پنجم آن چهار فقره، ماده ششم آن سه جزء، ماده هفتم آن دو فقره، ماده هشتم آن سه فقره، ماده نهم آن سه فقره،

(۲) د دې مادې د (۱) فقرې په ۴ جزء کې يادې د سوداگريزې طرحې هغه دي چې د مستأجر له خوا د ځمکې د کارولو تخطيط، لگښتونه او نور مشخصات له ځانگړي تقسيم اوقات سره د دې قانون له شرايطو سره سم اټکل شوي وي.

دوهم فصل

د اجاره ورکونې اړوند چارې

په دې فصل کې پنځلس مادې دي چې دوهمه ماده يې دوه اجزاء، درېيمه ماده يې درې فقرې چې لومړۍ فقره يې درې اجزاء او دوهمه فقره يې څلور اجزاء لري، څلورمه ماده يې درې فقرې، پنځمه ماده يې څلور فقرې، شپږمه ماده يې درې اجزاء، اوومه ماده يې دوې فقرې، اتمه ماده يې درې فقرې، نهمه ماده

(أجمع العلماء على وجوب طاعته في جميع الأمور مما ليس بمَعْصِيَةٍ، وإن كان مما يَشُق ويكرهه النفوس، فإذا أمر الوالي من المباحات وجب طاعته فيه وَحُرِّمَتِ المخالفة). [أحكام الأراضي لمحمد علي التهانوي، ص ۹۷، ط: مكتبة الملك الفهد، الرياض].

(وحينئذ تُصبح القوانين والتكاليف التي تصدر عن الحاكم واجبة التنفيذ). [الفقه الإسلامي وأدلته، ج ۸، ص ۶۱۹، ط: أمير حمزة كتب خانه، كويته].

ماده دهم آن دو فقره، ماده دوازدهم آن دو فقره که فقره اول آن سه جزء دارد، ماده سیزدهم آن پنج فقره و ماده چهاردهم آن دو فقره دارد.

درخواست اجاره زمینهای

امارتی

ماده هشتم:

متقاضی اجاره زمینهای امارتی، درخواست مربوط را به وزارت یا ریاست زراعت ولایتی ارائه می نماید که زمین امارتی مورد نظر در آن قرار دارد.^(۲۱)

اجاره بدون مزایده

ماده نهم:

وزارت می تواند، با نظر داشت نیازهای متقاضی، مطابق احکام این قانون، زمینهای امارتی را در

بی درې فقرې، لسمه ماده یې دوې فقرې، دولسمه ماده یې دوې فقرې چې لومړۍ فقره یې درې اجزاء لري، دیارلسمه ماده یې پنځه فقرې او څوارلسمه ماده یې دوې فقرې لري.

د امارتي ځمکو د اجارې

غوښتنلیک

اتممه ماده:

د امارتي ځمکو د اجارې غوښتونکي اړوند غوښتنلیک، وزارت یا د هغه ولایت د کرنې ریاست ته وړاندې کوي چې د نظر وړ امارتي ځمکه په هغه کې قرار لري.^(۲۱)

له مزایدې پرته اجاره

نهمه ماده:

وزارت کولای شي، د غوښتونکي اړتیاوو ته په کتو سره، د دې قانون له حکمونو سره سم، امارتي ځمکې په

(۲۱) علی ما روي «أن النبي - صلى الله عليه وسلم - مر بعد فساومه ولم يشتره فاشتره آخر فأعتقه.» الحديث، وهذا؛ لأن بيع المزايدة لا بأس به على ما روي «أن النبي - صلى الله عليه وسلم - باع قعبا وحلisa ببيع من يزد» وصفة بيع المزايدة أن ينادي الرجل على سلعته بنفسه، أو بنائبه ويزيد الناس بعضهم على بعض فما لم يكف عن النداء فلا بأس للغير أن يزد وإذا ساومه إنسان بشيء فكف عن النداء ورضي بذلك فحينئذ يكره للغير أن يزد ويكون هذا استياما على سوم الغير. المبسوط للسرخسي (ج ۱۵ ص ۷۶).

لاندې حالتونو کې له مزايدي پرته په
اجاره ورکړي:
حالات ذيل بدون مزايده به اجاره
دهد:

۱- د کار د تطبيق لپاره بېړنۍ اړتيا
شتون ولري چې ځنډول يې يو يا
څو موارد (روغتيا، امنيت او عامه
شتمنۍ) له نه کابو کېدونکي گواښ
سره مخامخ کوي. (۲۲)

۲- دا تشخيص شوې وي چې د
رقابتي مزايدي مرحلې عملي بڼه نه
لري. (۲۳)

د اجاره عقد موانع

لسمه ماده:

(۱) د امارتي ځمکو د اجارې عقد له
لاندې اشخاصو سره نه شي ترسره
کېدای:
(۱) عقد اجاره زمين‌های امارتي
با اشخاص ذيل صورت گرفته
نمی‌تواند:

(۲۲) (لما كان لإمام المسلمين ولاية نظارة على عموم الرعية في الأمور العامة، كان تصرفه على الرعية منوطاً بالمصلحة، ولهذا يجب أن تكون أوامر السلطان وأولي الأمر والنهي موافقة لمصالح الرعية؛ لأن السلطان إنما أُعطى السُّلطة من الله تعالى لأجل صيانة دم عباده ووقاية عرضهم وأموالهم). [شرح المجلة لسليم باز، ص ۳۵، في توضيح المادة (۵۸)، ط: مكتبة عمریه، كويته].

(۲۳) (ستل) في أرض ميرية سليخة أذن وكيل السلطان عز نصره لزيد بأن يعمر فيها عمارة لنفسه وجعل عليه في كل سنة مبلغاً من الدراهم هو قدر أجرة مثلها وفي ذلك حظ ومصلحة لجهة الميري لتعطّلها وعدم من يرغب فيها سوى زيد فهل صح ذلك؟

(الجواب) : نعم. العقود الدرية في تنقيح الفتاوى الحامدية (ج ۲ ص ۱۰۳).
(وكل ما رثيت أن الله يصلح به أمر الرعية فافعله، ولا تؤخره، فإني أرجو لك بذلك أعظم الأجر وأفضل الثواب).
[كتاب الخراج للإمام أبي يوسف - رحمه الله-، ص ۲۹۹، ط: مكتبة نشر القرآن والحديث، بشاور].

۱- د اجارې د عقد د اهليت نه درلودل. (۲۴)	۱- نداشتن اهليت عقد اجاره. (۲۴)
۲- وړ مالي توان نه درلودل. (۲۵)	۲- نداشتن توان مالي لازم. (۲۵)
۳- ممنوع التصرف شخص. (۲۶)	۳- شخص ممنوع التصرف. (۲۶)
(۲) لاندې ځمکې په اجاره نه شي ورکول کېدای:	(۲) زمین‌های ذیل به اجاره داده نمی‌شود:
۱- ساتل شوي ساحات، ځنگلونه او قدرتي سرچینې. (۲۷)	۱- ساحات حفاظت شده، جنگلات و منابع قدرتی. (۲۷)

(۲۴) (المادة ۴۴۴): يشترط في انعقاد الإجارة أهلية العاقدین يعني كونهما عاقلین مميزین. لذلك لا تنعقد إجارة المجنون والصبي غير المميز كالبيع. درر الحکام في شرح مجلة الأحكام (ج ۱ ص ۴۹۶).

(مادة ۲۱۹) العقد الباطل هو ما ليس مشروعاً لا أصلاً ولا وصفاً أي ما كان في ركنه أو في محله خلل بأن كان الإيجاب والقبول صادرین ممن ليس أهلاً للعقد أو كان المحل غير قابل لحکم العقد. مرشد الحیران إلى معرفة أحوال الإنسان (ص: ۳۶).

(۲۵) فأما إذا بلغ عاقلاً، فلا حجر عليه بعد ذلك على ما قال أبو حنيفة - رحمه الله -: الحجر على الحر باطل، ومراده إذا بلغ عاقلاً، وحكي عنه أنه كان يقول: لا يجوز الحجر إلا على ثلاثة على المفتي الماچن، وعلى المتطبيب الجاهل، وعلى المكاري المفلس؛ لما فيه من الضرر الفاحش إذا لم يحجر عليهم، فالمفتي الماچن يفسد على الناس دينهم والمتطبيب الجاهل يفسد أبدانهم، والمكاري المفلس يتلف أموالهم فيمتنعون من ذلك دفعاً للضرر. المبسوط للسرخسي (ج ۲۴ ص ۱۵۷).

(۲۶) المرجع السابق.

(۲۷) وعلى هذا قالوا: لا يجوز للإمام أن يقطع ما لا غنى بالمسلمين عنه كالمح والآبار التي يستقي الناس منها لما ذكرنا. (لما ذكرنا) ش: أشار به إلى قوله: فتعلق حقهم بها، ولا نعلم فيه خلافاً، وروى الترمذي وأبو داود - رحمهما الله - من حديث ثمامة بن شراحيل عن سعي بن قيس، عن شمير بن عبد المدان، عن أبيض بن حمال: «أنه وفد إلى النبي - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - فاستقطعه الملح الذي بمأرب، فقطعه فلما أن ولي قال رجل من المجلس: أتدري ما قطعت له؟ إنما قطعت له الماء العد. قال: فانتزع منه». البناية شرح الهداية (ج ۱۲ ص ۲۹۲).

- ۲- هغه ساحې چې تاريخي اثار او معدنونه پکې شتون ولري. (۲۸)
- ۳- هغه ساحې چې د اجارې ورکول يې په نافذه قوانينو کې د عاليقدر اميرالمؤمنين حفظه الله تعالى له خوا توشېح شوې وي، ممنوع ګڼل شوې وي. (۲۹)
- ۴- هغه ساحې چې د اجارې ورکولو پر مهال د وزارتونو او نورو ادارو د پلانونو تر اجراء لاندې وي. (۳۰)
- (۳) امارتي ځمکې د هغو فعاليتونو لپاره په اجاره نه ورکول کېږي چې په نافذه قوانينو کې چې د عاليقدر اميرالمؤمنين حفظه الله تعالى لخوا توشېح شوي وي، منع شوي دي. (۳۱)
- ۲- ساحاتې که آثار تاريخي و معادن در آن موجود باشد. (۲۸)
- ۳- ساحاتې که اجاره دادن آن در قوانين نافذه که از طرف عاليقدر اميرالمؤمنين حفظه الله تعالى توشيح شده باشد، ممنوع شمرده شده باشد. (۲۹)
- ۴- ساحاتې که در وقت اجاره دادن تحت اجرای پلانهای وزارت ها و ساير ادارات باشد. (۳۰)
- (۳) زمینهای امارتی برای فعالیت های به اجاره داده نمی شود که در قوانين نافذه که از طرف عاليقدر اميرالمؤمنين حفظه الله تعالى توشيح شده باشد، منع شده است. (۳۱)

(۲۸) (وکل ما رُئیت أن الله یصلح به أمر الرعیة فافعله، ولا تؤخره، فإني أرجو لک بذلك أعظم الأجر وأفضل الثواب). [کتاب الخراج للإمام أبي یوسف - رحمه الله-، ص ۲۹۹، ط: مکتبة نشر القرآن والحديث، بشار].

(۲۹) المرجع السابق.

(۳۰) المرجع السابق.

(۳۱) (أجمع العلماء علی وجوب طاعته فی جميع الأمور مما ليس بمَعْصِیة، وإن کان مما یَشق ویکرهه النفوس، فإذا أمر الوالی من المباحات وجب طاعته فيه وَحُرِّمَت المخالفة). [أحكام الأراضی لمحمد علي التهانوي، ص ۹۷، ط: مکتبة الملك الفهد، ریاض].

(وحيثئذ تُصبح القوانين والتكاليف التي تصدر عن الحاكم واجبةً للتنفيذ). [الفقه الإسلامي وأدلته، ج ۸، ص ۶۱۹، ط: أمير حمزه كتب خانه، کویته].

تصرفات در زمین‌های تحت

اجاره

ماده یازدهم:

(۱) اگر مستأجر در زمین امارتی که به اجاره گرفته است بدون موافقه مؤجر، تأسیسات احداث و یا سایر اصلاحات در آن نموده باشد، پس از ختم مدت عقد اجاره، مؤجر در مورد آن مسئولیت ندارد. (۳۲)

(۲) اگر مستأجر در زمین امارتی که به اجاره گرفته است، تأسیساتی را احداث نموده باشد که مؤجر به آن ضرورت نداشته باشد، در این صورت مستأجر بعد از ختم مدت عقد اجاره، زمین اجاره

تر اجارې لاندې ځمکو کې

تصرفات

یوولسمه ماده:

(۱) که مستأجر په هغې امارتي ځمکه کې چې په اجاره یې اخیستې ده د مؤجر له موافقې پرته تأسیسات جوړ او یا نور اصلاحات یې کړي وي، د اجارې د عقد د مودې تر پای ته رسېدو وروسته، مؤجر د هغو په اړه مسئولیت نه لري. (۳۲)

(۲) که مستأجر په هغې امارتي ځمکه کې چې په اجاره یې اخیستې ده داسې تأسیسات جوړ کړي وي چې مؤجر ورته اړتیا ونه لري، په دې صورت کې مستأجر د اجارې د عقد د مودې تر پای ته رسیدو وروسته، اجاره شوې ځمکه له

(وڪذلك إن أمرهم بشيء لا يدرون أينفعون به أم لا، فعلمهم أن يطيعوه؛ لأن فريضة الطاعة ثابتة بنص مقطوع به). [شرح السير الكبير، ج ۱، جزء ۱، ص ۱۱۶، ط: مكتبة سبحانية، كويته].

(۳۲) رجل استأجر جهات وقف من ناظر شرعي وعمر فيها ولم يكن الناظر أذن له في شيء من ذلك فهل تلزم العمارة جهة الوقف حيث يأذن الناظر له في ذلك أم لا أو هل للناظر الرجوع بذلك على المستأجر المذكور وما الحكم في ذلك؟ فأفتى سيدي الجد شيخ مشايخ الإسلام بأن العمارة المذكورة لا تلزم جهة الوقف والناظر مخير بين أن يملكها لجهة الوقف بقيمتها مقلوعة أو يكلف المستأجر بقلعها وتسوية الوقف فيفعل الأنفع للوقف والله أعلم (لسان الحكام). درر الحكام في شرح مجلة الأحكام (ج ۱ ص ۶۱۵) في شرح المادة (۵۳۱).

شرطنامې سره سم، مؤجر ته تسليموي.	شده را مطابق شرطنامه، به مؤجر تسليم مي نمايد.
(۳) که د دې مادې د (۲) فقرې په درج شوي حالت کې د جوړو شوو تاسيساتو په قلع کې اجاره شوې ځمکې ته د ضرر د رسيدو امکان شتون ولري مؤجر ته اختيار دی، يا به مستأجر ته د مقلوع قيمت او يا به د قلع اجازه ورکوي او که ځمکې ته ضرر نه و بيا مستأجر ته اختيار دی. (۳۳)	(۳) اگر در حالت مندرج فقره (۲) اين ماده در قلع تأسيسات احداث شده، به زمين اجاره شده امکان رسيدن ضرر وجود داشته باشد، به مؤجر اختيار است، يا به مستأجر قيمت مقلوع و يا اجازه قلع را مي دهد و اگر به زمين ضرر نباشد پس به مستأجر اختيار است. (۳۳)

(۳۳) (المادة ۵۳۱) لو أحدث المستأجر بناء في العقار المجاور أو غرس شجرة فالأجر مخير عند انقضاء مدة الإجارة إن شاء قلع البناء أو الشجرة وإن شاء أبقى ذلك وأعطى قيمته كثيرة كانت أم قليلة.

أنه لو أحدث المستأجر في العقار الذي استأجره على أن ينشئ فيه بناء أو يغرس شجرة أو ذرقا (وهو نوع من النباتات) أو نوعا آخر مما يغرس للثمر أو للورق وليس له نهاية معلومة أو كان له نهاية بعيدة كقصب السكر كان المؤجر عند انقضاء مدة الإجارة مخيرا على الأوجه الثلاثة الآتية:

١ - للأجر أن يبقى الشجر أو الذرق مثلا لأنه لما كان صاحب الأرض فله أن يبقيه بأجر أو بلا أجر على سبيل الإعارة، قال الزيلعي لأن الحق لرب الأرض فإذا رضي باستمراره على ما كان بأجر أو بغير أجر كان له ذلك. انتهى. . .

٢ - وله هدم البناء وقلع الشجر أو الذرق واستلام المجاور فارغا وتسوية الأرض وليس للمستأجر إبقاء البناء أو الشجر في حال عدم رضا الأجر ببقائه (رد المحتار) لأنه لما كان على المستأجر إعادة المجاور إلى الأجر عند انقضاء مدة الإجارة وتسليمه إياه فارغا كما أخذه فيجب عليه قلع ما حدث في المجاور من البناء أو الشجر إذا لم يرض الأجر ببقائه لأنه لما لم يكن للشجر أو البناء نهاية معلومة فبقاؤه بأجرة أو بلا أجرة بقاء دائما مما يضر بالأجر. . .

٣ - إذا كان هدم البناء أو قلع الشجر مضرا بالعقار المجاور مثلا فللأجر إبقاء الشجر أو البناء وإعطاء قيمته مستحقا للقلع يوم الخصومة إلى المستأجر سواء أكانت قليلة أو كثيرة وسواء أرضي المستأجر بذلك أو لم يرض ويتملكها بالرغم عنه لأنه لما كان القلع مضرا بالأرض وبذلك يتضرر المؤجر. درر الحکام في شرح مجلة الأحكام (ج ١ ص ٦١٣-٦١٢).

د امارتي ځمکو آبادول

دولسمه ماده:

(۱) په اجاره اخیستل شوې امارتي ځمکې د آبادولو موده، د اجارې په عقد کې مشخص کېږي.

(۲) په اجاره اخیستل شوې امارتي ځمکې د آبادولو موده، مستأجر ته د ساحې د سپارلو له نېټې څخه محاسبه کېږي. (۳۴)

(۳) که مستأجر د معقولو عذرونو له امله ونه شي کولای چې په ټاکل شوې موده کې اجاره شوې ځمکه د اجارې له عقد سره سمه وکاروي، مؤجر دې د متضرر شخص کمي او کيفي حالت ذيصلاح مقام ته د تصميم نيونې لپاره وړاندیز کړي. (۳۵)

آباد نمودن زمین های امارتی

ماده دوازدهم:

(۱) مدت آبادی زمین امارتی اجاره شده، در عقد اجاره مشخص می شود.

(۲) مدت آبادی زمین امارتی اجاره شده، از تاریخ سپردن ساحه به مستأجر محاسبه می شود. (۳۴)

(۳) اگر مستأجر به سبب اعذار معقول نتواند که زمین اجاره شده را در مدت معینه مطابق عقد اجاره استفاده نماید، مؤجر حالت کمی و کیفی شخص متضرر را جهت تصمیم گیری به مقام ذيصلاح پیشنهاد نماید. (۳۵)

(۳۴) (و) تصحیح اجاره أرض (للبناء والغرس) وسائر الانتفاعات كطبخ آجروخزف ومقبلا ومراحا حتى تلزم الأجرة بالتسليم أمکن زراعتها أم لا بحر.

(قوله أمکن زراعتها أم لا) هذا فيما لم يستأجرها للزراع، فلوله لا بد من إمكانه كما مروياتي فتنبه.

الدر المختار وحاشية ابن عابدين (رد المحتار) (ج ۶ ص ۳۰).

(۳۵) (المادة ۴۳۹) لوتقاولا بعد العقد على تبديل البديل، أو تزييده، أو تنزيله يعتبر العقد الثاني. لتبديل البديل وتنزيله صورتان: الصورة الأولى: بتجديد العقد. يعني لوتقاول العاقدان بعد عقد الإيجار على تبديل البديل، أو تزييده، أو تنزيله انفسخ العقد الأول واعتبر العقد الثاني أما إذا عقد العقد مرة ثانية بلا تبديل بدل الإجارة، أو تزييده، أو تنزيله فالعقد الثاني لغو (انظر شرح المادة ۱۷۶). درر الحکام في شرح مجلة الأحكام (ج ۱ ص ۴۷۸).

(۴) مدت آبادی زمين در مدت عقد اجاره زمين شامل می باشد و مستأجر بدل الاجاره را بعد از پايان تاريخ آبادی زمين اداء می نماید. (۳۶)	(۴) د ځمکې د ابادولو موده د اجارې د عقد په موده کې شامله ده او مستأجر به بدل الاجاره د ځمکې د آبادولو د نېټې تر پای ته رسېدو وروسته ادا کوي. (۳۶)
البته بدل الاجاره از تاريخ تسليمی زمين بر مستأجر حساب می گردد.	البته بدل الاجاره د ځمکې د تسليم له نېټې څخه په مستأجر باندې حسابېږي.

معلوم نمودن مقدار

بدل الاجاره (۳۷)

ماده سيزدهم:

مقدار بدل الاجاره زمين
امارتی قابل اجاره با
نظر داشت نوعیت، موقعیت،
درجه و طرز استفاده آن به ترتیب

د بدل الاجارې د اندازې

معلومول (۳۷)

ديارلسمه ماده:

د اجارې وړ امارتي ځمکې د
بدل الاجارې اندازه د هغې د نوعیت،
موقعیت، درجې او د استفادې ډول ته
په کتلو سره، په لاندې ترتيب

(۳۶) (و) تصحیح اجاره أرض (للبناء والغرس) وسائر الانتفاعات كطبخ آجروخزف ومقيلا ومراحا حتى تلزم الأجرة بالتسليم أمكن زراعتها أم لا بحر. الدر المختار وحاشية ابن عابدين (رد المختار) (ج ۶ ص ۳۰).

(المادة ۴۷۳) يعتبر ويراعى كل ما اشترطه العاقدان في تعجيل الأجرة وتأجيلها. أي أنه يجب أن يعتبر ويراعى كل ما اشترطه العاقدان من تأجيل الأجرة أو تقسيطها أو تأجيلها (الطوري) درر الحکام في شرح مجلة الأحكام (ج ۱ ص ۵۴۱).

(۳۷) (المادة ۴۴۹) يلزم تعيين المأجور بناء عليه لا يصح إيجار أحد الحانوتين من دون تعيين أو تمييز. درر الحکام في شرح مجلة الأحكام (ج ۱ ص ۵۰۲).

(مادة ۴۷۳) يشترط لصحة الإجارة رضا العاقلين وتعيين المؤجر ومعلومية المنفعة بوجه لا يفضي إلى المنازعة وبيان مدة الانتفاع وتعيين مقدار الأجرة إن كانت من النقود وتعيين قدرها ووصفها إن كانت من المقدرات فإن اختلف شرط من شرائط الصحة المذكورة فسدت الإجارة. مرشد الجيران إلى معرفة أحوال الإنسان (ص: ۷۶).

ذيل مشخص و به مزايده گذاشته
مي شود: (۳۸)

۱- نرخ گيري اوليه از سه منبع
(اهل خبره، دفتر رهنماي معاملات
منطقه و مردم منطقه) ذريعه سه
استعلام جداگانه، در صورتي كه
رهنماي معاملات موجود نباشد، به دو
منبع باقي مانده اكتفا مي شود.

۲- مشخص كردن اوسط نرخ هاي
گرفته شده. (۳۹)

۳- درج نمودن نرخ اوسط به دست
آمده در شرطنامه.

شرطنامه

ماده چهاردهم:

(۱) شرطنامه با نظر داشت
احكام اين قانون از طرف رياست هاي
زراعت و اجاره دهی ترتيب

مشخص او مزايدي ته وړاندې
كېږي: (۳۸)

۱- له درېو منابعو (اهل خبره، د
سيمې د معاملو د لارښوونو له دفتر او
د سيمې له خلکو) څخه د درېو بېلو
استعلامونو په ذريعه د لومړني نرخ
اخيستل، چېرته چې رهنماي معاملات
نه وي په پاته دوو اكتفاء كېږي.

۲- د اخيستل شوو نرخونو د اوسط
مشخص كول. (۳۹)

۳- په شرطنامه كې د لاسته راغلي
اوسط نرخ درج كول.

شرطنامه

څوارلسمه ماده:

(۱) د کرنې او د اجاره ورکولو
رياستونو له لوري شرطنامه ددې
قانون د احكامو په پام كې نيولو سره

(۳۸) (المادة ۴۵۰): يشترط أن تكون الأجرة معلومة. يشترط لصحة الإجارة أي عدم فسادها أولاً أن تكون الأجرة معلومة تماماً قدرًا ونوعاً. درر الحكام في شرح مجلة الأحكام (ج ۱ ص ۵۰۳).

(۳۹) مطلب لا يصح إيجار الوقف بأقل من أجرة المثل إلا عن ضرورة (قوله: فلا يجوز بالأقل) أي لا يصح إذا كان بغن فاحش كما يأتي قال في جامع الفصولين إلا عن ضرورة وفي فتاوى الحانوتي شرط إجارة الوقف بدون أجرة المثل إذا نابته نائبة أو كان دين. اهـ الدر المختار وحاشية ابن عابدين (رد المحتار) (ج ۴ ص ۴۰۲).

مي گردد. (۴۰)

(۲) متقاضی اجاره وقتی در مزایده اشتراک کرده می تواند که در میعاد تعیین شده در شرطنامه حاضر شود و بعد از میعاد معینه شرطنامه درخواست وی اخذ نمی گردد. (۴۱)

اعلان مزایده

ماده پانزدهم:

(۱) ریاست اجاره دهی و ریاست زراعت ولایت مربوط، اعلان مزایده اجاره زمین های امارتی را از طریق وسایل ممکنه به اعلان می سپارد. (۴۲)

ترتیبی. (۴۰)

(۲) اجاره غوبتونکی هغه مهال په مزایده کې گډون کولای شي چې د شرطنامې په تعیین شوې موده کې حاضر شي او د شرطنامې له ټاکلې مودې وروسته یې غوښتنه نه اخیستل کېږي. (۴۱)

د مزایدې اعلان

پنځلسمه ماده:

(۱) د اجارې ورکونې ریاست او د اړوند ولایت د کرنې ریاست د امارتي ځمکو د اجارې د مزایدې اعلان د ممکنه وسایلو له لارې اعلان ته سپاري. (۴۲)

(۴۰) (وڪڼلك إن أمرهم بشيء لا يدرون أينفعون به أم لا، فعلمهم أن يطيعوه؛ لان فريضة الطاعة ثابتة بنص مقطوع به وما تردد لهم من الرأي في أن ما أمر به منتفع أو غير منتفع به لا يصلح معارضا للنص المقطوع). [شرح السير الكبير، ج ۱، جزء ۱، ص ۱۱۶، ط: مكتبة سبحانيه، كويته].

وظاهر كلامهم هاهنا أن السياسة هي فعل شيء من الحاكم لمصلحة يراها، وإن لم يرد بذلك الفعل دليل جزئي. البحر الرائق شرح كثر الدقائق ومنحة الخالق وتكملة الطوري (ج ۵ ص ۱۱) ط دار الكتاب الإسلامي.

(۴۱) المرجع السابق.

(۴۲) وأما الإعلان في الجرائد فلم تكن أوراق حوادث في عصر الفقهاء كما هو في زماننا فلا يوجد بحث في الكتب الفقهية بشأن الإعلان بهذه الوساطة. ولكن الإعلان في زماننا بواسطة الأوراق المذكورة أيضا جائز. ولكن بما أنه ليس كل الناس يقرءون الجرائد ويعرفون قراءتها وبما أنه لا توجد جرائد في كل محل فيجب الإعلان أيضا بواسطة المنادي في مجامع الناس كما قال الفقهاء. درر الحكام في شرح مجلة الأحكام (ج ۲ ص ۲۴۹) ط دار الجيل.

(۲) اعلان مزايده برای بار اول تا (۱۰) روز نشر می‌گردد و اگر متقاضیان از دو شخص کم شدند، پس موضوع مزايده بار دوم به اعلان سپرده می‌شود. (۴۳)

(۳) اعلان بار دوم تا (۷) روز صورت می‌گیرد، هرگاه تعداد متقاضیان از دو کم باشد، زمین به نرخ تعیین شده به همین متقاضی داده می‌شود. (۴۴)

هیئت مزايده

ماده شانزدهم:

(۱) هیئت مزايده از شعبات مربوط ریاست زراعت ولایتی و یا اجاره‌دهی عندالموقع توظيف

(۲) د لومړي ځل لپاره د مزايدي اعلان تر (۱۰) ورځو پورې خپرېږي او که غوښتونکي تر دوو کسانو کم شول، بیا د مزايدي موضوع دوهم ځل اعلان ته سپارل کېږي. (۴۳)

(۳) دوهم ځل اعلان تر (۷) ورځو پورې ترسره کېږي، که چېرې د غوښتونکو شمېر له دوو څخه کم وي، ځمکه به په ټاکل شوي نرخ همدې غوښتونکي ته ورکول کېږي. (۴۴)

د مزايدي هیئت

شپاړسمه ماده:

(۱) د مزايدي هیئت د کرنې د ولایتی او یا اجاره ورکولو ریاست له اړوندو شعباتو څخه عندالموقع

(لما كان لإمام المسلمين ولاية نظارة على عموم الرعية في الأمور العامة، كان تصرفه على الرعية منوطاً بالمصلحة، ولهذا يجب أن تكون أوامر السلطان وأولي الأمر والنهي موافقة لمصالح الرعية؛ لأن السلطان إنما أعطى السلطة من الله تعالى لأجل صيانة دم عباده ووقاية عرضهم وأموالهم). [شرح المجلة لسليم باز، ص ۳۵، في توضيح المادة (۵۸)، ط: مكتبه عمريه، كويته].

(۴۳) المرجع السابق.

(۴۴) المرجع السابق.

توظيف كېږي. (۴۵)

مي گړدد. (۴۵)

(۲) په هغه صورت كې چې د اشخاصو له خوا وړاندې شوي نرخونه مساوي وي نو د مزايدي په مجلس كې هغه شخص ته لومړيتوب ورکول كېږي چې د ديانت، صداقت او تجربې تر څنګ، تر نورو لوړ مالي توان ولري. (۴۶)

(۲) در صورتی که نرخ‌های ارائه شده توسط افراد برابر باشد، در جلسه مزایده به شخصی اولویت داده می‌شود که علاوه بر دیانت، صداقت و تجربه، توانایی مالی بالاتری نسبت به دیگران داشته باشد. (۴۶)

(۳) د مزايدي له طي مراحل څخه وروسته د مؤظف هيئت له خوا د مزايدي پاڼه د اجارې د عقد په موخه د ګټونکي شخص د مشخصاتو په ذکر کولو سره ترتيب او تصديق كېږي. (۴۷)

(۳) بعد از طی مراحل مزایده ورق مزایده از طرف هیئت مؤظف به منظور عقد اجاره با ذکر مشخصات شخص برنډه ترتیب و تصدیق می‌گردد. (۴۷)

(۴۵) وأما وزارة التنفيذ فحكمها أضعف وشروطها أقل؛ لأن النظر فيها مقصور على رأي الإمام وتديره، وهذا الوزير وسط بينه وبين الرعايا والولاية يؤدي عنه ما أمر، وينفذ عنه ما ذكر، ويمضي ما حكم. الأحكام السلطانية للماوردي (ص: ۵۶) دار الحديث - القاهرة.

(۴۶) [تنبيه] لو استباع مال اليتيم الأملأ بالألف والأفلس بالألف والخمسائة يبيعه الوصي من الأملأ ولا يلتفت إلى زيادة الأفلس حذرا من التلف كما في الخانية وغيرها أدب الأوصياء. الدر المختار وحاشية ابن عابدين (رد المحتار) (ج ۶ ص ۷۲۴).

(۴۷) (قوله لا يبيع من يزيد) أي لا يكره لما قدمناه من عدم الإضرار، وقد صح «أن النبي - صلى الله عليه وسلم - باع قدحا وحلisa يبيع من يزيد»، ولأنه يبيع الفقراء، والحاجة ماسة إليه. البحر الرائق شرح كنز الدقائق ومنحة الخالق وتكملة الطوري (ج ۶ ص ۱۰۸) ط دار الكتاب الإسلامي.

وأما المزايدة أو البيع بالمزاد العلني: وهو أن ينادي على السلعة، ويزيد الناس فيها بعضهم على بعض حتى تقف على آخرزائد فيها فيأخذها، فهو بيع صحيح جائز لا ضرر فيه. الفقه الإسلامي وأدلته للزحيلي (ج ۴ ص ۳۰۹).

اخذ تضمين از مستأجر

ماده هفدهم:

(۱) شخصی که برنده اجاره زمین امارتی شود به اندازه بدل الاجاره یک سال همان زمین به شکل تضمین (رهن) به بانک می‌سپارد. در این حالت به منظور تحویلی تضمین (رهن) در بانک از طرف ریاست زراعت ولایت مربوط به مستأجر تعرفه صادر می‌گردد و مستأجر موظف است بعد از تحویلی تضمین در بانک آویز آن را به ریاست زراعت ولایت مربوطه بسپارد. (۴۸)

(۲) تضمین (رهن) مندرج فقره (۱) این ماده، بعد از ختم میعاد اجاره به موافقه وزارت دوباره به مستأجر سپرده

له مستأجر خخه تضمین اخیستل

اووه لسمه ماده:

(۱) هغه شخص چې د امارتي ځمکې د اجارې گټونکي شي د هماغې ځمکې د يوه کال د بدل الاجارې په اندازه د تضمین (رهن) په توگه بانک ته سپاري. په دې حالت کې په بانک کې د تضمین (رهن) د تحویلولو په منظور د اړوند ولایت د کرنې ریاست له خوا، مستأجر ته تعرفه صادرېږي او مستأجر موظف دی چې په بانک کې د تضمین د تحویلولو وروسته آویز يې د اړوند ولایت د کرنې ریاست ته وسپاري. (۴۸)

(۲) د دې مادې په (۱) فقره کې درج شوی تضمین (رهن)، د اجارې د مودې تر پای ته رسیدو وروسته د وزارت په موافقه مستأجر ته بېرته

(۴۸) الحكم الأول: إذا كان مقابل المرهون مالا مضمونا فالرهن صحيح بناء عليه يجوز أخذ الرهن لأجل الدين والمسلم فيه ورأس مال السلم والثلثين الصرف، وبذل الصلح عن دم العمد والدية والأرض وبذل الإجارة. درر الحکام في شرح مجلة الأحکام (ج ۲ ص ۹۹).

سپارل کپري. (۴۹)

د عقد منظوري

اتلسمه ماده:

د اجارې د عقد اسناد به د وزارت له لوري ترتيبېږي او په دفتر کې تر ثبت او د عاليقدر اميرالمؤمنين حفظه الله تعالى د مقام له منظوري وروسته په (۶) نقله کې ترتيب او تر طي مراحل وروسته يوه کاپي يې مستأجر، مستوفيت، د کرنې، مالي او د تنفيذ رياستونو ته ورکول کېږي او يوه کاپي يې له ټولو سوابقو سره په اجاره ورکولو رياست کې پاته کېږي. (۵۰)

می شود. (۴۹)

منظوری عقد

ماده هجدهم:

اسناد عقد اجاره از طرف وزارت ترتيب می گردد و بعد از ثبت در دفتر و منظوری عاليقدر اميرالمؤمنين حفظه الله تعالى در (۶) نقل ترتيب و بعد از طي مراحل يک يک کاپي آن به مستأجر، مستوفيت، رياستهای زراعت، مالي و تنفيذ داده می شود و يک کاپي آن با تمام سوابق در رياست اجاره دهی باقی می ماند. (۵۰)

(۴۹) (وأما) الحكم الثالث: وهو وجوب تسليم المرهون عند الافتكاك، فيتعلق به معرفة وقت وجوب التسليم فنقول: وقت وجوب التسليم ما بعد قضاء الدين، يقضي الدين أولاً ثم يسلم الرهن. بدائع الصنائع في ترتيب الشرائع (ج ۶ ص ۱۵۳).

(۵۰) (لما كان لإمام المسلمين ولاية نظارة على عموم الرعية في الأمور العامة، كان تصرفه على الرعية منوطاً بالمصلحة، ولهذا يجب أن تكون أوامر السلطان وأولي الأمر والنهي موافقةً لمصالح الرعية: لأن السلطان إنما أُعطى السُّلطة من الله تعالى لأجل صيانة دم عباده ووقاية عرضهم وأموالهم). [شرح المجلة لسليم باز، ص ۳۵، في توضيح المادة (۵۸)، ط: مكتبة عمریه، كويته].

مكلفيت ھاى مستأجر

مادۀ نژدهم:

(۱) مستأجر داراى مكلفيت ھاى ذيل مى باشد:

۱- حفاظت خاك، شبكه ھاى آييارى، درختان، تجهيزات مربوط به زمين و تأسيساتى كه منافع زمين و ملكيت تحت اجاره به آن ارتباط دارد. (۵۱)

۲- پاك كارى جوى، كاريز، چاه و چشمۀ زمين ھاى اجاره شده در اجارۀ طويله. (۵۲)

د مستأجر مكلفيتونه

نولسمه ماده:

(۱) مستأجر لاندې مكلفيتونه لري:

۱- د خاورې، د اوبو لگولو د شبكو، ونو، د ځمكې اړوندو تجهيزاتو او هغو تاسيساتو چې د ځمكې منافع او تر اجارې لاندې ملكيت ورپورې تړاو لري ساتنه كول. (۵۱)

۲- په اجاره طويله كې د اجاره شويو ځمكو د لښتي، كاريز، خاه او د چينو پاكول. (۵۲)

(۵۱) (مادة ۲۸) يجب على صاحب المنفعة أن يعتني بحفظ العين المنتفع بها صيانة لها.
(مادة ۲۹) للمالك المنفعة دون العين بعقد تبرع أو إجارة أن يتصرف في العين المنتفع بها التصرف المعتاد إذا كان عقد المنفعة مطلقاً غير مقيد بقيد. فإن كان مقيداً بقيد فله أن يستوفيه بعينه أو يستوفي مثله أو ما دونه وليس له أن يتجاوز به إلى ما فوقه. مرشد الحيران إلى معرفة أحوال الإنسان (ص: ۷) المطبعة الكبرى الأميرية ببولاق.
(۵۲) قال - رحمه الله - (وإن شرط أن يثنى أو يكري أنهارها أو يسرقها أو يزرعها بزرعة أرض أخرى لا إجارة السكنى بالسكنى) لأن أثر التثنية وكري الأنهار والسرقة يبقى بعد انقضاء مدة الإجارة فيكون فيه نفع صاحب الأرض وهو شرط لا يقتضيه العقد فيفسد كالبيع ولأن مؤجر الأرض يصير مستأجراً منافع الأجير على وجه يبقى بعد المدة فيصير صفقة في صفقة وهو مفسد أيضاً لكونه منهيًا عنه حتى لو كان بحيث لا يبقى لفعله أثر بعد المدة بأن كانت المدة طويلة أو كان الربع لا يحصل إلا به لا يفسد اشتراطه لأنه مما يقتضيه العقد؛ لأن من الأراضي ما لا يخرج الربع إلا بالكرب مراراً وبالسرقة، وقد يحتاج إلى كرى الجدول ولا يبقى أثره القابل عادة بخلاف كرى الأنهار؛ لأن أثره يبقى إلى القابل عادة وفي لفظ الكتاب إشارة إليه حيث قال كرى الأنهار؛ لأن مطلقه يتناول الأنهار العظام دون الجدول. تبين الحقائق شرح كنز الدقائق وحاشية الشلبي (ج ۶ ص ۱۳۱) مكتبة اشرفية كويت.

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

۳- استفاده از زمین، پرداخت
بدل الاجاره و اگر به زمین
یا ملکیت وزارت ضرر
رسانده بود، پرداخت جبران
خساره به مؤجر مطابق شرایط
عقد. (۵۳)

(۲) مستأجر نمی‌تواند، حقابه زمین
اجاره شده را برای سایر زمین‌ها
استفاده نماید و یا زمین اجاره شده را
بفروشد یا به گروهی یا به تضمین
بدهد. (۵۴)

تحویلی بدل الاجاره

ماده بیستم:

(۱) بدل الاجاره مطابق شرایط عقد
از طرف شعبه مالی ریاست زراعت

۳- د عقد له شرایطو سره سم له
ځمکې څخه ګټه اخیستل،
د بدل الاجارې ورکړه او که د
وزارت ځمکې او ملکیت ته یې زیان
اړولی و، مؤجر ته د خسارې د جبران
ورکړه. (۵۳)

(۲) مستأجر نشي کولای، د اجاره
شوي ځمکې حقابه د نورو ځمکو
لپاره وکاروي او یا اجاره شوي
ځمکه څرخه یا په ګروپي یا په تضمین
کې کېږدي. (۵۴)

د بدل الاجارې تحویل

شلمه ماده:

(۱) بدل الاجاره د عقد د شرطونو
مطابق د کرنې ریاست د مالي شعبې

(۵۳) (المادة ۶۰۱) لا يلزم الضمان إذا تلف المأجور في يد المستأجر ما لم يكن بتقصيره أو تعديه أو مخالفته لمأذونيته. لا يلزم المستأجر ضمان إذا تلف المأجور في يده أو فقد أو طرأ عليه نقصان ما لم يكن ذلك بتقصيره أو تعديه أو مخالفته لمأذونيته. درر الحکام في شرح مجلة الأحكام (ج ۱ ص ۶۹۶).

(۵۴) (وليس لأحد الشركاء في النهر أن يسوق شربه إلى أرض له أخرى ليس لها في ذلك شرب) : لأنه إذا تقادم العهد يستدل به على أنه حقه. فتح القدير للكمال ابن الهمام (ج ۱ ص ۸۶).

لا يخفى أن رغبة الأراضي في زماننا مملوكة لبيت المال وليس لمن هي في أيديهم فيها سوى مشد المسكة وحق القرار المسعى بالطابو ولهذا لا تباع ولا تورث كما تباع وتورث الأملاك. (ج ۴ ص ۱۸۲) المكتبة الحنيفة كويت.

(المادة ۶۰۱) لا يلزم الضمان إذا تلف المأجور في يد المستأجر ما لم يكن بتقصيره أو تعديه أو مخالفته لمأذونيته. لا يلزم المستأجر ضمان إذا تلف المأجور في يده أو فقد أو طرأ عليه نقصان ما لم يكن ذلك بتقصيره أو تعديه أو مخالفته لمأذونيته. درر الحکام في شرح مجلة الأحكام (ج ۱ ص ۶۹۶).

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

بر اساس تعرفه به حساب مربوط در
بانک تحويل می شود. (۵۵)

(۲) مستأجر تعرفه مندرج
فقرة (۱) این ماده را بر اساس
عقد در وقت مشخص شده تحويل
می نماید و رسید بانکی را جهت
اطمینان به شعبه مالی ریاست زراعت،
می سپارد. (۵۶)

(۳) اگر مستأجر نتواند که
بدل الاجاره را به یکبارگی تحويل
نماید، می تواند بعد از موافقه مقام
وزارت، بـدل الاجاره را
طور قسطوار، به بانک تحويل
نماید. (۵۷)

(۴) اگر مستأجر بدون عذر معقول
به طور مکرر در تحويل بدل الاجاره
تأخیر کند و یا باقی داری زیادی داشته
باشد، نامبرده از طریق مرجع مربوط

له طرفه د تعرفې په اساس په بانک
کې مربوطه حساب ته تحويلېږي. (۵۵)
(۲) مستأجر به ددې مادې په
(۱) فقره کې درج شوې تعرفه د عقد
په اساس په مشخص شوي وخت کې
تحويلوي او د اطمینان په خاطر به
بانکي رسید د کرنې ریاست مالي
شعبې ته سپاري. (۵۶)

(۳) که مستأجر ونه توانېږي چې بدل
الاجاره په یو وار تحويل کړي،
کولای شي، بدل الاجاره په قسط وار
ډول د وزارت د مقام له موافقې
وروسته، په بانک کې تحويل
کړي. (۵۷)

(۴) که مستأجر له معقول عذر پرته
د بدل الاجارې په تحويل کې مکرر
تاخیر وکړي او یا ډېره باقیداري
ولري، نوموړی به د اړوندې مرجع له

(۵۵) المرجع السابق.

(۵۶) المرجع السابق.

(۵۷) (المادة ۴۷۳) يعتبر ويراعى كل ما اشترطه العاقدان في تعجيل الأجرة وتأجيلها. أي أنه يجب أن يعتبر ويراعى كل ما اشترطه العاقدان من تأجيل الأجرة أو تقسيطها أو تأجيلها (الطوري) درر الحکام في شرح مجلة الأحكام (ج ۱ ص ۵۴۱).

لوري محكمې ته معرفي كېږي. (۵۸)

به محكمه معرفي مي گردد. (۵۸)

(۵) د عقدونو د تنفيذ رياست او د

(۵) رياست تنفيذ عقدها و مدیریت

کړنې رياست د عقدونو د تنفيذ

تنفيذ عقدهای رياست زراعت احکام

مدیریت د دې مادې د (۴) فقرې

فقرة (۴) این ماده را از طریق شعبات

احکام وخت په وخت د مرکزي او

مرکزی و محلی وقتاً فوقتاً تعقيب

محلي شعباتو له لارې تعقیبوي. (۵۹)

می نماید. (۵۹)

د عقد تنفيذ او له تطبيق څخه يې

تنفيذ عقد و نظارت از تطبيق

څارنه

آن

يوويشتمه ماده:

ماده بیست و یکم:

(۱) د ولایت د کړنې ریاست دې،

(۱) ریاست زراعت

د دې قانون له حکمونو سره سم

ولایت، مطابق احکام این

د اړوندو امارتي ځمکو د اجارې

قانون عقد اجاره زمین های

عقد د هغه له شرطونو سره سم،

امارتی مربوط را طبق شرایط آن،

تنفيذ کړي او راپور دې د اراضي

تنفيذ نماید و گزارش آن را به رياست

اړوند اجارې ورکونې رياست ته

اجاره دهی مربوط اراضی ارسال

ولېږي. (۶۰)

نماید. (۶۰)

(۵۸) (قوله وإذا ثبت الحق عند القاضي وطلب صاحبه حبس غريمه لم يعجل بحبسه حتى يأمره بدفع ما عليه، لأن

الحبس جزاء الماطلة) بقوله - صلى الله عليه وسلم - «لي الواجد يحل عرضه وعقوبته» رواه أبو داود، وفسر عبد الله

بن المبارك إحلال عرضه بإغلاظ القول له وعقوبته بالحبس. فتح القدير للكمال ابن الهمام (ج ۷ ص ۲۷۸).

(۵۹) (وكذلك إن أمرهم بشيء لا يدرون أينتنفعون به أم لا، فعلمهم أن يطيعوه؛ لأن فريضة الطاعة ثابتة بنص

مقطوع به). [شرح السير الكبير، ج ۱، جزء ۱، ص ۱۱۶، ط: مكتبة سبحانية، كويته].

(وحيثنئذ تصبح القوانين والتكاليف التي تصدر عن الحاكم واجبة التنفيذ). [الفقه الإسلامي وأدلته، ج ۸، ص ۶۱۹۰،

ط: أمير حمزة كتب خانه، كويته].

(۶۰) المرجع السابق.

(۲) رياست اجاره‌دهي در صورت ضرورت مي‌تواند، به سطح ولايات و ولسوالي‌ها از تنفيذ عقد اجاره زمين‌هاي امارتي نظارت نمايد. (۶۱)

اطلاع فسخ عقد قبل از اتمام مدت تعيين شده

ماده بيست و دوم:

هر زماني كه يكي از طرفين عقد اجاره زمين‌هاي امارتي بخواهد كه عقد را قبل از مدت تعيين شده فسخ كند، موظف است سه ماه قبل به صورت كتبي به طرف مقابل اطلاع دهد. (۶۲)

(۲) د اجارې ورکونې رياست د اړتيا په صورت کې کولای شي، د ولايتونو او ولسواليو په کچه د امارتي ځمکو د اجارې د عقد له تنفيذ څخه څارنه (نظارت) وکړي. (۶۱)

د ټاکلې مودې تر پوره کېدو مخکې د عقد د فسخې خبرتيا

دوه ويستمه ماده:

هر کله چې د امارتي ځمکې د اجارې د عقد له طرفينو څخه يو طرف وغواړي چې عقد له ټاکلې مودې څخه مخکې فسخه کړي، موظف دی مقابل لوري ته درې مياشتې مخکې په ليکلي ډول خبر ورکړي. (۶۲)

(۶۱) المرجع السابق.

(۶۲) (المادة ۵۱۸) إن أراد المستأجر فسخ الإجارة قبل رفع العيب الحادث الذي أخل بالمنافع فله فسخها في حضور الآجر وإلا فليس له فسخها في غيابه. وإن فسخها في غيابه دون أن يخبره لم يعتبر فسخه. مجلة الأحكام العدلية (ص: ۹۷).

رسمي جریده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

باب دوم

فسخ عقد اجاره، استرداد،

خساره و آفات زمین

اجاره شده

باب دوم دارای سه فصل ذیل
می باشد:

فصل اول: فسخ عقد اجاره.

فصل دوم: استرداد زمین های
اجاره شده.

فصل سوم: خساره و آفات در
زمین های اجاره داده شده.

دوهم باب

د اجارې د عقد فسخ، د

اجاره شوې ځمکو استرداد،

خساره او آفات

دوهم باب لاندې درې فصلونه
لري:

لومړی فصل: د اجارې د عقد فسخ.

دوهم فصل: د اجاره شوې ځمکو
استرداد.

درېیم فصل: په اجاره ورکړل شویو
ځمکو کې خساره او آفات.

فصل اول

فسخ عقد اجاره

این فصل یک ماده دارد که بر پنج جزء مشتمل است.

حالات فسخ عقد اجاره

ماده بیست و سوم:

عقد اجاره زمین‌های امارتی، در یکی از حالات ذیل فسخ می‌گردد: (۶۳)

۱- که مستأجر مفلس شود و توان مالی را از دست بدهد. (۶۴)

۲- که مستأجر توان انجام تعهدات تعیین شده در عقد را از دست بدهد. (۶۵)

لومړی فصل

د اجارې د عقد فسخ

دا فصل یوه ماده لري چې په پنځو اجزاو مشتمله ده.

د عقد د اجارې د فسخ حالات

درويشتمه ماده:

د امارتي ځمکې د اجارې عقد، له لاندې حالتونو څخه په یوه کې فسخه کېږي: (۶۳)

۱- چې مستأجر مفلس شي او مالي توان له لاسه ورکړي. (۶۴)

۲- چې مستأجر په عقد کې د ټاکل شویو تعهداتو د ترسره کولو توان له لاسه ورکړي. (۶۵)

(۶۳) (المادة ۵۹۱) يلزم المستأجر رفع يده عن المأجور عند انقضاء الإجارة. لا يبقى للمستأجر من حق في المأجور متى انقضت الإجارة فعليه بعد تمام المدة: أولاً: أن يرفع يده عن المأجور أي ألا يستعمله. درر الحکام في شرح مجلة الأحكام (ج ۱ ص ۶۷۹).

ولو قال في أثناء الشهر فسخت رأس الشهر يفسخ إذا أهل الشهر بلا شبهة فيكون فسخا مضافا إلى رأس الشهر وعقد الإجارة يصح مضافا فكذا فسخه. تبين الحقائق شرح كثر الدقائق وحاشية الشلي (ج ۵ ص ۱۲۳).

(۶۴) النوع الثاني: إفلاس المستأجر. كما إذا استأجر إنسان حانوتا لأجل التجارة وأفلس؛ فله أن يفسخ الإجارة. درر الحکام في شرح مجلة الأحكام (ج ۱ ص ۴۸۹) كذا في شرح المجلة للاتاسي (ج ۲ ص ۵۲۳) ط المكتبة الحنيفية.

(۶۵) والحاصل أن كل عذر لا يمكن معه استيفاء المعقود عليه إلا بضرر يلحقه في نفسه أو ماله يثبت له حق الفسخ. الدر المختار وحاشية ابن عابدين (رد المحتار) (ج ۶ ص ۸۱).

- ۳- په هغه صورت کې چې د اسلامي امارت له تقينني سندونو سره سم چې د عاليقدر امير المؤمنين حفظه الله تعالى له لوري توشېح شوي وي د مستأجر فعاليت متوقف شي.^(۶۶)
- ۴- د مستأجر له خوا د اجارې په عقد کې د مندرجو تعهداتو نقض او ماتول.^(۶۷)
- ۵- په هغه صورت کې چې د عاليقدر امير المؤمنين حفظه الله تعالى د حکم په اساس يادې اجاره شوې ځمکې يا
- ۳- در صورتی که مطابق اسناد تقينني امارت اسلامي که از طرف عاليقدر امير المؤمنين حفظه الله تعالى توشېح شده باشد فعاليت مستأجر متوقف شود.^(۶۶)
- ۴- نقض و شکستن تعهدات مندرج در عقد اجاره از طرف مستأجر.^(۶۷)
- ۵- در صورتی که بر اساس حکم عاليقدر امير المؤمنين حفظه الله تعالى به ملکيت يا زمین های اجاره شده

وترك العمل الذي استأجر العين لأجله عذرله في فسخ العقد كمن استأجر حانوتا ليتجر فيه، ثم بدا له ترك التجارة يكون ذلك عذرا له في الفسخ، وكذلك لو استأجر أرضا بدراهم أو بدنانير ليزرعها ثم بدا له ترك الزراعة يكون ذلك عذرا له في الفسخ وهذا؛ لأن الإجارة جوزت لحاجة المستأجر، ففي إلزام العقد إياه بعد ما بدا له ترك ذلك العمل إضراره فيؤدي إلى أن يعود إلى موضوعه بالإبطال، والضرر عذر في فسخ العقد اللازم. المبسوط للسرخسي (ج ۲۳ ص ۲۵) دارالمعرفة - بيروت.

(۶۶) (وكذلك إن أمرهم بشيء لا يدرون أينتفعون به أم لا، فعلمهم أن يطيعوه؛ لأن فريضة الطاعة ثابتة بنص مقطوع به). [شرح السير الكبير، ج ۱، جزء ۱، ص ۱۱۶، ط: مكتبة سبحانيه، كويته].

وظاهر كلامهم هاهنا أن السياسة هي فعل شيء من الحاكم لمصلحة يراها، وإن لم يرد بذلك الفعل دليل جزئي. البحر الرائق شرح كثر الدقائق ومنحة الخالق وتكملة الطوري (ج ۵ ص ۱۱) دارالكتاب الاسلامي.

(۶۷) (المادة ۱۸۷): البيع بشرط يؤيد العقد صحيح والشرط أيضا معتبر مثلا لو باع بشرط أن يرهن المشتري عند البائع شيئا معلوما أو أن يكفل له بالثمن هذا الرجل صح البيع ويكون الشرط معتبرا حتى أنه إذا لم يف المشتري بالشرط فللبائع فسخ العقد؛ لأن الشرط مؤيد للتسليم الذي هو مقتضى العقد.

(المادة ۱۸۸): البيع بشرط متعارف يعني المرعي في عرف البلد صحيح والشرط معتبر، مثلا: لو باع الفروة على أن يخطط بها الظهارة، أو القفل على أن يسمره في الباب أو الثوب على أن يرقعه يصح البيع ويلزم على البائع الوفاء بهذه الشروط. مجلة الأحكام العدلية (ص: ۳۹).

مذکور جهت تطبيق کارهای
عام المنفعة ضرورت پیدا شود.^(۶۸)

فصل دوم

استرداد زمین های اجاره شده

این فصل دارای دو ماده می باشد که
ماده دوم آن بر دو فقره و فقره اول
آن بر سه جزء مشتمل است.

تسلیم دهی دوباره زمین

ماده بست و چهارم:

مستأجر مکلف است، زمینی
را که به اجاره گرفته بود،
در صورت ختم مدت عقد
اجاره و یا فسخ آن، مطابق شرطنامه
در جریان یک ماه دوباره به
مؤجر تسلیم نماید.

استرداد یک حصه یا همه زمین

اجاره شده

ماده بیست و پنجم:

(۱) هر زمانی که امارت اسلامی به

ملکیت ته د عام المنفعة کارونو د
تطبيق په خاطر ضرورت پیدا شي.^(۶۸)

دوهم فصل

د اجاره شوې ځمکو استرداد

دا فصل دوي مادې لري چې دوهمه
ماده يې پر دوو فقرو چې اوله فقره يې
پر درېو اجزاو باندې مشتمله ده.

د ځمکې بېرته تسليمول

څلور ويشتمه ماده:

مستأجر مکلف دی، هغه ځمکه چې
په اجاره يې اخیستې وه، د اجارې د
عقد د مودې د پای ته رسیدو او یا د
فسخې په صورت کې، له شرطنامې
سره سم د یوې میاشتې په دننه کې
بېرته مؤجر ته تسلیم کړي.

د اجاره شوې ځمکې د یوې

برخې او یا ټولې راګرځول

پنځه ويشتمه ماده:

(۱) هر کله چې اسلامي امارت د یوه

(۶۸) (وکذلک إن أمرهم بشيء لا يدرون أينفعون به أم لا، فعلمهم أن يطيعوه؛ لان فريضة الطاعة ثابتة بنص مقطوع به). [شرح السير الكبير، ج ۱، جزء ۱، ص ۱۱۶، ط: مكتبة سبحانية، الكويت].

منظور تطبيق يك كار عام المنفعة بر اساس حكم عاليقدر امير المؤمنين حفظه الله تعالى به زمين اجاره شده ضرورت پيدا نمايد، پس در اين بخش اجراءات ذيل انجام مي شود:

۱- در صورتی که زمین اجاره شده بعد از برداشت محصول، استرداد شود، مستأجر مکلف است که بدل الاجاره را مطابق عقد تادیبه نماید و عقد فسخ می شود. (۶۹)

۲- در صورتی که زمین اجاره شده قبل از جمع آوری محصول از مستأجر استرداد شود و مستأجر بر زمین مصارف کرده باشد، مصارف آن

عام المنفعة کار د تطبيق په موخه د عاليقدر اميرالمؤمنين حفظه الله تعالى د حكم په اساس اجاره شوې ځمکې ته ضرورت پيدا کړي، نو په دې برخه کې لاندې اجراءات ترسره کېږي:

۱- په هغه صورت کې چې اجاره شوې ځمکه د حاصل تر اخیستلو وروسته راوگرځول شي، مستأجر مکلف دی چې بدل الاجاره د عقد مطابق تادیبه کړي او عقد به فسخه کېږي. (۶۹)

۲- په هغه صورت کې چې اجاره شوې ځمکه د حاصل تر راټولولو مخکې له مستأجر څخه راوگرځول شي او مستأجر په ځمکه باندې مصارف کړي وي، لگښتونه به یې د

(۶۹) إذا استأجر أرضاً للزراعة فاصطلمه آفة كان عليه أجر ما مضى وسقط عنه أجر ما بقي من المدة بعد الاصطلام. كذا في خزانة المفتين. الفتاوى الهندية (ج ۴ ص ۵۳۱).
وقيد بالخراج لأن الأجرة تسقط بالأولين وأما بالتالي فذكر الولوالجي في فتاواه إذا استأجر أرضاً للزراعة سنة ثم اصطلم الزرع آفة قبل مضي السنة فما وجب من الأجر قبيل الاصطلام لا يسقط وما وجب بعد الاصطلام يسقط لأن الأجر إنما يجب بإزاء المنفعة شيئاً فشيئاً فما استوفى من المنفعة وجب عليه الأجر وما لم يستوف انفسخ العقد في حقه وفي بعض الروايات لا يسقط شيء والاعتماد على ما ذكرنا فرق بين هذا وبين الخراج فإنه يسقط اهـ البحر الرائق شرح كنز الدقائق ومنحة الخالق وتكملة الطوري (ج ۵ ص ۱۱۷).
أخذ المؤجر المأجور بدون إذن المستأجر تسقط الأجرة في هذه الصورة. درر الحکام في شرح مجلة الأحكام (ج ۱ ص ۶۰۹).

مطابق عرف محل از طرف اداره
ذینفع به مستأجر پرداخت می گردد و
عقد فسخ می شود. (۷۰)

۳- در صورتی که بخشی از تمام
زمین اجاره شده قبل از
برداشت محصول یا بعد
از آن استرداد شود، عقد
اجاره برای زمین باقی مانده
براساس توافق طرفین تجدید
می گردد. (۷۱)

خايي عرف مطابق د کته اخیستونکې
ادارې له لوري مستأجر ته ورکول
کېږي او عقد به فسخه کېږي. (۷۰)

۳- په هغه صورت کې چې د ټولې
اجاره شوې ځمکې یوه برخه یا د
حاصل له راټولولو څخه مخکې او یا
د حاصل له راټولولو څخه وروسته
راوگرځول شي، نو په پاتې ځمکه کې
د طرفینو د موافقې په اساس عقد نوی
کېږي. (۷۱)

(۷۰) قال (ولو امتنع رب الأرض والبذر من قبله وقد كرب المزارع الأرض فلا شيء له في عمل الكراب) قيل هذا في الحكم، فأما فيما بينه وبين الله تعالى يلزمه استرضاء العامل لأنه غره في ذلك. فتح القدير للكمال ابن الهمام (ج ۹ ص ۴۷۳).

(قوله ولا شيء لكرابه) بخلاف ما مر من أنه لو امتنع رب الأرض من المضي فيها وقد كرب العامل يسترضى ديانة قال الزيلعي؛ لأنه كان مغرورا من جهته بالامتناع باختياره ولم يوجد ذلك هنا؛ لأن الموت يأتي بدون اختياره الدر المختار وحاشية ابن عابدين (رد المحتار) (ج ۶ ص ۲۸۲).

(۷۱) (المادة ۴۳۹) لو تقاولا بعد العقد على تبديل البديل، أو تزييده، أو تنزيله يعتبر العقد الثاني. لتبديل البديل وتنزيله صورتان:

الصورة الأولى: بتجديد العقد. يعني لو تقاول العاقدان بعد عقد الإيجار على تبديل البديل، أو تزييده، أو تنزيله انفسخ العقد الأول واعتبر العقد الثاني أما إذا عقد العقد مرة ثانية بلا تبديل بدل الإجارة، أو تزييده، أو تنزيله فالعقد الثاني لغو (انظر شرح المادة ۱۷۶). درر الحکام في شرح مجلة الأحكام (ج ۱ ص ۴۷۸).

(المادة ۵۲۰) لو استأجر أحد دارين معا بكذا دراهم وانهدمت إحدهما فله تركبها لو عقد عليهما صفقة واحدة اهـ قال عبارة الدر المختار: ولو استأجر دارين فسقطت أو تعيبت إحدهما فله تركبها لو عقد عليهما صفقة واحدة اهـ الطحطاوي: أما إذا تعددت الصفقة، فكل تخص بحكمها اهـ وظاهره انه ليس له أن يترك المنهدمة ويمسك الأخرى، وأنه لا فرق في ذلك بين أن يكون قبل قبض المأجور أو بعده... ويمكن أن يجاب بالفرق بين الإجارة والبيع، وهو أن المعقود عليه في الإجارة هي المنفعة، وهي غير مقبوضة، لأنها تحدث شيئا فشيئا، كما تقدم، فلا تكون الصفقة تامة بقبض محلها، وهو المأجور، فلا يجوز تفريقها برد الدار المنهدمة أو المتعيبة في مسألتنا وإبقاء الأخرى، فيكون حكم

(۲) در صورتی که زمین برای فعالیت‌های غیر زراعتی به اجاره داده شده باشد و سپس به منظور کارهای عام‌المنفعه فسخ عقد لازم گردد، مبلغ تضمینی که به صورت پیش‌پرداخت دریافت شده بود، آن پس از تثبیت به مستأجر بازگردانده می‌شود. (۷۲)

فصل سوم

خساره و آفات در زمین‌های اجاره داده شده

این فصل دارای سه ماده می‌باشد که ماده اول آن بر دو فقره و ماده دوم آن بر چهار فقره مشتمل است.

(۲) په هغه صورت کې چې ځمکه د غیر کرنیز فعالیت لپاره په اجاره ورکول شوې وي او بیا د عام المنفعه کارونو په موخه عقد فسخه کېده وغواړي، نو د تضمین کومې پیسې چې پېشکې اخیستل شوې وي، هغه به تر تثبیت وروسته مستأجر ته ورکړځول کېږي. (۷۲)

درېم فصل

په اجاره ورکړل شویو ځمکو کې خساره او آفات

دا فصل درې مادې لري چې اوله ماده یې پر دوو فقرو او دوهمه ماده یې پر څلور فقرو مشتمله ده.

الخيار في الإجارة بعد قبض المأجور كحكم الخيار في البيع قبل قبض المبيع لما ذكرنا، فليتأمل. شرح مجلة الأحكام للاتاسي (ج ۲ ص ۶۱۳-۶۱۴) دارالكتب العلمية.
(۷۲) حتى لو عجل الاجرة ومضت المدة المعقودة عليها الاجارة ولم يحصل التسليم رجع بما عجله لعدم تقرر الاجرة عليه. شرح مجلة الاحكام للاتاسي (ج ۲ ص ۵۶۰).

د خسارې او آفاتو خبرتيا

شپږويشتمه ماده:

(۱) هر کله چې آفتونه، کرنيز مرضونه او قدرتي پېښې د اجاره شوې ځمکې حاصلاتو ته خساره ورسوي، مستأجر بايد په پنځلسو (۱۵) ورځو کې د کرنې رياست ته د يادو پېښو خبرتيا ورکړي. (۷۳)

(۲) د اوبستي تاوان اندازه به د فني هيئت له لوري په ساحه کې تعينېږي او د مصلحت نظر به په دې اړه د وزارت له لوري د عاليقدر اميرالمؤمنين حفظه الله تعالى مقام ته لېږل کېږي. (۷۴)

د خسارې جبران

اووه ويستمه ماده:

(۱) که اجاره شوې امارتي ځمکې، تجهيزاتو او ملحقاتو ته يې د

اطلاع خساره و آفات

ماده بيست و ششم:

(۱) هرگاه آفات، امراض زراعتي، و حوادث قدرتي به حاصلات زمين اجاره شده خساره برساند، مستأجر بايد در خلال پانزده (۱۵) روز حوادث مذکور را به رياست زراعت اطلاع دهد. (۷۳)

(۲) اندازه خساره وارد شده توسط هيئت فني در محل تعين مي گردد و نظر مصلحتي در اين باره از طرف وزارت به مقام عاليقدر اميرالمؤمنين حفظه الله تعالى ارسال مي شود. (۷۴)

جبران خساره

ماده بيست و هفتم:

(۱) اگر به زمين هاي اجاره شده امارتي، تجهيزات و ملحقات آن به

(۷۳) وإن زرعها فأصاب الزرع آفة فذهب لم يؤخذ الخراج لأنه مصاب فيستحق المعونة ولو أخذناه بالخراج كان فيه استئصال ومما حمد من سيراأكاسرة أنه إذا أصاب زرع بعض الرعية آفة غرموا له ما أنفق في الزراعة من بيت مالهم. المبسوط للرخسي (ج ۳ ص ۴۶).
(۷۴) (وكذلك إن أمرهم بشيء لا يدرون أينفعون به أم لا، فعلمهم أن يطيعوه؛ لأن فريضة الطاعة ثابتة بنص مقطوع به). [شرح السير الكبير، ج ۱، جزء ۱، ص ۱۱۶، ط: مكتبة سبحانية، كويته].

سبب حوادث غير مترقبه خساره وارد شود يا از بين برود، مؤجر و مستأجر مكلف به پرداخت خساره نيستند حتى اگر در عقد شرط شده باشد.^(۷۵)

(۲) اگر به زمين هاى اجاره شده امارتى، تجهيزات و ملحقات آن به سبب تقصير مستأجر خساره وارد شود يا از بين برود، مستأجر مكلف به پرداخت خساره مى باشد.

(۳) در حالت مندرج فقره (۲) اين ماده اندازه خساره از طرف هيئت فنى تعيين مى شود.

(۴) حوادث غير مترقبه مندرج فقره (۱) اين ماده حالاتى است كه از توان طرفين قرارداد خارج باشد، مانند حوادث قدرتى (سيلابها، زلزله، آتش سوزى

غير مترقبه حالتونو له امله خساره ورسپري يا له منخه لاپ شي، مؤجر او مستأجر د خسارې په وركولو مكلف نه دي كه څه هم په عقد كې شرط شوي وي.^(۷۵)

(۲) كه اجاره شوې امارتي ځمكې، تجهيزاتو او ملحقاتو ته يې د مستأجر د تقصير له امله خساره ورسپري يا له منخه لاپ شي، مستأجر د خسارې په وركولو مكلف دى.

(۳) د دې مادې د (۲) فقرې په درج شوي حالت كې د خسارې اندازه د فني هيئت له خوا ټاكل كېږي.

(۴) د دې مادې په (۱) فقره كې درج شوې ناڅاپي پېښې هغه حالتونه دي چې د تړون د اړخونو له توان څخه بهر وي، لكه قدرتي پېښې (سيلابونه، زلزلې، اورلگېدنه او نور)

(۷۵) (المادة ٦٠١) لا يلزم الضمان إذا تلف المأجور في يد المستأجر ما لم يكن بتقصيره أو تعديه أو مخالفته لمأذونيته. لا يلزم المستأجر ضمان إذا تلف المأجور في يده أو فقد أو طرأ عليه نقصان ما لم يكن ذلك بتقصيره أو تعديه أو مخالفته لمأذونيته. . . . ويفهم من ذكر عدم الضمان في هذه المادة مطلقاً أنه إذا شرط في عقد الإجارة ضمان المأجور إذا تلف على هذا الوجه فلا يلزم ضمان ولا حكم للشرط المذكور؛ لأن اشتراط الضمان في الأمانات باطل انظر شرح المادة (٨٢) (أشباه، هندية، أنقروى). درر الحكام في شرح مجلة الأحكام (ج ١ ص ٦٩٦).

وغیره) که یک طرف قرارداد یا عقد را از تکمیل مکلفیت‌های خویش باز می‌دارد.

رسیدگی به منازعات

ماده بیست و هشتم:

در صورتی که منازعات اجاره زمین مطابق احکام این قانون در ساحه حل شده نتواند، به محکمه مربوطه راجع می‌شود. (۷۶)

باب سوم

تمدید عقد اجاره و

تزیید در مقدار

بدل الاجاره

باب سوم بر دو ماده مشتمل است.

چې د تړون یا عقد یو اړخ د خپلو مکلفیتونو له پوره کولو څخه پاتې کوي.

شخړو ته رسېده کي

اته ویشتمه ماده:

په هغه صورت کې چې د ځمکې د اجارې شخړې په ساحه کې د دې قانون له حکمونو سره سم حل نه شي، اړوندې محکمې ته راجع کېږي. (۷۶)

درېیم باب

د اجارې د عقد تمدید او د

بدل الاجارې په اندازه کې

زیادت

درېیم باب پر دوو مادو مشتمل دی.

(۷۶) وهو (اي القضاء) مشروع بالكتاب والسنة والإجماع، ومحاسنه لا تخفى على أحد ولولا ذلك لفسد العباد وخرب البلاد وانتشر الظلم والفساد، والحاكم نائب الله - تعالى - في أرضه في إنصاف المظلوم من الظالم، وإيصال الحق إلى المستحق والأمر بالمعروف والنهي عن المنكر وبه أمر كل نبي قال الله تعالى {إنا أنزلنا التوراة فيها هدى ونور يحكم بها النبيون} [المائدة: ۴۴] وقال الله تعالى {وأن احكم بينهم بما أنزل الله ولا تتبع أهواءهم} [المائدة: ۴۹] مجمع الأنهر في شرح ملتقى الأبحر (ج ۲ ص ۱۵۰).

تمديد عقد اجاره

ماده بیست و نهم:

عقد اجاره زمین‌های امارتی پس از پایان مدت، می‌تواند مطابق با احکام این قانون و با توافق طرفین تمدید شود.^(۷۷)

تزیید در مقدار

بدل الاجاره

ماده سی ام:

وزارت می‌تواند، به تناسب نوعیت، کار، اندازه سرمایه و حاصل‌دهی زمین در مورد تزیید و عدم تزیید بدل الاجاره تصمیم بگیرد، البته تزیید بر اساس نرخ روز باشد.^(۷۸)

د اجاري د عقد تمديد

نهه ويستمه ماده:

د امارتي ځمکې د اجاري عقد تر پای ته رسيدو وروسته، د دې قانون له حکمونو سره سم او د طرفینو په موافقې سره تمديديدای شي.^(۷۷)

د بدل الاجاري په اندازه کې

زيادت

دېرشمه ماده:

وزارت کولای شي، د ځمکې د نوعیت، کار، د پانگې (سرمایې) د اندازې او د حاصل ورکونې په تناسب د بدل الاجاري د تزیید او عدم تزیید په اړه پرېکړه وکړي، البته تزیید به د ورځې د نرخ په اساس وي.^(۷۸)

(۷۷) وځا اړاد اآجر ايجار ماله من آخر غير المستأجر، فليس لهذا أن يقول (إنني أحق به من غيري: لأنني واضح اليد فأجره مني) : لأن له عدم إيجاره أصلاً بخلاف الموقوف للغلة، فإن كان لا بد من إيجاره فإيجاره من غير المستأجر الأول تعنت إلا إن زاد عليه آخر في الأجرة، ولم يقبل الأول الزيادة فتؤجر من الآخر، من هذا ما ظهر لي تأمل (التنقيح).
درر الحکام في شرح مجلة الأحكام (ج ۱ ص ۶۸۱).

(۷۸) (المادة ۴۳۹) لوتقاولا بعد العقد على تبديل البديل، أو تزييده، أو تنزيله يعتبر العقد الثاني. لتبديل البديل وتنزيله صورتان: الصورة الأولى: بتجديد العقد. يعني لوتقاول العاقدان بعد عقد الإيجار على تبديل البديل، أو تزييده، أو تنزيله انفسخ العقد الأول واعتبر العقد الثاني أما إذا عقد العقد مرة ثانية بلا تبديل بدل الإجارة، أو تزييده، أو تنزيله فالعقد الثاني لغو (انظر شرح المادة ۱۷۶). درر الحکام في شرح مجلة الأحكام (ج ۱ ص ۴۷۸).

خلورم باب

متفرقه حكمونه

په دې باب كې اووه مادې دي چې
خلورمه ماده يې درې فقرې چې اوله
فقرې يې دوه اجزاء او دوهمه فقره
يې درې اجزاء لري.

د عقد تمديد، تجديد او تعديل

يو دېرشمه ماده:

په هغه صورت كې چې عقد د
اسلامي امارت له منافعو سره په تضاد
كې نه وي، د تعديل، تمديد او تجديد
موثريت يې ثابت شي، د وزارت د
مقام له تاييد وروسته د منظوري په
موخه د عاليقدر اميرالمؤمنين
حفظه الله تعالى حضور ته وړاندیز
كېږي. (۷۹)

باب چهارم

احكام متفرقه

در اين باب هفت ماده است،
ماده چهارم آن سه فقره كه فقره اول
آن دو جزء و فقره دوم آن سه
جزء دارد.

تمديد، تجديد و تعديل عقد

ماده سى و يكم:

در صورتى كه عقد با منافع امارت
اسلامى در تضاد نباشد،
موثريت تعديل، تمديد و تجديد
آن ثابت شود، بعد از تأييدى
مقام وزارت جهت منظورى
به حضور عاليقدر اميرالمؤمنين
حفظه الله تعالى پيشنهاد
مى شود. (۷۹)

(۷۹) لما كان لإمام المسلمين ولاية نظارة على عموم الرعية فى الأمور العامة، كان تصرفه على الرعية منوطاً بالمصلحة، ولهذا يجب أن تكون أوامر السلطان وأولي الأمر والنهي موافقة لمصالح الرعية: لأن السلطان إنما أُعطى السُّلطة من الله تعالى لأجل صيانة دم عباده ووقاية عرضهم وأموالهم). [شرح المجلة لسليم باز، ص ۳۵، فى توضيح المادة (۵۸)، ط: مكتبة عمريه، كويته].
(وكل ما رثيت أن الله يصلح به أمر الرعية فافعله، ولا تؤخره، فإنى أرجو لك بذلك أعظم الأجر وأفضل الثواب).
[كتاب الخراج للإمام أبي يوسف - رحمه الله -، ص ۲۹۹، ط: مكتبة نشر القرآن والحديث، بشاور].

د دعوی نه اورېدل

دوه دېرشمه ماده:

مستأجر د اجارې تر عقد او د ځمکې تر تسلیمېدو وروسته په هېڅ وجه پر همدې ياده ځمکه د ملکیت دعوه نشي کولای او د مستأجر له خوا د ملکیت هر ډول دعوه د اورېدو وړ نه ده. (۸۰)

د مزایدې د ګټونکي انصراف

درې دېرشمه ماده:

په هغه صورت کې چې د مزایدې ګټونکي منصرف شي، نو مربوطه بخش د شرطنامې د شرایطو له پلي کېدو څخه وروسته په ترتیب سره له دوهم او ورپسې شخص سره چې د مزایدې په جریان کې یې اشتراک کړی وو د عقد چارې طي مراحل

عدم سمع دعوی

ماده سی و دوم:

مستأجر بعد از عقد اجاره و تسلیمی زمین به هیچ وجه بر همین زمین مذکور دعوای ملکیت کرده نمی تواند و هر گونه دعوای ملکیت از جانب مستأجر قابل سمع نمی باشد. (۸۰)

انصراف برنده مزایده

ماده سی و سوم:

در صورتی که برنده مزایده منصرف شود، بخش مربوطه بعد از تطبیق شرایط شرطنامه به ترتیب با شخص دوم و شخص بعدی که در جریان مزایده اشتراک نموده بود امور عقد را طی مراحل می نماید و جریان آن را به منظور

(۸۰) والإجارة ليست بإقرار من الخادم بالرق، وهو إقرار من المستأجر بأن العبد ليس له حتى لو ادعاه بعدما استأجره لنفسه لا يصدق اه البحر الرائق شرح كنز الدقائق ومنحة الخالق وتكملة الطوري (ج ۶ ص ۱۵۵).
قال: والإجارة ليست بإقرار من الخادم بالرق وهي إقرار من المستأجر بأن العبد ليس له حتى لو ادعاه بعد ما استأجره لنفسه لم يصدق؛ لأن المنفعة تملك بملك الرقبة فمباشرة سبب الملك في المنفعة مقصودا يكون إقرارا منه أنه لا يملك الرقبة وأما إيجاب المنفعة للغير فلا يكون إقرارا على نفسه بالملك في العين لأحد. المبسوط للسرخسي (ج ۱۸ ص ۱۶۰).

تأييد يا رد به مقام وزارت ارسال
می نماید. (۸۱)

کوي او جريان به پي د وزارت مقام
ته د تاييد يا رد په موخه استوي. (۸۱)

تخلفات

سرغړونې

ماده سی و چهارم:

خلور دېرشمه ماده:

(۱) اگر کارمندان ادارات
ذیدخل امارتی از احکام این قانون
تخلف نمایند، قرار ذیل تأدیب
می شوند: (۸۲)

(۱) که د ذیدخلو امارتي ادارو
کارمندان د دې قانون له حکمونو
خخه سرغړونه وکړي، په لاندې ډول
تأديبېږي: (۸۲)

۱- بار اول توصیه و اخطاریه از
طرف رهبری اداره.
۲- در صورت عدم اصلاح،
بار دوم به محکمه مربوطه معرفی
می شوند.

۱- په لومړي وار د ادارې د رهبرۍ
له خوا توصیه او اخطاریه.
۲- د نه اصلاح په صورت کې،
دوهم وار اړوندې محکمې ته معرفي
کېږي.

(۲) وقتی که از طرف مستأجر در
پرداخت بدل الاجاره شش (۶) ماه

(۲) کله چې د مستأجر له لوري د
بدل الاجارې په ورکړه کې شپږ (۶)

(۸۱) وأما المزايدة أو البيع بالمزاد العلني: وهو أن ينادي على السلعة، ويزيد الناس فيها بعضهم على بعض حتى تقف على آخرزائد فيها فيأخذها، فهو بيع صحيح جائز لا ضرر فيه. الفقه الإسلامي وأدلته للزحيلي (ج ۴ ص ۳۰۹۱).
(المادة ۴۴۶) يلزم أن يكون الأجر متصرفاً بما يؤجره، أو وكيل المتصرف، أو وليه، أو وصيه. الملك أو الولاية وعدم تعلق حق الغير بالمأجور شرط في نفاذ الإجارة... النوع السابع: ولاية المتولي: فإيجار المتولي للوقف صحيح وإذا لم يكن الموقوف عليه متولياً، أو ناظرًا على الوقف وأجر مال الوقف فإيجاره غير صحيح حتى لو أجز الموقوف عليه مال الوقف وأذن للمستأجر بعمارة فعمره فالمستأجر متبرع وكذلك لو كان لوقف متوليان وأجره أحدهما بدون علم الآخر؛ فالإيجار موقوف على إجازة المتولي الثاني. درر الحکام في شرح مجلة الأحكام (ج ۱ ص ۴۹۷).
(۸۲) (وكذلك إن أمرهم بشيء لا يدرون أينفعون به أم لا، فلعلمهم أن يطيعوه؛ لأن فريضة الطاعة ثابتة بنص مقطوع به). [شرح السير الكبير، ج ۱، جزء ۱، ص ۱۱۶، ط: مكتبة سبحانية، كويته].

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

مياشتي تاخير راشي، نو تخلف شمېرل
کېږي او مستأجر سره په لاندې ډول
چلند کېږي: (۸۳)	تأخير بيايد، اين عمل تخلف شمردنه
می شود و با مستأجر به شکل ذیل
رفتار می شود: (۸۳)
۱- په لومړي وار د مؤجر له خوا
لیکلي توصیه. (۸۴)	۱- بار اول توصیه کتبی از طرف
مؤجر. (۸۴)
۲- له هغه وروسته بیا اخطاریه
ورکول. (۸۵)	۲- پـــــــس از آن دادن
اخطاریه. (۸۵)
۳- د درېم وار لپاره د مستأجر
فعالیت د کاملې بدل الاجارې تر
ورکړې پورې ځنډېږي. (۸۶)	۳- برای بار سوم، فعالیت مستأجر
تا پرداخت کامل بدل الاجاره به تعویق
می افتد. (۸۶)
(۳) د دې مادې په (۲) فقره کې له
ټاکلې نېټې څخه د ډېر تاخیر په
صورت کې عقد فسخه کېږي او
سرغړونکي شخص اړوندې محکمې
ته معرفي کېږي. (۸۷)	(۳) در صورت تأخیر بیشتر از
تاریخ تعیین شده در فقره (۲) این
ماده، عقد فسخ می گردد و شخص
متخلف به محکمه مربوطه معرفی
می شود. (۸۷)

(۸۳) (وحيثُ تُصبح القوانين والتكاليف التي تصدر عن الحاكم واجبة التنفيذ). [الفقه الإسلامي وأدلته، ج ۸، ص ۶۱۹۰، ط: أمير حمزة كتب خانه، كويته].

(۸۴) (المادة ۳۱): الضرر يدفع بقدر الإمكان. يعني لو دخل عليك سارق مثلاً فادفعه عنك بقدر إمكانك، فإذا كان ممن يندفع بالعصا، فلا تدفعه بالسيف. درر الحکام في شرح مجلة الأحكام (ج ۱ ص ۴۲).

(۸۵) المرجع السابق.

(۸۶) لو استأجر شخص داراً لسنة بمائة قرش في كل شهر وبعد أن قبضها وسكن فيها مدة أخذ الأجر مفتاح الدار لعدم تأدية المستأجر ما عليه من الأجرة، وبقيت مقفلة شهراً فلا تسقط الأجرة لأن في إمكان المستأجر أن يؤدي الأجرة إلى الأجر ويسكن المأجور (البزاية) درر الحکام في شرح مجلة الأحكام (ج ۱ ص ۵۵۰).

(۸۷) وهو (اي القضاء) مشروع بالكتاب والسنة والإجماع، ومحاسنه لا تخفى على أحد ولولا ذلك لفسد العباد وخرب البلاد وانتشر الظلم والفساد، والحاكم نائب الله - تعالى - في أرضه في إنصاف المظلوم من الظالم،

د قانون تعديل

پنځه دېرشمه ماده:

د اړتيا له مخې په دې قانون کې د وزارت په پېشنهاد او د عاليقدر امير المؤمنين حفظه الله تعالى په منظوري- بدلون او تغير راتلی شي.^(۸۸)

تعديل قانون

ماده سي و پنجم:

بنابر ضرورت، تغيير و تبديل در اين قانون به پېشنهاد وزارت و منظوري عاليقدر امير المؤمنين حفظه الله تعالى صورت گرفته می تواند.^(۸۸)

وايصال الحق إلى المستحق والأمر بالمعروف والنهي عن المنكر وبه أمر كل نبي قال الله تعالى {إنا أنزلنا التوراة فيها هدى ونور يحكم بها النبيون} [المائدة: ٤٤] وقال الله تعالى {وأن احكم بينهم بما أنزل الله ولا تتبع أهواءهم} [المائدة: ٤٩] مجمع الأنهر في شرح ملتقى الأبحر (ج ٢ ص ١٥٠).

(٨٨) (أصل الحكم وإدارة الشئون أن يكون للسلطان؛ لأنه صاحب الإمامة الكبرى، وجميع من يعمل للعموم يكون وكيلًا عنه، لكن الوكالة قد تكون بلا واسطة كأن يقول السلطان لزيد: وكلتك بالحكم بين الناس، ولآخر بجباية الأموال وحفظها، ولآخر بحفظ الثغور، ولآخر بإدارة الأمور السياسية، ولآخر بعقاب المجرمين). [شرح المجلة لمحمد خالد الأناسي، ج ٤، جزء ٦، ص ٥٠، المادة (١٨٠٠)، ط: مكتبة حنفيه، كويته].

كَذَلِكَ إِنْ أَمَرَهُمْ بِشَيْءٍ لَا يَدْرُونَ أَيْتَفَعُونَ بِهِ أَمْ لَا، فَعَلَيْهِمْ أَنْ يُطِيعُوهُ، لِأَنَّ فَرَضِيَّةَ الطَّاعَةِ ثَابِتَةٌ بِنَصِّ مَقْطُوعٍ بِهِ وَمَا تَرَدَّدَ لَهُمْ مِنَ الرَّأْيِ فِي أَنَّ مَا أُمِرَ بِهِ مُنْتَفَعٌ أَوْ غَيْرُ مُنْتَفَعٍ بِهِ لَا يَصْلُحُ مُعَارِضًا لِلنَّصِّ الْمَقْطُوعِ (شرح السير الكبير ج ١ ص: ١٦٥ الناشر: الشركة الشرقية للإعلانات).

وظاهر كلامهم هاهنا أن السياسة هي فعل شيء من الحاكم لمصلحة يراها، وإن لم يرد بذلك الفعل دليل جزئي. البحر الرائق شرح كثر الدقائق ومنحة الخالق وتكملة الطوري (ج ٥ ص ١١) ط دار الكتاب الإسلامي.

- قال في المعراج لأن طاعة الإمام فيما ليس بمعصية واجبة اه (رد المحتار على الدر المختار ج ٢ ص: ١٧٢ الناشر: دار الفكر للطباعة والنشر. بيروت)

- (امر السلطان انما ينفذ) اي يتبع ولا تجوز مخالفته (رد المحتار ج ٤ ص ٣٨٢ مكتبة رشيديه كويته).

- مَطْلَبُ طَاعَةِ الْإِمَامِ وَاجِبَةٌ. (قَوْلُهُ: أَمْرُ السُّلْطَانِ إِنَّمَا يُنْفَذُ) أَيُ يُتَّبَعُ وَلَا تَجُوزُ مُخَالَفَتُهُ (رد المحتار على الدر المختار ج: ٨ ص: ١٣٢).

ترتيب و ارائه طرز العمل ها و

لوايح

ماده سي و ششم:

وزارت به منظور تطبيق بهتر احكام اين قانون، طرز العمل ها و لوايح را ترتيب و جهت منظوري به حضور عاليقدر امير المؤمنين حفظه الله تعالى پيشنهاد نمايد. ^(۸۹)

انفاذ

ماده سي و هفتم:

اين قانون از تاريخ توشيح نافذ، ^(۹۰) در جريده رسمي نشر

د طرز العملونو او لايحو ترتيبول

او وړاندي كول

شپږ دېرشمه ماده:

وزارت دې د دې قانون د حكمونو د ښه تطبيق په منظور، طرز العملونه او لايحي ترتيب او د عاليقدر امير المؤمنين حفظه الله تعالى حضور ته د منظوري لپاره وړانديز كړي. ^(۸۹)

انفاذ

اووه دېرشمه ماده:

دغه قانون د توشيح له نېټې څخه نافذ، ^(۹۰) په رسمي جريده كې دې خپور

(۸۹) ويجوز للخليفة أن يقلد وزيرين: وزير تفويض ووزير تنفيذ، فيكون وزير التفويض مطلق التصرف، ووزير التنفيذ مقصورا على تنفيذ ما وردت به أوامر الخليفة. الأحكام السلطانية للمواردي (ص: ٦١) دار الحديث - القاهرة.

(۹۰) كَذَلِكَ إِنَّ أَمْرَهُمْ بِشَيْءٍ لَا يَذُرُونَ أَيْتَفَعُونَ بِهِ أَمْ لَا، فَعَلَيْهِمْ أَنْ يُطِيعُوهُ، لَأَنَّ فَرَضِيَّةَ الطَّاعَةِ ثَابِتَةٌ بِنَصِّ مَقْطُوعٍ بِهِ وَمَا تَرَدَّدَ لَهُمْ مِنَ الرَّأْيِ فِي أَنَّ مَا أَمَرَهُ مُنْتَفَعٌ أَوْ غَيْرُ مُنْتَفَعٍ بِهِ لَا يَصْلَحُ مُعَارَضًا لِلنَّصِّ + مَقْطُوعٍ (شرح السير الكبير ج ١ ص: ١٦٥ الناشر: الشركة الشرقية للإعلانات).

- قال في المعراج لأن طاعة الإمام فيما ليس بمعصية واجبة اه (رد المحتار على الدر المختار ج ٢ ص: ١٧٢ الناشر: دار الفكر للطباعة والنشر. بيروت).

- (امر السلطان انما ينفذ) اي يتبع ولا تجوز مخالفته (رد المحتار ج ٤ ص ٣٨٢ مكتبة رشيديه كويته).

- مَطْلَبُ طَاعَةِ الْإِمَامِ وَاجِبَةٌ. (قَوْلُهُ: أَمْرُ السُّلْطَانِ إِنَّمَا يَنْفُذُ) أَيْ يَتَّبَعُ وَلَا تَجُوزُ مُخَالَفَتُهُ (رد المحتار على الدر المختار ج: ٨ ص: ١٣٢ الرشيدية).

- اتفق الأئمة على: ان الامام الكامل تجب طاعته في كل ما يامر به، مالم يكن معصية، وعلى ان احكام الامام و نائبه ومن ولاة نافذة. (الفقه على مذاهب الاربعة، كتاب الحدود ج ٤ ص ١٣٦٤ المكتبة الحقانية محله جنگي).

- وحينئذ تصبح القوانين والتكاليف التي تصدر عن الحاكم واجبة التنفيذ (الفقه الاسلامي وادلته ج ٨ ص ٣١٢).

شي^(۹۱) او ټول هغه قوانين چې د عاليقدر امير المؤمنين حفظه الله تعالى لخوا تاييد يا توشيح شوي نه وي او يا له دې قانون سره مغاير وي، ملغي دي.^(۹۲)

گردد^(۹۱) و تمام قوانيني كه از طرف عاليقدر امير المؤمنين حفظه الله تعالى تاييد يا توشيح نشده باشد و يا با اين قانون مغاير باشد، ملغي است.^(۹۲)

(۹۱) وَأَمَّا الْإِعْلَانُ فِي الْجَزَائِدِ فَلَمْ تَكُنْ أَوْزَاقَ حَوَادِثٍ فِي عَصْرِ الْفُقَهَاءِ كَمَا هُوَ فِي زَمَانِنَا فَلَا يُوجَدُ بَحْثٌ فِي الْكُتُبِ الْفِقْهِيَّةِ بِشَأْنِ الْإِعْلَانِ هَذِهِ الْوَاسِطَةِ. وَلَكِنَّ الْإِعْلَانُ فِي زَمَانِنَا بِوَاسِطَةِ الْأَوْزَاقِ الْمَذْكُورَةِ أَيْضًا جَائِزٌ. وَلَكِنْ بِمَا أَنَّهُ لَيْسَ كُلُّ النَّاسِ يَقْرَءُونَ الْجَزَائِدَ وَيَعْرِفُونَ قِرَاءَتَهَا وَبِمَا أَنَّهُ لَا تَوْجَدُ جَزَائِدٌ فِي كُلِّ مَجَلٍّ فَيَجِبُ الْإِعْلَانُ أَيْضًا بِوَاسِطَةِ الْمُنَادِي فِي مَجَامِعِ النَّاسِ كَمَا قَالَ الْفُقَهَاءُ... (درر الحکام شرح مجلة الأحكام ج ۲ ص ۲۴۹ الناشر: دار الجیل).

(۹۲) - أن من يعرض عليه القانون يأخذ منه أمراً باتباع قانون من قبله بأن يكتب أمره باتباعه . التقديرات الرافي على هامش ردالمحتار ابن عابدين ج ۱۶ ص ۵۹۸ مكتبة دارالسلام، دمشق.

قال في المعراج لأن طاعة الإمام فيما ليس بمعصية واجبة اه (حاشية رد المحتار على الدر المختار ج ۲ ص ۱۷۲ . دار الفكر للطباعة والنشر. بيروت).

. مطلب هل يبقى النهي بعد موت السلطان؟ لكن هل يبقى النهي بعد موت السلطان الذي نهى بحيث لا يحتاج من بعده إلى نهى جديد أفتى في الخيرية بأنه لا بد من تجديد النهي ولا يستمر النهي بعده وبأنه إذا اختلف الخصمان في أنه منهي أو غير منهي فالقول للقاضي ما لم يثبت المحكوم عليه النهي وأطال في ذلك وأطاب فراجع.

. وأما ما ذكره السيد الحموي أيضا من أنه قد علم من عاداتهم يعني سلاطين ل عثمان نصرهم الرحمن من أنه إذا تولى سلطان عرض عليه قانون من قبله وأخذ أمره باتباعه فلا يفيد هنا لأن معناه أن يلتزم قانون أسلافه بأن يأمر بما أمروا به وينهي عما نهوا عنه ولا يلزم منه أنه إذا ولي قاضيا ولم ينهه عن سماع هذه الدعوى أن يصير قاضيه منهيا بمجرد ذلك وإنما يلزم منه أنه إذا ولاه ينهاه صريحا ليكون عاملا بما التزمه من القانون كما اشتهر أنه حين يوليه الآن يأمره في منشوره بالحكم بأصح أقوال المذهب كعادة من قبله وتمام الكلام على ذلك في كتابنا تنقيح الحامدية فراجع وأطالنا الكلام عليه أيضا في كتابنا تنبيه الولاة والحكام[رد المختار على الدر المختار ج ۵ ص ۴۲۰ الناشر: دار الفكر بيروت].

- أنهم صَرَّحُوا أن المباح في نفسه قد يصير حرامًا من حكم الأمير من جهة أن الله أمر بطاعتهم، فقال: {أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ} فحينئذٍ لو رأى الأمير أن يَمْنَعَ الناسَ عن أكل شيءٍ لمصلحةٍ بَدَتْ لَهُ، يجب عليهم أن لا يأكلوه، وَيَحْرُمُ عليهم. إلا أن تلك الحُرْمَةُ تَقْتَصِرُ على مَدَّةِ إمارته فقط، ولا يتجاوزها، فهي حُرْمَةٌ مؤقتة. ومن هذا الباب تحريم التمباك، فإنه قد نهى عنه بعض السلاطين، فاحفظه. [فيض الباري على صحيح البخاري ج ۲ ص ۴۰۸ الناشر: دار الكتب العلمية بيروت - لبنان].

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العلمين والصلوة والسلام على سيد المرسلين و على آله
واصحابه اجمعين.

فرمان

عاليقدر امير المؤمنين حفظه الله
تعالی در مورد منظوری طرز العمل
هیئت توزیع زمین به مهاجرین
عودت کننده

راستبندونکو مهاجرینو ته د ځمکو

د وېش د هیئت د طرز العمل د
منظوری په هکله د عاليقدر
امير المؤمنين حفظه الله تعالی
فرمان

شماره: (۶)

تاریخ: ۱۴۴۶/۲/۲۲ هـ.ق

ماده اول:

طرز العمل هیئت توزیع زمین به
مهاجرین عودت کننده را در
(۱) مقدمه، (۴) باب، (۱۳) فصل
و (۱۹) ماده منظور می نمایم.

ماده دوم:

این فرمان از تاریخ توشیح نافذ و همراه
با متن طرز العمل متذکره در
جریده رسمی نشر گردد.

والسلام علیکم و رحمة الله وبرکاته!

امير المؤمنين شيخ القرآن والحديث
مولوی هبة الله اخندزاده

شماره: (۶)

تاریخ: ۱۴۴۶/۲/۲۲ هـ.ق

لومړۍ ماده:

راستبندونکو مهاجرینو ته د ځمکو
د وېش د هیئت طرز العمل په
(۱) مقدمه، (۴) بابونو، (۱۳) فصلونو
او (۱۹) مادو کې منظوروم.

دوهمه ماده:

دغه فرمان د توشیح له نېټې څخه نافذ
او د یاد طرز العمل له متن سره یوځای
دې په رسمي جریده کې خپور شي.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته!

امير المؤمنين شيخ القرآن والحديث
مولوي هبة الله اخندزاده

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

فهرست مندرجات

کتاب

طرز العمل هیئت توزیع زمین به مهاجرین عودت کننده مقدمه

صفحه	عنوان	ماده
۶۱.....	مبني	ماده اول:
۶۱.....	اهداف	ماده دوم:
۶۲.....	اصطلاحات	ماده سوم:
۶۴.....	مرجع تطبيق	ماده چهارم:
۶۴.....	ساحه تطبيق	ماده پنجم:

باب اول

ترکیب، وظایف و صلاحیت های هیئت های مرکزی و ولایتی

فصل اول

۶۵.....	ترکیب هیئت مرکزی	ماده ششم:
---------	------------------	-----------

فصل دوم

۶۷.....	وظایف و صلاحیت های هیئت مرکزی	ماده هفتم:
---------	-------------------------------	------------

فصل سوم

۶۹.....	ترکیب هیئت ولایتی	ماده هشتم:
---------	-------------------	------------

فصل چهارم

۷۰.....	وظایف و صلاحیت های هیئت ولایتی	ماده نهم:
۷۲.....	اعمار خانه ها و تنظیم مساعدت ها در این مورد	ماده دهم:

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

باب دوم

معیار ها، شرایط و طرق اساسی توصیه شده

زمین برای احداث شهرک ها

فصل اول

ماده یازدهم: معیارهای اساسی توصیه شده زمین..... ۷۴

فصل دوم

ماده دوازدهم: شرایط اساسی زمین توصیه شده..... ۷۵

فصل سوم

ماده سیزدهم: طریقه سکونت دایمی در شهرک ها..... ۷۷

باب سوم

ترکیب، وظایف و صلاحیت های هیئت

ارزیابی فنی مشخصه

فصل اول

ماده چهاردهم: ترکیب هیئت ارزیابی فنی مشخصه..... ۷۹

فصل دوم

ماده پانزدهم: وظایف و صلاحیت های هیئت ارزیابی فنی مشخصه..... ۸۰

باب چهارم

مرجع معرفی نمودن مهاجرین مستحق، مرحله سپردن

نمرات زمین و مراقبت از زمین های شهرک ها و انفاذ طرزالعمل

فصل اول

ماده شانزدهم: مرجع معرفی نمودن مهاجرین مستحق..... ۸۱

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

فصل دوم

ماده هفدهم: مرحله سپردن نمرات زمين يا محل سکونت..... ۸۲

فصل سوم

ماده هجدهم: مراقبت از زمين هاي شهرک ها..... ۸۳

فصل چهارم

ماده نوزدهم: انفاذ..... ۸۴

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ^(۱)

الحمد لله رب العلمين والصلوة والسلام على سيد المرسلين و على آله
واصحابه اجمعين.^(۲)

كتاب

راستېدونكو مهاجرينو ته

طرز العمل هيئت توزيع زمين به

د ځمکو د وېش د هيئت

مهاجرين

د طرز العمل

عودت کننده

كتاب

كتاب طرز العمل هيئت توزيع زمين به
مهاجرين عودت کننده
بريك مقدمه، (۴) باب،
سيزده فصل و نوزده ماده مشتمل
است.

راستېدونكو مهاجرينو ته د ځمکو د
وېش د هيئت د طرز العمل كتاب پر
يوه مقدمه، (۴) بابونو، ديارلسو
فصلونو او نولسو مادو باندې مشتمل
دى.

مقدمه

مقدمه (سريزه)

مقدمه بر مواد مبنی، اهداف،
اصطلاحات، مرجع تطبيق و ساحه

مقدمه پر مبنی، موخو، اصطلاحگانو،
د تطبيق مرجع او د تطبيق ساحه مادو

(۱) ابتداء الكتاب بالبسملة أولاً، ثم ثنى بالحمدلة اقتداء بالكتاب العزيز المستفتح هكذا، وعملاً بقوله - عَلَيْهِ
الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ - : «كل أمر ذي بال لا يبدأ فيه بذكر الله وبسم الله الرحمن الرحيم فهو أقطع». رواه الحافظ
عبد القادر الرهاوي في أربعينه: وفي رواية أبي داود والنسائي: «كل كلام لا يبدأ فيه بالحمد لله فهو أجذم» وفي
رواية ابن ماجه: «كل أمر ذي بال لم يبدأ فيه بالحمد لله فهو أقطع» ورواه أبو عوانة وابن حبان في صحيحهما.
البنية شرح الهداية (ج ۱ ص ۱۰۵) الناشر: دار الكتب العلمية بيروت، لبنان.
(۲) ذكروا أن من الواجب على مصنف كتاب، او مؤلف رسالة ثلاثة أشياء: وهي البسملة، والحمدلة، الصلوة.
(عمدة القاري شرح صحيح البخاري ج ۱ ص ۷۷) [الرشيدية].
وختمنا بالصلوة على النبي صلى الله عليه وسلم تيمناً ولما ورد في ذلك. (الفتاوى تنقيح الحامدية ج ۱
ص ۳) [امير حمزه].

باندي مشتمله ده.

تطبيق مشتمل است.

مبني

لومړۍ ماده:

دغه طرز العمل د عاليقدر امير المؤمنين حفظه الله تعالى د ۱۳/۴/۱۴۴۵ هـ. ق نېټې د (۱۹۷۰/۱۹۰) گڼې حکم پر اساس ترتيب شوی دی.

موخي

دوهمه ماده:

دغه طرز العمل د لاندې موخو درلودونکی دی.

۱- د مرکز او ولايتونو په کچه د کورونو او د ځمکو د وېش په برخه کې د عاليقدر امير المؤمنين حفظه الله تعالى د ۱۳/۴/۱۴۴۵ هـ. ق نېټې د (۱۹۷۰) گڼې حکم کې د شاملو ادارو د فعاليتونو تنظيمول.

۲- د دغه طرز العمل په وخت پلي کولو لپاره ولايتي هيئت ته لارښونه.

۳- د راستنېدونکو مهاجرينو لپاره د ښارگوټو جوړولو په منظور د مناسبې

مبني

ماده اول:

اين طرز العمل بر اساس حکم شماره (۱۹۷۰/۱۹۰) مؤرخ ۱۳/۴/۱۴۴۵ هـ. ق عاليقدر امير المؤمنين حفظه الله تعالى، ترتيب شده است.

اهداف

ماده دوم:

اين طرز العمل دارای اهداف ذيل است.

۱- تنظيم فعاليت‌های ادارات مندرج حکم شماره (۱۹۷۰) مؤرخ ۱۳/۴/۱۴۴۵ هـ. ق عاليقدر امير المؤمنين حفظه الله تعالى در زمينه توزيع خانه‌ها و زمين‌ها، به سطح مرکز و ولايات.

۲- رهنمائي به هيئت ولايتي جهت تطبيق به موقع اين طرز العمل.

۳- تشخيص و تثبيت زمين مناسب به منظور احداث شهرک‌ها برای

رسمي جريده

پرله پسې نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

ځمکې تشخيص او تثبيت.

۴- مستحقو مهاجرينو لپاره د ځمکو د نورو وېش او د ښارگوټو د ځمکو مراقبت.

۵- د کورونو اړوند د کومکونو د چارو تنظيم.

اصطلاحگانې

درېمه ماده:

په دغه طرز العمل کې راتلونکې اصطلاحگانې لاندې معناگانې افاده کوي:

۱- راستېدونکي: هغه کورنۍ ده چې له نورو ملکونو څخه افغانستان ته راستانه شوي وي.

۲- مستحق: هغه کورنۍ ده چې د مهاجرينو ستونزو ته د رسېدنې عالي کمېسيون لخوا د يو لېست په واسطه هيئت ته د کورونو يا د ځمکو د وېشلو لپاره ورپېژندل کېږي.

۳- د ځمکې نمره: دا يوه قطعې ځمکه ده چې راستېدونکو مهاجرينو ستونزو ته د رسېدنې عالي کمېسيون

مهاجرين عودت کړنده.

۴- توزيع نمرات زمين به مهاجرين مستحق و مراقبت زمين‌های شهرک‌ها.

۵- تنظيم امور مساعدت‌های مربوط به خانه‌ها.

اصطلاحات

ماده سوم:

اصطلاحات آتی در این طرز العمل، معانی ذیل را افاده می‌کند:

۱- عودت کنندگان: خانواده‌ای است که از کشورهای دیگر به افغانستان عودت کرده باشد.

۲- مستحق: خانواده‌ای است که از طرف کمیسیون عالی رسیدگی به مشکلات مهاجرین، ذریعۀ یک لیست به هیئت جهت توزیع خانه یا زمین معرفی می‌شود.

۳- نمرۀ زمین: یک قطعۀ زمینی است که با در نظر داشت طرز العمل کمیسیون عالی رسیدگی به مشکلات

رسمي جریده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

مهاجرين عودت كننده، در طرح‌های
تفصيلی پيش‌بینی می‌شود.

۴- کمیسیون عالی: عبارت است از
کمیسیون عالی رسیدگی به مشکلات
مهاجرين عودت كننده.

۵- هیئت مرکزی: هیئت توزیع زمین
و اسكان دایمی مهاجرين عودت
كننده است.

۶- هیئت ولایتی: عبارت از هیئتی
است که به ریاست رئیس شهرسازی
و مسکن در سطح ولایت فعالیت
می‌کند.

۷- شهرک مهاجرين: یک قطعه
زمینی است که دارای طرح تفصیلی
مشخص و حدود می‌باشد و به هدف
اسكان دایمی مهاجرين عودت كننده
از طرف هیئت توزیع زمین و اسكان
دایمی، مطابق این طرزالعمل توزیع
می‌شود.

۸- آلودگی هوا: وجود
و انتشار یک یا چند آلوده‌كننده به
شمول جامد، مایع، گاز و تشعشعات
به اندازه و مدتی در هوای آزاد است

د طرزالعمل په پام کې نیولو سره په
تفصيلي طرحو کې پيش‌بیني کېږي.

۴- عالي کمیسیون: د راستنېدونکو
مهاجرينو ستونزو ته د رسېدنې عالي
کمیسیون څخه عبارت دی.

۵- مرکزي هیئت: راستنېدونکو
مهاجرينو ته د ځمکو وېشلو او دایمي
مېشتولو هیئت دی.

۶- ولایتي هیئت: له هغه هیئت څخه
عبارت دی چې د کور او ښار
جوړولو رئیس په ریاست د ولایت په
کچه فعالیت کوي.

۷- د مهاجرينو ښارگوټی: د ځمکې
یوه قطعه ده چې د مشخصې تفصیلي
طرحې او حدودو لرونکې ده او د
راستنېدونکو مهاجرينو د دایمي
مېشتولو په مقصد د ځمکو د وېش او
دایمي مېشت کولو هیئت لخوا د دغه
طرزالعمل سره سم وېشل کېږي.

۸- د هوا ککړتیا: په آزاده هوا کې
په داسې اندازې او مودې سره د
جامدو، مایع، گاز او تشعشعاتو په
ګډون د یوه یا څو ککړوونکو شتون

که آنرا طوری تغییر دهد که به صحت و سلامت انسان، حیوان، نبات و سایر موجودات زنده مضر باشد.

۹- شرطنامه: سندی است که شرایط اهلیت داوطلبان، اجناس، خدمات غیرمشورتی، کمیت، کیفیت و مشخصات امور ساختمانی، شیوهٔ ارائه پیشنهاد (آفر)، معیارهای ارزیابی و مدت در آن درج شده و از طرف اداره در صلاحیت داوطلب قرار داده می‌شود.

مرجع تطبیق

مادهٔ چهارم:

هیئت توزیع زمین به مهاجرین عودت کننده، مرجع تطبیق این طرزالعمل می‌باشد.

ساحهٔ تطبیق

مادهٔ پنجم:

شهرک‌های طرح شده در محلات مشخص شده برای مهاجرین عودت کننده می‌باشد.

او خپرېدل دي چې هغې ته داسې بدلون ورکړي چې د انسان، حیوان، نبات او نورو ژوندیو موجوداتو روغتیا او سلامت ته زیانمن وي.

۹- شرط پانه: هغه سند دی، چې د داوطلبانو د اهلیت شرطونه، د جنسونو، غیر مشورتی خدمتونو او د ودانیزو چارو کمیت، کیفیت او مشخصات، د وړاندیز (آفر) د وړاندې کولو ډول، د ارزونې معیارونه او وخت پکې درج او د ادارې له خوا د داوطلب په واک کې ورکول کېږي.

د تطبیق مرجع

څلورمه ماده:

راستېدونکو مهاجرینو ته د ځمکو د وېش هیئت د دغه طرزالعمل د تطبیق مرجع ده.

د تطبیق ساحه

پنځمه ماده:

د راستېدونکو مهاجرینو لپاره په مشخص شویو ځایونو کې طرحه شوي ښارګوټي دي.

لومړی باب

د مرکزي او ولايتي هيئتونو

ترکیب، وظيفي او صلاحيتونه

لومړی باب لاندې څلور فصلونه

لري:

لومړی فصل: د مرکزي هيئت

ترکیب؛

دوهم فصل: د مرکزي هيئت وظيفي

او صلاحيتونه؛

درېم فصل: د ولايتي هيئت ترکیب؛

څلورم فصل: د ولايتي هيئت وظيفي

او صلاحيتونه.

لومړی فصل

لومړی فصل يوه ماده لري چې پر

دوو فقرو چې اوله فقره يې

پر نهو اجزاو مشتمله ده:

د مرکزي هيئت ترکیب

شپږمه ماده:

(۱) د عالي کميسيون کړنلارې سره

سم د مرکزي هيئت ترکیب په لاندې

ډول دی:

باب اول

ترکیب، وظيفي و صلاحيت‌های

هيئت‌های مرکزی و ولايتي

باب اول دارای چهار فصل ذيل

است:

فصل اول: ترکیب هيئت

مرکزی؛

فصل دوم: وظيفي و صلاحيت‌های

هيئت مرکزی؛

فصل سوم: ترکیب هيئت ولايتي؛

فصل چهارم: وظيفي و صلاحيت‌های

هيئت ولايتي.

فصل اول

فصل اول دارای یک ماده

می‌باشد که بر دو فقره که فقره اول

آن بر نه جزء مشتمل است:

ترکیب هيئت مرکزی

ماده ششم:

(۱) ترکیب هيئت مرکزی مطابق

طرز العمل کميسيون عالی، قرار ذيل

است:

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

- ۱- د کور او ښار جوړولو وزارت
سرپرست، د هیئت د مسئول په توګه؛
- ۲- د کرنې، اوبو لګولو او مالدارۍ وزارت، د اراضي عمومي ریاست
رئیس، د عضو په توګه؛
- ۳- د مهاجرینو او بېرته راستنېدونکو چارو وزارت یو باصلاحیته استازی، د
رئیس په کچه، د عضو په توګه؛
- ۴- د اوبو او انرژۍ وزارت یو باصلاحیته استازی، د رئیس په کچه،
د عضو په توګه؛
- ۵- د کلیو بیارغونې او پراختیا وزارت یو استازی، د عضو
په توګه؛
- ۶- د استخباراتو عمومي ریاست باصلاحیته استازی، د عضو
په توګه؛
- ۷- د ښاري اوبو رسولو او فاضلابو شرکت عمومي ریاست باصلاحیته
استازی، د عضو په توګه؛
- ۸- د چاپیریال ساتنې ادارې باصلاحیته استازی، د عضو په
- ۱- سرپرست وزارت شهرسازی و مسکن، به حیث مسئول هیئت؛
- ۲- رئیس ریاست عمومی اراضی وزارت زراعت، آبیاری و مالداري، به حیث عضو؛
- ۳- نماینده با صلاحیت وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان به سطح رئیس، به حیث عضو؛
- ۴- نماینده با صلاحیت وزارت آب و انرژی به سطح رئیس، به حیث عضو؛
- ۵- نماینده با صلاحیت وزارت احیاء و انکشاف دهات به حیث عضو؛
- ۶- نماینده با صلاحیت ریاست عمومی استخبارات، به حیث عضو؛
- ۷- نماینده با صلاحیت ریاست عمومی شرکت آبرسانی و فاضل آب شهری، به حیث عضو؛
- ۸- نماینده با صلاحیت اداره حفاظت محیط زیست، به حیث

توگه؛

عضو؛

۹- د مربوطه ښاروالۍ باصلاحيته

۹- نماينده با صلاحيت ښاروالۍ

استازی، د عضو په توگه؛

مربوط، به حيث عضو؛

(۲) اړونده وزارتونه او رياستونه دې

(۲) وزارت‌ها و رياست‌های مربوط،

په رسمي ډول يو ځانگړی او باصلاحيته استازی رسماً معرفي کړي.

یک نماينده خاص و با صلاحيت را رسماً معرفي نمايد.

دوهم فصل

فصل دوم

دوهم فصل يوه ماده لري چې پر اتو اجزاو مشتمله ده.

فصل دوم دارای یک ماده می‌باشد که بر هشت جزء مشتمل است.

د مرکزي هيئت وظيفي او

وظايف و صلاحيت‌های هيئت

صلاحيتونه

مرکزی

اوومه ماده:

ماده هفتم:

د مرکزي هيئت وظيفي او صلاحيتونه په لاندې ډول دي:

وظايف و صلاحيت‌های هيئت مرکزی، قرار ذيل است:

۱- د عالي کمېسيون او ولايتي هيئت ترمنځ د اړيکو ساتل؛

۱- حفظ روابط میان کمیسیون عالی و هيئت ولايتي؛

۲- له ولايتي هيئت څخه د رامنځته شويو ښارگوټيو په اړه د معلوماتو راټولول؛

۲- جمع‌آوری معلومات در مورد شهرک‌های ایجاد شده، از هيئت ولايتي؛

۳- د دغه طرز العمل د تطبيق په منظور له اړونده ادارو سره د همغږۍ

۳- ایجاد هماهنگی با ادارات مربوط به منظور تطبيق این

۴- صدور هدايات به هيت ولايتي جهت تطبيق به موقع اين طرز العمل؛ ۵- نظارت امور هيئت هاي ولايتي، در هر مرحله تطبيق اين طرز العمل؛ ۶- دريافت هدايات از اشخاص ذيصلاح به منظور تطبيق به موقع اين طرز العمل؛ ۷- تثبيت زمين هاي مشخص شده به منظور احداث شهرک ها براي مهاجرين عودت کننده؛ ۸- پيشنهاد تصفيه و انتقال زمين به منظور ايجاد شهرک ها براي مهاجرين عودت کننده، به کميسيون عالي رسيدگي به مشکلات مهاجرين جهت اخذ منظوري از عاليقدر اميرالمؤمنين حفظه الله تعالى.	رامنخته کول؛ ۴- د دغه طرز العمل د پر وخت تطبيق لپاره ولايتي هيت ته د لارښوونو صادرول؛ ۵- د دغه طرز العمل پلي کولو په هر پړاو کې د ولايتي هيئتونو د چارو خاړنه؛ ۶- د دغه طرز العمل د پر وخت تطبيق په منظور له ذيصلاح کسانو څخه د لارښوونو ترلاسه کول؛ ۷- د راستنېدونکو مهاجرينو لپاره د ښارگوټو جوړولو په منظور د مشخص شويو ځمکو تثبيتول؛ ۸- د مهاجرينو ستونزو ته د رسېدنې عالي کميسيون ته، د عاليقدر اميرالمؤمنين حفظه الله تعالى څخه د منظوري اخيستو په پار د راستنېدونکو مهاجرينو لپاره د ښارگوټو ايجادولو په منظور د ځمکې تصفيې او انتقال وړانديز کول.

درېم فصل

درېم فصل يوه ماده لري چې پر لسو اجزاو مشتمله ده.

د ولايتي هيئت تركيب

اتمۀ ماده:

ولايتي هيئت تركيب په لاندې ډول دی:

۱- د کور او ښار جوړولو رئيس، د مسئول په توګه؛

۲- د کرنې، اوبو لګولو او مالدارۍ رئيس، د مرستيال په توګه؛

۳- د مهاجرينو او راستنېدونکو چارو رئيس/آمر د منشي په توګه؛

۴- د سنديزې حوزې رئيس/آمر، د عضو په توګه؛

۵- د کليو بيارغونې او پراختيا رئيس، د عضو په توګه؛

۶- د اوبو رسولو د شرکت رئيس/آمر د عضو، په توګه؛

۷- د چاپيريال ساتنې رئيس، د عضو په توګه؛

۸- د ولايت ښاروال، د عضو

فصل سوم

فصل سوم دارای یک ماده می باشد که بر ده جزء مشتمل است.

تركيب هيئت ولايتي

ماده هشتم:

تركيب هيئت ولايتي، قرار ذيل است:

۱- رئيس شهرسازي و مسكن، به حيث مسئول؛

۲- رئيس زراعت، آبياري و مالداري، به حيث معاون؛

۳- رئيس/آمر امور مهاجرين و عودت كنندگان، به حيث منشي؛

۴- رئيس/آمر حوزه دريائي، به حيث عضو؛

۵- رئيس احياء و انكشاف دهات، به حيث عضو؛

۶- رئيس/آمر شركت آبرساني، به حيث عضو؛

۷- رئيس حفاظت محيط زيست، به حيث عضو؛

۸- شاروال ولايت، به

په توگه؛

حيث عضو.

۹- د استخباراتو د رياست باصلاحيته

۹- نماينده با صلاحيت رياست

استازی، د عضو په توگه؛

استخبارات، به حيث عضو؛

۱۰- د کرنې، اوبو لگولو او

۱۰- نماينده تخنيکي (تثييت حق

مالدارۍ- رياست (د کدستر سروې او

کدستر سروې و مالکيت زمين)

د ځمکې مالکيت حق د تثييت)

رياست زراعت، آبياري و مالدارۍ،

تخنيکي استازی، د عضو په توگه.

به حيث عضو.

څلورم فصل

فصل چهارم

څلورم فصل پر دوو مادو مشتمل دی

فصل چهارم بر دو ماده مشتمل است

چې اوله ماده يې ديارلس اجزاء او

که ماده اول آن دارای سيزده جزء و

دوهمه ماده يې دوې فقرې لري.

ماده دوم آن دارای دو فقره می باشد.

د ولايتي هيئت وظيفي او

وظايف و صلاحيت های هيئت

صلاحيتونه

ولايتي

نهمه ماده :

ماده نهم:

د ولايتي هيئت وظيفي او صلاحيتونه

وظايف و صلاحيت های هيئت

په لاندې ډول دي:

ولايتي، قرار ذيل است:

۱- د ۱۳/۴/۱۴۴۵ هـ. ق نېټې په

۱- اشتراک رئيس هيئت

(۱۹۷۰) گڼه حکم کې د شاملو

ولايتي در جلسات ادارات مندرج

ادارو په جلساتو کې د ولايتي هيئت

حکم شماره (۱۹۷۰)

د رئيس گډون؛

مؤرخ ۱۳/۴/۱۴۴۵ هـ. ق؛

۲- د راستنېدونکو مهاجرينو لپاره د

۲- مشخص نمودن زمین های مناسب

بنارگوټو رامنځته کولو په منظور د

به منظور ایجاد شهرک ها برای

مناسبو ځمکو مشخصول؛

۳- د کډوالو ښارگوټو د مغصوبه ځمکو په اړه د امارتي ځمکو له غصب څخه د مخنيوي او د غصب شويو ځمکو د استرداد کمېسيون د تخنیکي هيئت د پرېکړو څخه ډاډ ترلاسه کول؛

۴- د ولايت په کچه د کورونو جوړولو کارونه چټکول او څارنه؛

۵- د افغانستان اسلامي امارت ذيصلاح مقام د حکم سره سم د مستحقو راستنېدونکو مهاجرينو ته د کور يا د ځمکو نمر و سپارل؛

۶- د هغه کارونو تاييد چې د مهندسي اصولو سره سم طرح او منظور شوي وي؛

۷- د کورونو د جوړولو د عقدونو او شرطنامو همغږي کول او د منظوري لپاره مرکزي هيئت ته راجع کول؛

۸- مرکزي هيئت ته د مسکوني واحدونو وېشلو د طريقې پېشنهادول؛

۹- په بې تصفيې ښارگوټو کې د ځمکې د تصفيې د عمليې د چټکولو

مهاجرين عودت ککنده؛

۳- حصول اطمینان از تصامیم هیئت تخنیکي کميسيون جلوگیری از غصب زمین ها و استرداد زمین های غصب شده امارتي، در مورد زمین های مغصوبه شهرک های مهاجرين؛

۴- تسريع و نظارت کارهای اعمار خانه‌ها، به سطح ولايت؛

۵- سپردن خانه و يا نمرات زمین به مهاجرين عودت ککنده مستحق، مطابق حکم مقام ذيصلاح امارت اسلامي افغانستان؛

۶- تأييد کارهایی که مطابق اصول مهندسی طرح و منظور شده باشد؛

۷- هماهنگی عقدها و شرطنامه‌های اعمار خانه‌ها و راجع نمودن آن به هیئت مرکزی، جهت منظوری؛

۸- پیشنهاد طریقه توزیع واحدهای مسکونی، به هیئت مرکزی؛

۹- تعقیب و نظارت به منظور تسريع عملیه تصفیة زمین، در شهرک‌های

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

په منظور تعقيب او څارنه؛

۱۰- د ولايتي هيئت ټولو گډونوالو په لاسليک د ولايت والي او مرکزي هيئت ته په ليکلي ډول د راپور وړاندې کول؛

۱۱- د پخوانيو لېږدول شويو ځمکو د کروکي (هغه نقشه چې له ظواهرو څخه پېژندل کېږي) او اسنادو تطبيق او د کډوالو په ښارگوټوکې د خالي نمر و معلومول؛

۱۲- د راستنېدونکو مهاجرينو په ښارگوټوکې د زيربنايي خدماتو او عامه تاسيساتو (مسجدونو، مدرسو، ښوونځيو، صحي مرکزونو، تفريحي پارکونو او ...) پلي کول؛

۱۳- د نورو ټولو هدايتونو تطبيقول چې د مرکزي هيئت له خوا ورته محول کېږي.

د کورونو جوړول او په دې هکله

د مرستو تنظيم

لسمه ماده:

(۱) د کورونو د جوړولو کار دې د

بدون تصفيه؛

۱۰- ارائه گزارش کتبی امضاء شده از طرف تمام اشتراک کنندگان هیئت ولایتی، به والی ولایت و هیئت مرکزی؛

۱۱- تطبیق کروکی (نقشه‌ای که از ظواهر شناخته می‌شود) و اسناد زمین‌های انتقال یافته سابق و معلوم کردن نمرات خالی در شهرک‌های مهاجرین؛

۱۲- تطبیق خدمات زیربنایی و تأسیسات عامه (مساجد، مدارس، مکاتب، مراکز صحي، پارک‌های تفریحی و...) در شهرک‌های مهاجرین عودت کننده؛

۱۳- تطبیق سایر هداياتی که از طرف هیئت مرکزی برای آن محول می‌شود.

اعمار خانه ها و تنظيم

مساعدت ها در اين مورد

ماده دهم:

(۱) کار اعمار خانه‌ها به وزارت

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

شهرسازی و مسکن سپرده شود تا مطابق اصول خویش آن را اعمار نماید.

(۲) هرگاه شخصی در اعمار خانه‌ها برای مهاجرین عودت کننده همکاری می‌نمود، امور تنظیم و توزیع آن از طرف هیئت توزیع زمین‌ها به مهاجرین عودت کننده، صورت گیرد.

باب دوم

معیارها، شرایط و طرق اساسی

توصیه شده زمین برای احداث

شهرک‌ها

باب دوم دارای سه فصل است:

فصل اول: معیارهای اساسی
توصیه شده زمین برای احداث
شهرک‌ها؛

فصل دوم: شرایط توصیه شده
زمین برای احداث
شهرک‌ها؛

فصل سوم: طریقه سکونت دائمی
در شهرک‌های مهاجرین

کور او بنسار جوړولو وزارت ته وسپارل شي ترڅو د خپلو اصولو مطابق يې جوړ کړي.

(۲) که چا د راستنېدونکو مهاجرينو لپاره د کورونو جوړولو کې مرسته کوله د تنظيم او وېش چارې دې راستنېدونکو مهاجرينو ته د ځمکو د وېش هیئت لخوا ترسره شي.

دوهم باب

د بنارگوټو جوړولو لپاره د

ځمکې توصیه شوي اساسي

معیارونه، شرایط او طریقی

دوهم باب درې فصلونه لري:

لومړی فصل: د بنارگوټو جوړولو
لپاره د ځمکې توصیه شوي
اساسي معیارونه؛

دوهم فصل: د بنارگوټو جوړولو
لپاره د ځمکې توصیه شوي
شرایط؛

درېم فصل: د راستنېدونکو
مهاجرينو په بنارگوټو کې د

دايمي مېشتېدو طريقه.

عودت كننده.

لومړی فصل

فصل اول

لومړی فصل يوه ماده لري چې پر اووه اجزاو مشتمله ده.

فصل اول دارای یک ماده می باشد که بر هفت جزء مشتمل است.

د ځمکې توصيه شوي اساسي

معیارهای اساسی توصیه شده

معیارونه

زمین

یولسمه ماده:

ماده یازدهم:

د راستنېدونکو مهاجرینو د ښارگوټو جوړولو لپاره د مناسبې ځمکې د مشخصولو اساسي معیارونه په لاندې ډول دي:

معیارهای اساسی مشخص کردن زمین مناسب برای احداث شهرک های مهاجرین عودت کننده، قرار ذیل است:

۱- د ځمکې تشخیص باید د عمومي طرز العمل سره مطابق وي؛

۱- تشخیص زمین باید مطابق با طرز العمل عمومی باشد؛

۲- د اوبو سرچینې او یا د اوبو سرچینو حریم کې نه وي؛

۲- در منابع آب و یا در حریم منابع آب نباشد؛

۳- ځمکه باید له چاودېدونکو توکو، ماینونو او خورا لوړې ککړتیا څخه پاکه وي؛

۳- زمین باید از مواد منفجره، ماین ها و از آلودگی زیاد پاک باشد؛

۴- ټاکلې ځمکه باید د معیشت امکاناتو او یا هم موجوده یا احتمالي کاري فرصتونو ته په نږدې ساحه کې

۴- زمین تعیین شده باید در نزدیک ساحه امکانات معیشت و یا هم فرصت های کاری موجود یا احتمالی

رسمي جریده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

پرته وي؛

واقع باشد؛

۵- ټاکلې ځمکه باید په کافي اندازه اوبه ولري او یا د اوبو د شتون قابلیت څخه برخورداره وي؛

۵- زمین تعیین شده باید به اندازه کافی آب داشته باشد و یا از قابلیت داشتن آب برخوردار باشد؛

۶- ځمکه باید د شدیدو ګواښونو لکه سیلابونو، برف کوچونو، ځمکنیو پدې سره مخ نه وي او د ځمکې د لوړوالي او ښکته والي له اړخه د ۲۰ سلنه څخه ډېره ښکته نه وي؛

۶- زمین باید با تهدیدهای شدید؛ مانند سیلابها، برف کوچها، لغزش زمین مواجه نباشد و از لحاظ پستی و بلندی زمین، از ۲۰ فیصد بیشتر پایین نباشد؛

۷- ټاکلې ځمکه باید د ښار جوړونې له نظره د اکثره معیارونو لرونکې وي.

۷- زمین تعیین شده باید از نظر شهرسازی دارای اکثر معیارها باشد.

دوهم فصل

فصل دوم

دوهم فصل یوه ماده لري چې پر شپږو اجزاو مشتمله ده.

فصل دوم دارای یک ماده می باشد که بر شش جزء مشتمل است.

د ځمکې توصیه شوي اساسي شرایط

شرایط اساسی زمین توصیه شده

دولسمه ماده:

ماده دوازدهم:

د راستنېدونکو مهاجرينو د ښارگوټو جوړولو لپاره د مناسبې ځمکې د

شرایط توصیه شده جهت تشخیص زمین مناسب برای احداث

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

شهرک‌های مهاجرین عودت کننده،
قرار ذیل است:

۱- زمین تعیین شده باید از هرگونه
مواد مضر پاک باشد؛

۲- زمین تعیین شده باید نزدیک به
سرک موجوده موقعیت داشته باشد یا
تحت طرح‌ها و نقشه‌های کاری
انکشافی عمومی ادارات مربوط، قرار
گیرد؛

۳- حداقل باید یک مرکز صحتی در
ساحه نزدیک به زمین موجوده
موقعیت داشته باشد یا تحت طرح‌ها
و نقشه‌های کاری انکشافی عمومی
ادارات مربوط، قرار گیرد؛

۴- حداقل یک باب مدرسه در
ساحه نزدیک به زمین موجوده
موقعیت داشته باشد یا تحت
نقشه‌های کاری انکشافی عمومی و یا
طرح‌های ادارات مربوط، قرار گیرد؛

۵- مواد تعمیراتی ضروری در مکان
نزدیک به زمین تعیین شده موجود
باشد و تهیه کردن آن از لحاظ
اقتصادی به خانواده‌های بی‌بضاعت

تشخیص‌ولو لپاره توصیه شوي شرایط
په لاندې ډول دي:

۱- ټاکلې ځمکه باید له هر ډول
مضرو موادو څخه پاکه وي؛

۲- ټاکلې ځمکه باید موجوده سرک
ته نږدې موقعیت ولري، یا د اړونده
ادارو تر طرحو او عمومي
پرمختیايي کاري نقشو لاندې
راشي؛

۳- حداقل یو روغتیايي مرکز باید له
موجوده ځمکې سره نږدې ساحه کې
موقعیت ولري، یا د اړونده ادارو تر
طرحو او عمومي پرمختیايي کاري
نقشو لاندې راشي؛

۴- حداقل یو باب مدرسه له ځمکې
سره په نږدې ساحه کې موقعیت
ولري، یا د عمومي پرمختیايي کاري
نقشو او یا د اړونده ادارو تر طرحو
لاندې راشي؛

۵- اړین ودانیز توکي له ټاکلې
ځمکې سره نږدې ځای کې
موجود وي او له اقتصادي اړخه یې
برابرو ل بېوزله کورنیو ته

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

ممکن وي؛

ممکن باشد؛

۶- د ټاکلي ځمکې د خاورې کيفيت بايد د کور او سرپناه لپاره مناسب وي.

۶- کيفيت خاک زمين تعيين شده بايد مناسب خانه و سرپناه باشد.

درېم فصل

فصل سوم

درېم فصل يوه ماده لري چې پر دوو فقره مشتمله ده

فصل سوم دارای یک ماده می باشد که بر دو فقره مشتمل است

په ښارگوټو کې د دايمي مېشتېدو طريقه

طريقه سکونت دايمي در شهرکها

ديارلسمه ماده:

ماده سيزدهم:

د راستنېدونکو مهاجرينو په ښارگوټو کې د دايمي مېشتېدو طريقه او د کور جوړول د لاندې تگلارې مطابق مديريت کېږي:

طريقه سکونت دايمي و اعمار خانه در شهرکهای مهاجرين عودت کننده، مطابق خط مشی ذیل، مدیریت می شود:

(۱) د راستنېدونکو مهاجرينو ستونزو ته د رسېدنې عالي کمېسيون د کړنلارې د (۳۱) مادې سره سم اړونده اداره (د کور او ښار جوړولو وزارت) مکلفه ده، د دايمي استوگنځايونو نقشه د انجنيري او مهندسي معيارونو مطابق د هر ولايت د شرايطو په پام کې نيولو سره په

(۱) اداره مربوط (وزارت شهرسازی و مسکن)، مطابق ماده (۳۱) طرزالعمل کميسيون عالي رسيدگي به مشکلات مهاجرين عودت کننده، مکلف است، مطابق معيارهای انجيري و مهندسی نقشه محلات سکونت دايمي را با در نظر داشت شرايط هر ولايت در

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

اسرع وخت طرح، نقشه و منظور
نمايد.

(۲) بعد از منظوري طرح‌های
محلات سکونت دائمي نقشه شده،
در هماهنگي با هيئت جلب
مساعده‌ها، بعد از تصويب
کميسیون عالي رسيدگي به مشکلات
مهاجرين، در زمينه ساخت وساز آن
اقدام نمايد.

باب سوم

ترکيب، وظائف و صلاحيت‌های
هيئت ارزيابي فني مشخصه
باب سوم دارای دو فصل است:
فصل اول: ترکيب هيئت ارزيابي
فني مشخصه؛
فصل دوم: وظائف و
صلاحيت‌های هيئت ارزيابي فني
مشخصه.

فصل اول

فصل اول دارای یک ماده می‌باشد
که بر شش جزء مشتمل است.

اسرع وخت طرح، نقشه او منظوره
کړي.

(۲) د نقشه شويو دايمي
استوګنځايونو د طرحو له منظوري-
وروسته، د مرستو راجلبولو هيئت
سره په همغږۍ کې د مهاجرينو
ستونزو ته د رسېدنې عالي کمېسيون
له تصويب وروسته يې د جوړولو او
رغولو په برخه کې اقدام وکړي.

درېم باب

د مشخصه فني ارزونې هيئت
ترکيب، وظيفې او صلاحيتونه
درېم باب دوه فصلونه لري:
لومړی فصل: د مشخصه فني
ارزوني هيئت ترکيب؛
دوهم فصل: د مشخصه فني
ارزوني هيئت وظيفې او
صلاحيتونه.

لومړی فصل

لومړی فصل يوه ماده لري چې پر
شپږو اجزاو مشتمله ده.

د مشخصه فني ارزونې هيئت

ترکيب

څوارلسمه ماده:

د مشخصه فني ارزونې هيئت ترکيب په لاندې ډول دی:

۱- د کور او ښار جوړولو رياست د مهندسي او انجنيرۍ آمر، د رئيس په توگه؛

۲- د څارنې او مراقبت عمومي مدير، د عضو په توگه؛

۳- د انجنيرۍ عمومي مدير، د عضو په توگه؛

۴- د مهندسي عمومي مدير، د عضو په توگه؛

۵- ښاري سرغړونو ته د رسېدو انجنير، د عضو په توگه؛

۶- د ښار جوړولو عمومي مدير، د عضو په توگه.

دوهم فصل

دوهم فصل يوه ماده لري چې پر پنځو اجزاو مشتمله ده.

ترکيب هيئت ارزيايي فني

مشخصه

ماده چهاردهم:

ترکيب هيئت ارزيايي فني مشخصه، قرار ذيل است:

۱- آمر مهندسي و انجنيرۍ رياست شهرسازي و مسکن، به حيث رئيس؛

۲- مدير عمومي نظارت و مراقبت، به حيث عضو؛

۳- مدير عمومي انجنيرۍ، به حيث عضو؛

۴- مدير عمومي مهندسي، به حيث عضو؛

۵- انجنير رسيدگي به تخلفات شهرۍ، به حيث عضو؛

۶- مدير عمومي شهرسازي، به حيث عضو.

فصل دوم

فصل دوم داراي يک ماده مي باشد که بر پنج جزء مشتمل است.

وظايف و صلاحيت‌های هيئت

ارزيابي فني مشخصه

ماده پانزدهم:

وظايف و صلاحيت‌های هيئت ارزيابي فني مشخصه، قرار ذيل است:

- ۱- تحقيق و ارزيابي فني مشخصه کارهای محلات سکونت دايمي؛
- ۲- نظارت و ارزيابي از کارهای اعمار محلات سکونت دايمي؛
- ۳- تأييد استفاده از وسايل پيشرفته ساختمانی با توجه به شرايط افغانستان؛
- ۴- تصميم‌گيري در مورد مشکلات فني مشخصه کارهای شهرک‌ها؛
- ۵- ارائه گزارش روزانه در مورد پيشرفت کار به رئيس هيئت ولايتي.

باب چهارم

مرجع معرفي نمودن مهاجرين مستحق، مرحله سپردن نمرات زمين و مراقبت از زمين‌های شهرک‌ها و انفاذ طرزالعمل.

د مشخصه فني ارزوني هيئت

وظيفي او صلاحيتونه

پنخلسمه ماده:

د مشخصه فني ارزوني هيئت وظيفي او صلاحيتونه په لاندې ډول دي:

- ۱- د دايمي استوگنځيو د کارونو مشخصه فني څېړنه او ارزونه؛
- ۲- د دايمي استوگنځيو د جوړونې کارونو څخه څارنه او ارزونه؛
- ۳- د افغانستان شرايطو ته په پام د ودانيزو توکو له پرمختللو وسايلو څخه د استفادې تاييد؛
- ۴- د ښارگوټو د کارونو د مشخصه فني ستونزو په اړه تصميم نيول؛
- ۵- د ولايتي هيئت رئيس ته د کار د پرمختگ په اړه ورځنۍ راپور وړاندې کول.

څلورم باب

د مستحقو مهاجرينو معرفي کولو مرجع، د ځمکو د نمرود سپارلو مرحله او د ښارگوټو له ځمکو مراقبت او د طرزالعمل انفاذ.

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

باب چهارم دارای چهار فصل است:
فصل اول: مرجع معرفی نمودن
مهاجرین مستحق؛
فصل دوم: مرحله سپردن نمرات
زمین و یا محل سکونت؛
فصل سوم: مراقبت از زمین‌های
شهرک‌ها؛
فصل چهارم: انفاذ طرز العمل.

فصل اول

این فصل دارای یک ماده می‌باشد که
بر سه فقره مشتمل است.

مرجع معرفی نمودن مهاجرین

مستحق

ماده شانزدهم:

(۱) لیست مهاجرین عودت شده
مستحق، از طرف کمیسیون عالی
رسیدگی به مشکلات مهاجرین
عودت کننده به هیئت مرکزی توزیع
زمین و اسکان دائمی فرستاده می-
شود؛ هیئت بر اساس توزیع هر
ولایت، لیست‌ها را ترتیب و به
ولایات مربوط، ارسال می‌کند.

خلورم باب خلور فصلونه لري:
لومړی فصل: د مستحقو مهاجرینو د
معرفي کولو مرجع؛
دوهم فصل: د استوګنځي او یا
ځمکې نمره د سپارلو مرحله؛
درېیم فصل: د ښارګوټو له ځمکو
مراقبت؛
خلورم فصل: د طرز العمل انفاذ.

لومړی فصل

دا فصل یوه ماده لري چې پر درېو
فقرو مشتمله ده.

د مستحقو مهاجرینو د معرفي

کولو مرجع

شپاړسمه ماده:

(۱) د مستحقو راستنو شویو
مهاجرینو لېست، د راستنېدونکو
مهاجرینو ستونزو ته د رسېدنې عالي
کمیسیون له لوري د دایمي مېشتولو
او ځمکو د وېش مرکزي هیئت ته
استول کېږي. هیئت د هر ولایت د
وېش پر اساس لېستونه چمتو او
اړوندو ولایتونو ته استوي.

(۲) هیئت ولایتی مکلف است، مطابق لیست ارسال شده از طرف هیئت مرکزی، به اشخاص مستحق خانه یا نمرات زمین توزیع کند.

(۳) هیئت ولایتی به سطح ولایت صلاحیت تثبیت مستحق را ندارد.

فصل دوم

این فصل دارای یک ماده می باشد که بر چهار فقره مشتمل است.

مرحله سپردن نمرات زمین یا

محل سکونت

ماده هفدهم:

هیئت ولایتی، بعد از دریافت لیست محلات سکونت دائمی یا نمرات زمین، اجراءات ذیل را انجام می دهد:

(۱) طرح ترتیب شده را با همکاری هیئت فنی مشخصه در ساحه تطبیق و هر نمره را تعیین می نماید.

(۲) ورق مشخص تسلیمی زمین یا محل سکونت که از طرف هیئت مرکزی ترتیب گردیده باشد، از سوی

(۲) ولایتی هیئت مکلف دی، د مرکزی هیئت له خوا لېږل شوي لېست سره سم مستحقو کسانو ته کور یا د ځمکې نمرې ووبشي.

(۳) ولایتی هیئت د ولایت په کچه د مستحق د تثبیت واک نه لري.

دوهم فصل

دا فصل يوه ماده لري چې پر څلورو فقرو مشتمله ده.

د استوګنځي او يا ځمکې نمرود

سپارلو مرحله

اولسمه ماده:

ولایتی هیئت، د دایمي استوګنځایونو او يا ځمکې نمرود مستحقینو لېست ترلاسه کولو وروسته لاندې اجراءات کوي:

(۱) چمتو شوې طرحه له مشخصه فني هیئت سره په همکاری کې په ساحه کې پلي او هره نمره ټاکي.

(۲) د ځمکې او يا استوګنځای د تسلیمی مشخصه پاڼه چې د مرکزي هیئت له لوري ترتیب شوې وي د

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

اشخاص مستحق با دقت کامل خانه
پری شود.

(۳) زمین یا خانه توزیع شده باید از
طرف هیئت فنی مشخصه در ساحه به
مستحق نشان داده شود و ورق
مشخص ساحوی تسلیم‌دهی از وی
اخذ گردد.

(۴) یک نقل اسناد جمع‌آوری شده را
با هیئت ولایتی حفظ نماید و اصل
آنها به هیئت مرکزی ارسال کند.

فصل سوم

این فصل دارای یک ماده است.

مراقبت از زمین‌های شهرک‌ها

ماده هجدهم:

هیئت ولایتی مکلف است، به منظور
جلوگیری از غصب وقتاً فوقتاً به
ساحه هیئت‌های فنی مشخصه را
اعزام نماید تا اطمینان حاصل کنند
که نمرات غصب نشده است.

مستحقو افرادو له لوري په پوره دقت
سره ډکه شي.

(۳) توزیع شوې ځمکه یا کور باید
مستحق ته په ساحه کې د مشخصه
فني هیئت له لوري ور وښودل شي او
د تسلیم ورکونې ساحوي مشخصه
پاڼه ترې واخیستل شي.

(۴) د راټولو شویو اسنادو یو نقل له
ولایتي هیئت سره وساتي او اصلي یې
مرکزي هیئت ته ولېږي.

درېم فصل

دا فصل یوه ماده لري.

د ښارگوټو له ځمکو مراقبت

اتلسمه ماده:

ولایتي هیئت مکلف دی، د غصب د
مخنیوي په منظور وخت په وخت
ساحې ته مشخصه فني هیئتونه ولېږي
ترڅو ډاډ تر لاسه کړي چې نمرې
غصب شوې نه دي.

خلورم فصل

دا فصل يوه ماده لري.

انفاذ

نولسمه ماده:

دغه طرز العمل د منظوري له نېټې څخه نافذ^(۳) او په رسمي جريده کې دې خپور شي.^(۴) نور طرز العملونه چې د عاليقدر امير المؤمنين حفظه الله تعالى لخوا تاييد يا منظور شوي نه وي

فصل چهارم

اين فصل دارای یک ماده است.

انفاذ

ماده نهم:

اين طرز العمل از تاريخ منظوري نافذ^(۳) و در جريده رسمي نشر گردد.^(۴) ساير طرز العمل هاي كه از طرف عاليقدر امير المؤمنين حفظه الله تعالى تاييد يا منظور نشده باشد و يا با

(۳) وكذلك إن أمروهم بشيء لا يدرون أينفعون به أم لا، فعلمهم أن يطيعوه، لأن فرضية الطاعة ثابتة بنص مقطوع به وما تردد لهم من الرأي في أن ما أمر به منتفع أو غير منتفع به لا يصلح معارضاً للنص المقطوع (شرح السير الكبير ج ۱ ص: ۱۶۵ الناشر: الشركة الشرقية للإعلانات).
- قال في المعراج لأن طاعة الإمام فيما ليس بمعصية واجبة اه (رد المحتار على الدر المختار ج ۲ ص: ۱۷۲ الناشر: دار الفكر للطباعة والنشر. بيروت).

- (امر السلطان انما ينفذ) اي يتبع ولا تجوز مخالفته (رد المحتار ج ۴ ص ۳۸۲ مكتبه رشيديه كويته).
- مطلب طاعة الإمام واجبة. (قوله: أمر السلطان إنما ينفذ) أي: يتبع ولا تجوز مخالفته (رد المحتار على الدر المختار ج: ۸ ص: ۱۳۲ الرشيدية).
- اتفق الاثمة على: ان الامام الكامل تجب طاعته في كل ما يامره، مالم يكن معصية، وعلى ان احكام الامام و نائبه ومن والاه نافذة. (الفقه على مذاهب الاربعة، كتاب الحدود ج ۴ ص ۱۳۶۴ المكتبة الحقانية محله جنگي).

- وحينئذ تصبح القوانين والتكاليف التي تصدر عن الحاكم واجبة التنفيذ (الفقه الاسلامي وادلتها ج ۸ ص ۳۱۲).

(۴) وأما الإعلان في الجرائد فلم تكن أوراق حوادث في عصر الفقهاء كما هو في زماننا فلا يوجد بحث في الكتب الفقهية بشأن الإعلان بهذه الوسيلة. ولكن الإعلان في زماننا بواسطة الأوراق المذكورة أيضاً جائز. ولكن بما أنه ليس كل الناس يقرءون الجرائد ويعرفون قراءتها وبما أنه لا توجد جرائد في كل محل فيجب الإعلان أيضاً بواسطة المنادي في مجامع الناس كما قال الفقهاء. (درر الحکام شرح مجلة الأحكام ج ۲ ص ۲۴۹ الناشر: دار الجیل).

او يا له دي طرز العمل سره مغاير وي، اين طرز العمل مغاير باشد، ملغي
ملغي دي. (۵) است. (۵)

(۵) أن من يعرض عليه القانون يأخذ منه أمراً باتباع قانون من قبله بأن يكتب أمره باتباعه. حاشية ابن عابدين. ج: ۱۶. ص: ۵۹۸. ط: دارلسلام. دمشق.

- قال في المعراج لأن طاعة الإمام فيما ليس بمعصية واجبة اه (حاشية رد المحتار على الدر المختار ج ۲ ص ۱۷۲. دار الفكر للطباعة والنشر. بيروت).

- مطلب هل يبقى النهي بعد موت السلطان؟ لكن هل يبقى النهي بعد موت السلطان الذي نهى بحيث لا يحتاج من بعده إلى نهي جديد أفتى في "الخيرية" بأنه لا بد من تجديد النهي ولا يستمر النهي بعده، وبأنه إذا اختلف الخصمان في أنه منهي أو غير منهي فالقول للقاضي ما لم يثبت المحكوم عليه النهي، وأطال في ذلك وأطاب فراجع.

- وأما ما ذكره السيد الحموي أيضاً من أنه قد علم من عاداتهم، يعني سلاطين ل عثمان نصرهم الرحمن من أنه؛ إذا تولى سلطان عرض عليه قانون من قبله وأخذ أمره باتباعه فلا يفيد هنا؛ لأن معناه أن يلتزم قانون أسلافه بأن يأمر بما أمروا به وينهي عما نهوا عنه، ولا يلزم منه أنه إذا ولي قاضياً ولم ينهه عن سماع هذه الدعوى أن يصير قاضيه منهياً بمجرد ذلك، وإنما يلزم منه أنه إذا ولاه ينهيه صريحاً ليكون عاملاً بما التزمه من القانون، كما اشتهر أنه حين يوليه الآن يأمره في منشوره بالحكم بأصح أقوال المذهب، كعادة من قبله، وتمام الكلام على ذلك في كتابنا "تنقيح الحامدية" فراجع وأطلعنا الكلام عليه أيضاً في كتابنا "تنبيه الولاية والحكام" [رد المختار على الدر المختار ج ۵ ص ۴۲۰ الناشر: دار الفكر بيروت].

- أنهم صرحوا أن المباح في نفسه قد يصير حراماً من حكم الأمير من جهة أن الله أمر بطاعتهم، فقال: {أطيعوا الله وأطيعوا الرسول وأولي الأمر منكم} فحينئذٍ لو رأى الأمير أن يمنع الناس عن أكل شيءٍ لمصلحةٍ بدت له، يجب عليهم أن لا يأكلوه، ويحرم عليهم. إلا أن تلك الحرمة تقتصر على مدة إمارته فقط، ولا يتجاوزها، فهي حرمة مؤقتة. ومن هذا الباب تحريم التمباك، فإنه قد نهى عنه بعض السلاطين، فاحفظه. [فيض الباري على صحيح البخاري ج ۲ ص ۴۰۸ الناشر: دار الكتب العلمية بيروت - لبنان].

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العلمين والصلوة والسلام على سيد المرسلين وعلى آله
واصحابه اجمعين.

فرمان

د راستېدونكو صنعتكارانو

عاليقدر اميرالمؤمنين

او سوداگرو لپاره د امتيازونو

حفظه الله تعالى در مورد

او اسانتياوو د تنظيمولو

منظوري طرزالعمل تنظيم

د طرزالعمل د منظوري-

امتيازات و تسهيلات

په هكله د عاليقدر

برای صنعت كاران و تاجران

اميرالمؤمنين حفظه الله تعالى

عودت كنده

فرمان

شماره: (۷)

گڼه: (۷)

تاريخ: ۱۴۴۶/۲/۲۲ هـ.ق

نېټه: ۱۴۴۶/۲/۲۲ هـ.ق

ماده اول:

لومړۍ ماده:

طرزالعمل تنظيم امتيازات و تسهيلات
برای صنعت كاران و تاجران
عودت كنده را در (۱) مقدمه،
(۳) باب، (۴) فصل و (۲۰) ماده
منظور می‌نمایم.

د راستېدونكو صنعتكارانو او
سوداگرو لپاره د امتيازونو او
اسانتياوو د تنظيمولو طرزالعمل په
(۱) مقدمه، (۳) بابونو، (۴) فصلونو
او (۲۰) مادو كې منظوروم.

ماده دوم:

دوهمه ماده:

این فرمان از تاریخ توشیح

دغه فرمان د توشیح له نېټې څخه نافذ

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

نافذ و همراه با متن طرز العمل
مذکور در جريده رسمي
نشر گردد.

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته!
امير المؤمنين شيخ القرآن والحديث
مولوي هبة الله اخندزاده

او د ياد طرز العمل له متن سره يو
خای دې په رسمي جريده کې خپور
شي.

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته!
امير المؤمنين شيخ القرآن والحديث
مولوي هبة الله اخندزاده

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

فهرست مندرجات

كتاب

طرز العمل تنظيم امتيازات و تسهيلات برآى صنعت كاران و تاجران عودت كننده مقدمه

صفحه	عنوان	ماده
۹۱	مبنى.....	ماده اول:
۹۱	اهداف.....	ماده دوم:
۹۲	اصطلاحات.....	ماده سوم:
۹۳	نام اختصارى.....	ماده چهارم:
۹۴	مرجع تطبيق.....	ماده پنجم:

باب اول

تركيب، وظائف، صلاحيت ها و ساير موضوعات مربوط به هيئت

فصل اول

تركيب، وظائف و صلاحيت هاى هيئت

۹۵	تركيب هيئت.....	ماده ششم:
۹۶	وظايف و صلاحيت هاى هيئت.....	ماده هفتم:

فصل دوم

ساير موضوعات مربوط به هيئت

۹۷	داير شدن جلسات هيئت.....	ماده هشتم:
۹۸	دارالانشاى هيئت.....	ماده نهم:

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵ - ۱۴۴۶/۵/۲۳)

ماده دهم:	معلومات ابتدایی..... ۹۹
ماده یازدهم:	طبقه بندی صنعت کاران و تاجران..... ۹۹
ماده دوازدهم:	مصونیت اسناد..... ۱۰۰

باب دوم

تسهيلات و امتيازات

فصل اول

اجراآت در مورد فراهم نمودن تسهيلات

برای صنعت کاران و تاجران

ماده سیزدهم: اجراآت در مورد فراهم نمودن تسهيلات و امتيازات

برای صنعت کاران و تاجران..... ۱۰۲

فصل دوم

تسهيلات، امتيازات و آباد کردن زمین

ماده چهاردهم: تسهيلات و امتيازات برای صنعت کاران و تاجران..... ۱۰۴

ماده پانزدهم: آباد کردن زمین ها..... ۱۰۷

باب سوم

احکام متفرقه

ماده شانزدهم: شرکت سهامی..... ۱۰۸

ماده هفدهم: احداث ساحات صنعتی نزدیک به بندرها یا خط فرضی..... ۱۰۸

ماده هجدهم: محلات تجارتي..... ۱۰۹

ماده نوزدهم: تعديل..... ۱۰۹

ماده بیستم: انفاذ..... ۱۱۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ^(۱)

الحمد لله رب العلمين والصلوة والسلام على سيد المرسلين وعلى آله
واصحابه اجمعين.^(۲)

كتاب

د راستېدونكو صنعتكارانو او

طرز العمل تنظيم امتيازات و

سوداگرو لپاره د امتيازونو او

تسهيلات برای صنعت کاران و

اسانتياوو د تنظيمولو د طرز العمل

تاجران عودت کړنده

كتاب

طرز العمل تنظيم امتيازات و تسهيلات
برای صنعت کاران و تاجران
عودت کړنده بر یک مقدمه، (۳)
باب، (۴) فصل و بیست ماده،
مشمول می باشد.

د راستېدونكو صنعتكارانو او
سوداگرو لپاره د امتيازونو او
اسانتياوو د تنظيمولو طرز العمل پر يوه
مقدمه، (۳) بابونو، (۴) فصلونو او
شلو مادو باندې مشتمل دی.

مقدمه

مقدمه (سريزه)

مقدمه بر مواد مبنی، اهداف،
اصطلاحات، نام اختصاری و مرجع

مقدمه د مبنی، موخو، اصطلاحگانو،
لنډ نوم او د تطبيق مرجع پر مادو

(۱) ابتدأ الكتاب بالبسملة أولاً، ثم ثنى بالحمدلة اقتداء بالكتاب العزيز المستفتح هكذا، وعملاً بقوله - عليه
الصلوة والسلام -: «كل أمر ذي بال لا يبدأ فيه بذكر الله وبسم الله الرحمن الرحيم فهو أقطع.» رواه الحافظ
عبد القادر الراوي في أربعينه: وفي رواية أبي داود والنسائي: «كل كلام لا يبدأ فيه بالحمد لله فهو أجذم» وفي
رواية ابن ماجه: «كل أمر ذي بال لم يبدأ فيه بالحمد لله فهو أقطع» ورواه أبو عوانة وابن حبان في صحيحهما.
(البنية شرح الهداية ج ۱ ص ۱۰۵) الناشر: دار الكتب العلمية - بيروت، لبنان.
(۲) ذكروا أن من الواجب على مصنف كتاب، أو مؤلف رسالة ثلاثة أشياء: وهي البسملة، والحمدلة، والصلوة.
عمدة القاري شرح صحيح البخاري ج ۱ ص ۷۷ [الرشيدية].
- وختمننا بالصلوة على النبي ﷺ تيمناً و لما ورد في ذلك. (الفتاوى تنقيح الحامدية ج ۱
ص ۳) [امير حمزه].

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵-۱۴۴۶/۵/۲۳)

باندي مشتمله ده.

تطبيق، مشتمل مي باشد.

مبني

لومړۍ ماده:

دغه طرز العمل د عاليقدر امير المؤمنين حفظه الله تعالى د ۱۳/۴/۱۴۴۵ هـ.ق نېټې د (۱۹۷۰) گڼې حکم پر اساس ترتيب شوی دی.

موخې

دوهمه ماده:

د دغه طرز العمل موخې په لاندې ډول دي:

۱- د راستنېدونکو افغان صنعتکارانو، سوداگرو او پانگوالو لپاره د لازمو اسانتياوو او امتيازونو د برابرولو په برخه کې د هيئت د چارو تنظيم.

۲- د افغانستان د صنعتي کېدلو په موخه له راستنېدونکو افغان صنعتکارانو، سوداگرو او پانگوالو سره همکاري کول.

مبني

ماده اول:

این طرز العمل بر اساس حکم شماره (۱۹۷۰) مورخ ۱۳/۴/۱۴۴۵ هـ.ق عاليقدر امير المؤمنين حفظه الله تعالى ترتيب شده است.

اهداف

ماده دوم:

اهداف این طرز العمل قرار ذیل است:

۱- تنظيم امور هيئت در زمينه فراهم نمودن تسهيلات و امتيازات لازم براي صنعت کاران، تاجران و سرمايه گذاران عودت کننده افغان.

۲- همکاري با صنعت کاران، تاجران و سرمايه گذاران عودت کننده افغان، به هدف صنعتي شدن افغانستان.

اصطلاحگاني

درېمه ماده:

په دې طرز العمل کې راتلونکې اصطلاحگاني لاندې معناگاني افاده کوي:

۱ - عالي کمېسيون: د راستنېدونکو مهاجرينو ستونزو ته د رسېدنې له عالي کمېسيون څخه عبارت دی.

۲ - د راستنېدونکو صنعتکارانو او سوداگرو لپاره د اسانتياوو د تنظيم هيئت: هغه هيئت دی چې د راستنېدونکو مهاجرينو ستونزو ته د رسېدنې عالي کمېسيون د منظور شوي طرز العمل د نهه ويشتې مادې د (۲) فقرې د حکم پر اساس، د صنعت او سوداگري په وزارت کې رامنځته شوی دی.

۳ - راستنېدونکي صنعتکاران، سوداگر او پانگوال: هغه افغانان چې غواړي افغانستان ته راستانه شي او په اړوندو فعاليتونو (صنعت، سوداگري او سرمايه گذاري) کې

اصطلاحات

ماده سوم:

اصطلاحات آتی در این طرز العمل، معانی ذیل را افاده می کند:

۱ - کمیسیون عالی: عبارت از کمیسیون عالی رسیدگی به مشکلات مهاجرین عودت کننده می باشد.

۲ - هیئت تنظیم تسهیلات برای صنعت کاران و تاجران عودت کننده: هیئتی است که بر اساس حکم فقره (۲) ماده بیست و نهم طرز العمل منظور شده کمیسیون عالی رسیدگی به مشکلات مهاجرین عودت کننده، در وزارت صنعت و تجارت ایجاد شده است.

۳ - صنعت کاران، تاجران و سرمایه گذاران عودت کننده: افغانانی که می خواهند به افغانستان عودت نمایند و در فعالیت های مربوط (صنعت، تجارت و سرمایه گذاری)

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵-۱۴۲۶/۵/۲۳)

ونډه واخلي.

سهم بگيرند.

لنډ نوم

نام اختصاري

خلورمه ماده:

ماده چهارم:

(۱) د راستنېدونکو مهاجرينو ستونزو ته د رسېدنې عالي کمېسيون، له دې وروسته په دې طرز العمل کې د عالي کمېسيون په نامه يادېږي.

(۱) کمېسيون عالي رسيدگي به مشکلات مهاجرين عودت کړنده، منبعه در اين طرز العمل، به نام کمېسيون عالي ياد می شود.

(۲) د راستنېدونکو صنعتکارانو او سوداگرو لپاره د اسانتياوو د تنظيم هيئت، له دې وروسته په دې طرز العمل کې د هيئت په نامه يادېږي.

(۲) هيئت تنظيم تسهيلات برای صنعت کاران و تاجران عودت کړنده، منبعه در اين طرز العمل، به نام هيئت ياد می شود.

(۳) راستنېدونکي صنعتکاران، سوداگر او سرمايه گذاران، له دې وروسته په دې طرز العمل کې د صنعتکارانو او سوداگرو په نامه يادېږي.

(۳) صنعت کاران، تاجران و سرمايه گذاران عودت کړنده، منبعه در اين طرز العمل، به نام صنعت کاران و تاجران ياد می شوند.

(۴) د صنعت او سوداگري وزارت، له دې وروسته په دې طرز العمل کې د وزارت په نامه يادېږي.

(۴) وزارت صنعت و تجارت، منبعه در اين طرز العمل، به نام وزارت ياد می شود.

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵-۱۴۲۶/۵/۲۳)

د تطبيق مرجع

پنځمه ماده:

هيئت، د دې طرز العمل د تطبيق مرجع دی.

لومړی باب

د هيئت تركيب، وظيفي،

صلاحيتونه او نور اړوند

موضوعات

لومړی باب، لاندې دوه فصلونه لري:

لومړی فصل: د هيئت تركيب، وظيفي او صلاحيتونه.

دوهم فصل: د هيئت اړوند نور موضوعات.

لومړی فصل

د هيئت تركيب، وظيفي او

صلاحيتونه

لومړی فصل دوې مادې لري چې اوله ماده يې پر دوو فقرو او اوله فقره يې پر اووه اجزاو مشتمله ده او دوهمه ماده يې پر درېو فقرو

مرجع تطبيق

ماده پنجم:

هيئت، مرجع تطبيق اين طرز العمل می باشد.

باب اول

تركيب، وظائف، صلاحيت ها

و ساير موضوعات

مربوط به هيئت

باب اول دارای دو فصل ذیل می باشد:

فصل اول: تركيب، وظائف و صلاحيت های هيئت.

فصل دوم: ساير موضوعات مربوط به هيئت.

فصل اول

تركيب، وظائف و

صلاحيت های هيئت

فصل اول دارای دو ماده می باشد، ماده اول آن بر دو فقره که فقره اول آن دارای هفت جزء است، مشتمل می باشد و ماده دوم آن بر سه فقره

رسمي جريده

پوله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵-۱۴۴۶/۵/۲۳)

که فقره اول آن دارای شش جزء می باشد، مشتمل است.

ترکیب هیئت

ماده ششم:

(۱) ترکیب هیئت مطابق طرزالعمل کمیسیون عالی، قرار ذیل می باشد:

۱- سرپرست وزیر وزارت صنعت و تجارت، به حیث رئیس؛

۲- نماینده وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان، به حیث عضو؛

۳- نماینده وزارت زراعت، آبیاری و مالداري، به حیث عضو؛

۴- نماینده وزارت مالیه، به حیث عضو؛

۵- نماینده وزارت امور داخله، به حیث عضو؛

۶- نماینده افغانستان بانک، به حیث عضو؛

۷- نماینده ریاست عمومی استخبارات، به حیث عضو.

چې لومړۍ فقره یې پر شپږو اجزاو مشتمله ده.

د هیئت ترکیب

شپږمه ماده:

(۱) د عالي کمېسیون له کړنلارې سره سم، د هیئت ترکیب په لاندې ډول دی:

۱- د صنعت او سوداګرۍ وزارت سرپرست وزیر، د رئیس په توګه؛

۲- د مهاجرینو او راستنېدونکو چارو وزارت استازی، د عضو په توګه؛

۳- د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ وزارت استازی، د عضو په توګه؛

۴- د مالیې وزارت استازی، د عضو په توګه؛

۵- د کورنیو چارو وزارت استازی، د عضو په توګه؛

۶- د افغانستان بانک استازی، د عضو په توګه؛

۷- د استخباراتو لوی ریاست استازی، د عضو په توګه.

(۲) د دې مادې په (۱) فقره کې ذکر شوي وزارتونه او ادارې مکلفې دي چې د رئيسانو په کچه خپل باصلاحيتنه عضو، هيئت ته ور وپېژني.

د هيئت وظيفي او صلاحيتونه

اوومه ماده:

(۱) د هيئت وظيفي او صلاحيتونه په لاندې ډول دي:

۱- د وړاندې شويو اسنادو، معلوماتو او حضورې مصاحبې له مخې د راستنېدونکو صنعتکارانو او سوداګرو تثبيت؛

۲- د امتيازونو او اسانتياوو د ترلاسه کولو په موخه، اړوندو ادارو ته د تثبيت شويو صنعتکارانو او سوداګرو معرفي کول؛

۳- د صنعتکارانو او سوداګرو د جذبولو په موخه، د لازمې اقداماتو ترسره کول؛

۴- په ټاکلي وخت کې، د صنعتکارانو او سوداګرو ته د اسانتياوو اړوند کارونه مخ ته وړل؛

(۲) وزارتونه او ادارات ياد شوي در فقره (۱) اين ماده مکلف اند که عضو با صلاحيت خویش را به سطح رؤسا، به هيئت معرفي کنند.

وظايف و صلاحيت‌های هيئت

ماده هفتم:

(۱) وظايف و صلاحيت‌های هيئت، قرار ذيل می‌باشد:

۱- تثبيت صنعتکاران و تاجران عودت کننده، طبق اسناد ارائه شده، معلومات و مصاحبه حضورى؛

۲- معرفى صنعتکاران و تاجران تثبيت شده به ادارات مربوط، به منظور دريافت امتيازات و تسهيلات؛

۳- انجام دادن اقدامات لازم، به هدف جذب صنعتکاران و تاجران؛

۴- پيشبرد کارهای مربوط به تسهيلات صنعتکاران و تاجران در زمان معين؛

۵- ارائه گزارش کاری هیئت به کمیسیون عالی؛

۶- پیشنهاد طرح‌های مناسب بنابر ضرورت به کمیسیون عالی، به منظور تنظیم بهتر امور؛

(۲) هیئت می‌تواند، در صورت ضرورت، تعدیل این طرزالعمل را به کمیسیون عالی پیشنهاد کند؛
(۳) هیئت می‌تواند، به منظور تنظیم بهتر امور، مطابق این طرزالعمل، لوایح را ترتیب کند.

فصل دوم

سایر موضوعات مربوط

به هیئت

این فصل دارای پنج ماده است که ماده اول آن سه فقره، ماده سوم آن هشت بند و ماده چهارم آن سه جزء دارد.

دایر شدن جلسات هیئت

ماده هشتم:

(۱) در دایر شدن جلسات هیئت، اکثر اعضای هیئت حضور

۵- عالی کمپسیون ته، د هیئت کاری راپور وړاندې کول؛

۶- د چارو د ښه تنظیم په موخه، د ضرورت له مخې عالی کمپسیون ته، د مناسبو طرحو وړاندیز کول؛

(۲) هیئت کولای شي، د اړتیا په صورت کې عالی کمپسیون ته، د دې طرزالعمل د تعدیل وړاندیز وکړي؛
(۳) هیئت کولای شي، د چارو د ښه تنظیم په موخه، له دې طرزالعمل سره سم، لوایح ترتیب کړي.

دوهم فصل

د هیئت اړوند نور

موضوعات

په دې فصل کې پنځه مادې دي چې اوله ماده یې درې فقرې، درېیمه ماده یې اته بندونه او څلورمه ماده یې درې اجزاء لري.

د هیئت د غونډو دایرېدل

اتممه ماده:

(۱) د هیئت د غونډو په دایرېدو کې به د هیئت اکثر اعضاء

داشته باشند.

(۲) هرگاه رئيس هيئت لازم بداند، بدون حضور اكثر اعضا نيز جلسه را دابر کرده مي تواند.

(۳) در صورت اختلاف آراي اعضا هيئت، اتباع رأي رئيس ضروري است.^(۳)

دارالانشای هيئت

ماده نهم:

وزارت موظف است كه به منظور سهولت، هماهنگي و تنظيم امور صنعت كاران و تاجران، در روشني جزء (۴) ماده (۲۲) طرز العمل كميسيون عالي، دفتر دارالانشای هيئت را ايجاد نمايد، تا به رهنمايي هيئت تمام امور اداري و مورد ضرورت را انجام دهد.

حضور لري.

(۲) كه د هيئت رئيس لازمه و گنيله، د اكثر و اعضا و له حضور پرته هم غونډه دايرولاي شي.

(۳) د هيئت د اعضا و د رايو د اختلاف په صورت كي، د رئيس د رايي اتباع ضروري ده.^(۳)

د هيئت دارالانشاء

نهمه ماده:

وزارت موظف دی چې د صنعتکارانو او سوداګرو د چارو د اسانتیا، همغږۍ او تنظیم په موخه، د عالي کمېسیون د طرز العمل د (۲۲) مادې د (۴) جزء په رڼا کې د هيئت د دارالانشاء دفتر رامنځته کړي، ترڅو د هيئت په لارښوونه اداري او د اړتيا وړ ټولې چارې ترسره کړي.

(۳) قَالَ: وَإِنْ اِخْتَلَفُوا عَلَى الْأَمِيرِ فَرَأَى بَعْضُهُمْ رَأْيًا، وَرَأَى بَعْضُهُمْ رَأْيًا غَيْرَهُ لَمْ يَمِلْ مَعَ أَكْثَرِهِمْ وَلَكِنْ يَنْظُرُ فِيمَا اِخْتَلَفُوا فِيهِ، فَمَا رَأَهُ صَوَابًا فَضَى بِهِ وَأَنْفَذَهُ وَكَذَلِكَ يَنْبَغِي لِلْقَاضِي أَنْ يَفْعَلَ ذَلِكَ، اِخْتَلَفَ عَلَيْهِ الْمُشَاوِرُونَ مِنَ الْفُقَهَاءِ، وَقَدْ تَقَدَّمَ قَرِيبًا. [معين الحكام فيما يتردد بين الخصمين من الأحكام ص ۳۳ الناشر: دار الفكر بيروت و تبصرة الحكام في أصول الأقضية ومناهج الأحكام ج ۱ ص ۸۹ الناشر: مكتبة الكليات الأزهرية].

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵-۱۴۴۶/۵/۲۳)

ابتدائي معلومات

لسمه ماده:

هيئت مڪلفيت لري، د صنعتکارانو او سوداگرو د تشييت لپاره لاندې معلومات ترلاسه کړي:

- بشپړ شهرت؛
- د سرمايي کچه؛
- د فعاليت څرنگوالي او راتلونکې طرحه؛
- د فعاليت برخه؛
- د فعاليت جواز؛
- په نورو ملکونو کې د کار او فعاليت څرنگوالي؛
- د اړينو اسنادو نقل؛
- د راستنېدو لپاره مشخصه پاڼه.

د صنعتکارانو او سوداگرو

طبقه بندي

يوولسمه ماده:

صنعتکاران او سوداگر د کاري اسنادو پر اساس، په لاندې درېو برخو طبقه بندي کېږي:

معلومات ابتدائي

ماده دهم:

هيئت مڪلفيت دارد، جهت تشييت صنعت کاران و تاجران، معلومات ذيل را دريافت نمايد:

- شهرت مڪمل؛
- اندازه سرمايه؛
- چگونگي فعاليت و طرح آينده؛
- بخش فعاليت؛
- جواز فعاليت؛
- چگونگي کار و فعاليت در ساير کشورها؛
- نقل اسناد ضروري؛
- ورق مشخص برای عودت.

طبقه بندي صنعت کاران

و تاجران

ماده يازدهم:

صنعت کاران و تاجران بر اساس اسناد کاری، به سه بخش ذيل طبقه بندي می شوند:

۱- صنعت کار و تاجر سطح بالا: صنعت کار و تاجری است که در بیش از یک کشور تجارت داشته باشد.

۲- صنعت کار و تاجر سطح متوسط: صنعت کار و تاجری است که تجارت وی به سطح همان کشوری باشد که در آن زندگی کرده است.

۳- صنعت کار و تاجر سطح پایین: صنعت کار و تاجری است که کاروبارهای کوچک مانند: دکان، هوتل و سایر امثال این را داشته باشد.

مصونیت اسناد

ماده دوازدهم:

هیئت مکلف است که اسناد صنعت کاران و تاجران را طور منظم مصون نماید.

۱- د لورې کچي صنعتکار او سوداگر: هغه صنعتکار او سوداگر دی چې له یوه څخه په ډېرو ملکونو کې تجارت ولري.

۲- د منځنۍ کچي صنعتکار او سوداگر: هغه صنعتکار او سوداگر دی چې تجارت یې د هماغه ملک په کچه وي چې پکښې اوسېدلی وي.

۳- د ټیټې کچي صنعتکار او سوداگر: هغه صنعتکار او سوداگر دی چې کوچنی لکه: دوکان، هوتل او دې ته ورته نور کاروبارونه ولري.

د اسنادو خونديتوب

دولسمه ماده:

هیئت مکلف دی چې د صنعتکارانو او سوداګرو اسناد په منظم ډول خوندي کړي.

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵-۱۴۴۶/۵/۲۳)

باب دوم

تسهيلات و امتيازات

باب دوم داراي دو فصل ذيل
مي باشد:

فصل اول: اجراءات در مورد
فراهم نمودن تسهيلات براي
صنعت کاران و تاجران.

فصل دوم: تسهيلات، امتيازات و آباد
کردن زمين.

فصل اول

اجراءات در مورد فراهم

نمودن تسهيلات براي

صنعت کاران و تاجران

اين فصل داراي يک ماده مي باشد که
بر چهار فقره مشتمل است و فقره
سوم آن داراي سه جزء مي باشد.

دوهم باب

اسانتياوي او امتيازات

دوهم باب، لاندې دوه
فصلونه لري:

لومړی فصل: د صنعتکارانو او
سوداگرو لپاره د اسانتياوو برابرولو په
هکله اجراءات.

دوهم فصل: اسانتياوي، امتيازات او د
ځمکي ابادول.

لومړی فصل

د صنعتکارانو او سوداگرو

لپاره د اسانتياوو برابرولو په

هکله اجراءات

دا فصل يوه ماده لري چې پر څلورو
فقرو مشتمله ده او درېيمه فقره يې پر
دربو اجزاو مشتمله ده.

اجراآت در مورد فراهم نمودن تسهيلات و امتيازات برای صنعت کاران و تاجران ماده سیزدهم:

(۱) هیئت مکلف است، صنعت کاران و تاجران را پس از تأیید و تثبیت، به منظور استفاده از تسهیلات و امتیازات مندرج این طرزالعمل بعد از تأیید کمیسیون عالی به ادارات مربوط معرفی کند.

(۲) ادارات مربوط مکلف اند، مطابق فقره (۱) این ماده در مدت ده (۱۰) روز کاری در زمینه تأمین امتیازات و تسهیلات برای صنعت کاران و تاجران اقدامات لازم انجام دهند.

(۳) هیئت و ادارات مربوط مکلفیت دارند، مطابق احکام مندرج فقره‌های (۱ و ۲) این ماده، موارد ذیل را نیز در مدت معین (هفت روز کاری) تنظیم و تطبیق

د صنعتکارانو او سوداگرو لپاره د اسانتیاوو او امتيازاتو برابرولو په هکله اجراآت ديارلسمه ماده:

(۱) هیئت مکلف دی، له تایید او تثبیت څخه وروسته، صنعتکاران او سوداگر د دغه طرزالعمل له مندرجو اسانتیاوو او امتیازونو څخه د ګټې اخیستنې په موخه، د عالي کمېسیون له تایید وروسته اړوندو ادارو ته معرفي کړي.

(۲) اړوندې ادارې مکلفې دي، د لسو (۱۰) کاري ورځو په موده کې د دې مادې له (۱) فقرې سره سم، صنعتکارانو او سوداگرو ته د امتیازونو او اسانتیاوو د تامین په برخه کې ضروري اقدامات ترسره کړي.

(۳) هیئت او اړوندې ادارې مکلفیت لري، د دې مادې په (۱ او ۲) فقره کې له درج شویو حکمونو سره سم، لاندې موارد هم په ټاکلې موده (۷ کاري ورځو) کې تنظیم او پلي

رسمي جریده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵-۱۴۲۶/۵/۲۳)

کړي:

کنند:

۱- د وزارت له مقام څخه د حکم اخیستل.

۱- اخذ حکم از مقام وزارت.

۲- د سندونو او مدارکو ارزونه.

۲- ارزیابی اسناد و مدارک.

۳- د هیئت د غونډو جوړونه.

۳- تدویر جلسات هیئت.

(۴) د دې مادې په (۳) فقره کې د مندرجې (۱، ۲ او ۳) اجزا د حکمونو له بشپړېدو څخه وروسته، باید صنعتکاران او سوداګر د عالي کمېسیون له لوري تایید شي.

(۴) بعد از تکمیل احکام اجزای (۱، ۲ و ۳) مندرج فقره (۳) این ماده، صنعتکاران و تاجران باید از سوی کمیسیون عالی تأیید شوند.

دوهم فصل

فصل دوم

اسانتیاوې، امتیازات او د

تسهيلات، امتیازات و

ځمکې ابادول

آباد کردن زمین

دا فصل دوي مادې لري چې اوله ماده يې پر شپږو فقرو چې اوله فقره يې پر اوو اجزاو مشتمله ده او دوهمه ماده يې پر دوو فقرو مشتمله ده.

این فصل دارای دو ماده می باشد، ماده اول آن بر شش فقره که فقره اول آن بر هفت جزء مشتمل می باشد و ماده دوم آن دارای دو فقره است.

تسهيلات و امتيازات برای

صنعت کاران و تاجران

ماده چهاردهم:

(۱) صنعت کاران و تاجران تشييت شده از طرف هيئت، با در نظر داشت طبقه بندي ماده يازدهم اين طرز العمل، از سوی کمیسیون عالی مستحق امتيازات و تسهيلات ذيل، شناخته می شوند:

۱- معاف شدن صنعت کاران و تاجران سطح بالا و متوسط که در بخش جديد صنعتي سرمايه گذاري می کنند، علاوه بر ساير امتيازات، از ديگر ماليات برای (۵) سال، به جز از ماليه کارمندان.

۲- مستفيد شدن آن عده صنعت کاران و تاجرانی که در بخش های فعال اقتصادي افغانستان سرمايه گذاري می کنند، علاوه بر معافيت مالياتي (۵) ساله، از ساير امتيازات.

د صنعتکارانو او سوداگرو لپاره

اسانتياوې او امتيازات

خوار لسمه ماده:

(۱) د هيئت له خوا تشييت شوي صنعتکاران او سوداگر، د دغه طرز العمل د يوولسمې مادې طبقه بندي ته په کتو سره، د عالي کمېسيون له خوا د لاندې امتيازونو او اسانتياوو مستحق پېژندل کېږي:

۱- د لوړې او منځنۍ کچې صنعتکارانو او سوداگرو چې په نوې صنعتي برخه کې سرمايه گذاري کوي، پر نورو امتيازونو سربېره، د کارکوونکو له ماليې پرته له نورو مالياتو څخه د (۵) کلونو لپاره معاف کېدل.

۲- هغه شمېر صنعتکاران او سوداگر چې د افغانستان په فعالو اقتصادي برخو کې سرمايه گذاري کوي پر (۵) کاله مالياتي معافيت سربېره، له نورو امتيازونو څخه مستفيد کېدل.

رسمي جریده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵-۱۴۴۶/۵/۲۳)

۳- معاف شدن ماشین آلات و وسایل وارداتی صنعت کاران و تاجران سطح بالا، متوسط و پایین از محصول گمرکی.

۴- اعطای اجازه آوردن دو عراده موتر شخصی (دست افغانستان) بدون محصول گمرکی به افغانستان، به صنعت کاران و تاجران.

۵- نگرش رفتن محصول گمرکی و مالیه از اموال موجود صنعت کاران و تاجران سطح پایین.

۶- اعطای ویزه دوساله، طبق تقاضای صنعت کاران و تاجران به کارکنان و انجیران مشخص فنی خارجی آنها، پس از تأیید هیئت.

۷- مستحق شناخته شدن صنعت کاران و تاجرانی که مورد تأیید هیئت قرار گرفته باشند، به یک نمره زمین در شهر جدید کابل (ده سبز) و یا در سایر شهرک های مربوط وزارت شهرسازی و مسکن.

۳- د لورپی، منځنۍ او ټیټې کچې د صنعتکارانو او سوداګرو وارداتي ماشین آلات او وسایل له ګمرکي محصول څخه معاف کېدل.

۴- صنعتکارانو او سوداګرو ته له ګمرکي محصول پرته، افغانستان ته د (افغانستان لاس) دوه عرادي شخصي موټرو د راوړلو اجازه ورکول.

۵- له ټیټې کچې صنعتکارانو او سوداګرو څخه پر موجودو مالونو باندې ګمرکي محصول او مالیه نه اخیستل.

۶- د صنعتکارانو او سوداګرو د غوښتنې له مخې، د هیئت له تایید وروسته د هغوی مشخصو فني بهرنیو کارکوونکو او انجیرانو ته د دوه کلنې ویزې ورکول.

۷- هغه صنعتکاران او سوداګر چې د هیئت د تایید وړ ګرځېدلي وي، د کابل په نوي ښار (ده سبز) او یا د کور او ښار جوړولو وزارت اړوندو په نورو ښارګوټو کې د یوې نمرې ځمکې مستحق پېژندل کېدل.

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵-۱۴۴۶/۵/۲۳)

(۲) هيئت مکلف است، حين ضرورت، با صنعت کاران و تاجران در فراهم نمودن تسهيلات لازم از طريق بانکها، کمک کند.

(۳) هيئت مکلف است، به منظور دسترسي صنعت کاران و تاجران به معادن و زمينهای زراعتی، تسهيلات را فراهم نموده و آنها را به ادارات امارتی مربوط، معرفی کند.

(۴) به صنعت کاران و تاجران سطح بالا و متوسطی که از سوی هيئت معرفی شده اند، بر اساس تقاضا و میزان سرمایه گذاری آنها، جهت اعمار کارخانهها در ساحه صنعتی، زمین طور رایگان داده می شود.

(۵) مصارف زیربنای زمین توزیع شده از صنعت کاران و تاجران، در ده قسط اخذ می شود.

(۶) تطبيق عملی راهکارهای مندرج ماده سیزدهم این طرز العمل باید در مدت (۱۸) روز کاری که مطابق احکام ماده

(۲) هيئت مکلف دی، د اړتيا پرمهال صنعتکارانو او سوداګرو ته د بانکونو له لارې د لازمو سهولتونو په برابرولو کې مرسته وکړي.

(۳) هيئت مکلف دی، صنعتکارانو او سوداګرو ته معدنونو او زراعتی ځمکو ته د لاسرسي په موخه اسانتياوې برابرې او اړوندو امارتي ادارو ته وروپېژني.

(۴) د لوړې او منځنۍ کچې هغو صنعتکارانو او سوداګرو ته چې د هيئت له خوا ورپېژندل شوي دي، د هغوی د غوښتنې او د سرمایه گذاري د کچې پر اساس، په صنعتي ساحو کې د کارخونو جوړولو لپاره ځمکه په وړيا توګه ورکول کېږي.

(۵) له صنعتکارانو او سوداګرو څخه د وېشل شوې ځمکې د زېربنا لګښت په لسو قسطونو کې اخیستل کېږي.

(۶) د دغه طرز العمل په دیارلسمه ماده کې د درج شویو لارو چارو عملي تطبيق باید د (۱۸) کاري ورځو په موده کې چې د څوارلسمې

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵-۱۴۴۶/۵/۲۳)

چهاردهم می باشد، تکمیل و
اجراء شود.

آباد کردن زمین ها

ماده پانزدهم:

(۱) صنعت کاران و تاجران
مكلف اند، در مدت دو ماه
امور آبادی زمین توزیع شده
را آغاز و در مدت ده ماه آنرا تکمیل
کنند.

(۲) هرگاه صنعت کار یا تاجر،
کار زمین مندرج فقره (۱) این ماده
را در مدت ده ماه تکمیل نکند،
هیئت می تواند، زمین توزیع شده
را مسترد نماید؛ البته در
صورت اعذار معقول، کمیسیون عالی
می تواند جهت تمديد
مدت، از مقام عالی
محترم عالیقدر امیرالمؤمنین حفظه الله
تعالی هدایت طلب کند.

باب سوم

احکام متفرقه

باب سوم دارای پنج ماده می باشد که

مادی له احکامو سره سمون خوري،
بشپړ او اجراء شي.

د ځمکو ابادول

پنځلسمه ماده:

(۱) صنعتکاران او سوداگر مکلف
دي، د دوو میاشتو په موده کې د
توزیع شوې ځمکې د آبادۍ چارې
پیل او د لسو میاشتو په موده کې یې
بشپړې کړي.

(۲) که صنعتکار یا سوداگر د دې
مادې په (۱) فقره کې د مندرجې
ځمکې کار د لسو میاشتو په موده کې
تکمیل نه کړ، هیئت کولای شي،
توزیع شوې ځمکه مسترده کړي؛
البته د معقولو اعذارو په صورت کې
عالي کمیسیون کولای شي د مودې د
تمديد لپاره، د عالیقدر امیرالمؤمنین
حفظه الله تعالی له محترم عالي مقام
څخه هدایت وغواړي.

درېم باب

متفرقه حکمونه

درېم باب، پنځه مادي لري چې

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵-۱۴۲۶/۵/۲۳)

ماده سوم آن بر دو فقره
مشمول است.

شرکت سهامی

ماده شانزدهم:

وزارت مکلف است، به
پیشنهاد هیئت و بعد
از تأیید کمیسیون عالی، به منظور
حمایت و تنظیم امور مربوط به
فعالیت‌های صنعتی و تجارتي
صنعت کاران و تاجران، در
داخل افغانستان شرکت سهامی را
تأسیس کند.

احداث ساحات صنعتی نزدیک به

بندرها یا خط فرضی

ماده هفدهم:

وزارت مکلف است، برای
کارخانه‌های تولیدی و فعالیت‌های
صنعتی در بندرها یا خط فرضی،
ساحات صنعتی را ایجاد کند تا
صنعت رشد نماید و صنعت کاران و
تاجران تشویق شوند.

درپیمه ماده یې پر دوو فقرو
مشموله ده.

سهامي شرکت

شپاړسمه ماده:

وزارت مکلف دی، د هیئت په
وړاندیز او د عالي کمېسیون له تایید
وروسته، د صنعتکارانو او سوداګرو د
صنعتي او سوداګریزو فعالیتونو د
اړوندو چارو د ملاتړ او تنظیم په
موخه د افغانستان په داخل کې د
ونډو شرکت (سهامي شرکت)
تاسیس کړي.

بندرونو یا فرضي کرښې ته نږدې

د صنعتي ساحو جوړول

اوولسمه ماده:

وزارت مکلف دی، د توليدي
کارخونو او صنعتي فعالیتونو لپاره په
بندرونو یا فرضي کرښه کې صنعتي
ساحې رامنځته کړي ترڅو صنعت
وده وکړي او صنعتکاران او سوداګر
تشویق شي.

رسمي جريده

پرله پسي نمبر (۱۴۵۸)

(۱۴۰۳/۹/۵-۱۴۴۶/۵/۲۳)

سوداگريز ځايونه

اتلسمه ماده:

(۱) وزارت مکلف دی، د صنعتکارانو او سوداگرو لپاره د بنسټ کارې شرايطو د چمتو کولو او تجارتي کاروبار ته د هڅولو په موخه د مهاجرينو بنسټگوتو ته څېرمه صنعتي ساحې، بازارونه او سوداگريز ځايونه جوړ کړي.

(۲) وزارت مکلف دی، په ځانگړو شرايطو سره، کوچنيو کارخونو ته په صنعتي ساحو کې اسانتياوې برابرې کړي.

تعديل

نولسمه ماده:

دغه طرزالعمل د هيئت د وړانديز پر اساس، د عالي کمېسيون په تاييد او د عدليې وزارت له طريقه د عاليقدر اميرالمؤمنين حفظه الله تعالى له منظوري وروسته، د تعديل وړ دی.

محلات تجارتي

ماده هجدهم:

(۱) وزارت مکلف است، په منظور فراهم نمودن شرايط بهترکاری و تشويق به کاروبار تجارتي، برای صنعت کاران و تاجران در مجاورت شهرک های مهاجرين، ساحات صنعتی، بازارها و محلات تجارتي را احداث کند.

(۲) وزارت مکلف است که با شرايط خاص، به کارخانه های کوچک در ساحات صنعتی تسهيلات را فراهم کند.

تعديل

ماده نهم:

این طرزالعمل بر اساس پیشنهاد هیئت، به تأیید کمیسیون عالی و از طریق وزارت عدلیه بعد از منظوری عالیقدر امیرالمؤمنین حفظه الله تعالى، قابل تعديل است.

انفاذ

شلمه ماده:

دغه طرز العمل د منظوری له
نېټې څخه نافذ^(۴) او په رسمي
جریده کې دې خپور شي.^(۵)
نور طرز العملونه چې د
عالیقدر امیر المؤمنین حفظه الله تعالی
له خوا تایید یا منظور شوي نه وي
او یا له دې طرز العمل سره مغایر

انفاذ

ماده بیستم:

این طرز العمل از تاریخ
منظوری نافذ^(۴) و در جریده
رسمی نشر گردد.^(۵) سایر
طرز العمل هائی که از طرف
عالیقدر امیر المؤمنین حفظه الله تعالی
تأیید یا منظور نشده باشد
و یا با این طرز العمل مغایر

(۴) وكذلك إن أمرهم بشيء لا يدرون أينفعون به أم لا، فعليهم أن يطيعوه، لأن فرضية الطاعة ثابتة بنص مقطوع به وما تردد لهم من الرأي في أن ما أمر به منتفع أو غير منتفع به لا يصلح معارضاً للنص المقطوع (شرح السير الكبير ج ۱ ص: ۱۶۵ الناشر: الشركة الشرقية للإعلانات).

- قال في المعراج لأن طاعة الإمام فيما ليس بمعصية واجبة اه (حاشية رد المحتار على الدر المختار ج ۲ ص ۱۷۲ الناشر: دار الفكر للطباعة والنشر. بيروت).

- (امر السلطان انما ينفذ) اي يتبع ولا تجوز مخالفته (رد المحتار ج ۴ ص ۳۸۲ مكتبه رشيدية كويت).

- مطلب طاعة الإمام واجبة. (قوله: أمر السلطان إنما ينفذ) أي: يتبع ولا تجوز مخالفته (رد المحتار على الدر المختار ج ۸ ص ۱۳۲ الرشيدية).

- اتفق الاثمة على: ان الامام الكامل تجب طاعته في كل ما يامر به، مالم يكن معصية، وعلى ان احكام الامام و نائبه ومن ولاة نافذة. (الفقه على مذاهب الاربعة، كتاب الحدود ج ۴ ص ۱۳۶۴ المكتبة الحقانية محله جنگي).

- وحينئذ تصبح القوانين والتكاليف التي تصدر عن الحاكم واجبة التنفيذ (الفقه الاسلامي وادلتها ج ۸ ص ۳۱۲).

(۵) وأما الإعلان في الجرائد فلم تكن أوراق حوادث في عصر الفقهاء كما هو في زماننا فلا يوجد بحث في الكتب الفقهية بشأن الإعلان بهذه الوسيلة. ولكن الإعلان في زماننا بواسطة الأوراق المذكورة أيضاً جائز. ولكن بما أنه ليس كل الناس يقرءون الجرائد ويعرفون قراءتها وبما أنه لا توجد جرائد في كل محل فيجب الإعلان أيضاً بواسطة المنادي في مجامع الناس كما قال الفقهاء. (درر الحکام شرح مجلة الأحكام ج ۲ ص ۲۴۹ الناشر: دار الجیل).

وي، ملغي دي.^(۶)

باشد، ملغي است.^(۶)

(۶) أن من يعرض عليه القانون يأخذ منه أمراً باتباع قانون من قبله بأن يكتب أمره باتباعه. تقريرات الرافعي ضميمه حاشية ابن عابدين. ج: ۱۶. ص: ۵۹۸. ط: دارلسلام. دمشق.

- قال في المعراج لأن طاعة الإمام فيما ليس بمعصية واجبة اه (حاشية رد المحتار على الدر المختار ج ۲ ص ۱۷۲. دار الفكر للطباعة والنشر. بيروت).

- مطلب هل يبقى النهي بعد موت السلطان؟ لكن هل يبقى النهي بعد موت السلطان الذي نهى بحيث لا يحتاج من بعده إلى نهى جديد أفتى في "الخيرية" بأنه لا بد من تجديد النهي ولا يستمر النهي بعده، وبأنه إذا اختلف الخصمان في أنه منهي أو غير منهي فالقول للقاضي ما لم يثبت المحكوم عليه النهي، وأطال في ذلك وأطاب فراجع.

وأما ما ذكره السيد الحموي أيضاً من أنه قد علم من عاداتهم، يعني سلاطين آل عثمان نصرهم الرحمن من أنه؛ إذا تولى سلطان عرض عليه قانون من قبله وأخذ أمره باتباعه فلا يفيد هنا؛ لأن معناه أن يلتزم قانون أسلافه بأن يأمر بما أمروا به وينهي عما نهوا عنه، ولا يلزم منه أنه إذا ولي قاضياً ولم ينه عن سماع هذه الدعوى أن يصير قاضيه منهياً بمجرد ذلك، وإنما يلزم منه أنه إذا ولاه ينهيه صريحاً ليكون عاملاً بما التزمه من القانون، كما اشتهر أنه حين يوليه الآن يأمره في منشوره بالحكم بأصح أقوال المذهب، كعادة من قبله، وتمام الكلام على ذلك في كتابنا "تنقيح الحامدية" فراجع وأطالنا الكلام عليه أيضاً في كتابنا "تنبيه الولاة والحكام" [رد المختار على الدر المختار ج ۵ ص ۴۲۰ الناشر: دار الفكر بيروت].

-أنهم صرحوا أن المباح في نفسه قد يصير حراماً من حكم الأمير من جهة أن الله أمر بطاعتهم، فقال: {أطيعوا الله وأطيعوا الرسول وأولي الأمر منكم} فحينئذ لو رأى الأمير أن يمنع الناس عن أكل شيء لمصلحة بدت له، يجب عليهم أن لا يأكلوه، ويحرم عليهم. إلا أن تلك الحرمة تقتصر على مدة إمارته فقط، ولا يتجاوزها، فهي حرمة مؤقتة. ومن هذا الباب تحريم التمباك، فإنه قد نهى عنه بعض السلاطين، فاحفظه. [فيض الباري على صحيح البخاري ج ۲ ص ۴۰۸ الناشر: دار الكتب العلمية بيروت - لبنان].

کلنی ګډون

په مرکز او ولایتونو کې: (۱۵۰۰) افغانی

د امارت مامورینو لپاره: (۲۵) سلنه تخفیف

د تصدیق په وړاندې کولو سره د زده کوونکو او محصلینو لپاره، نیمه بیه

په مرکز او ولایتونو کې د کتاب پلورنځیو لپاره د رسمي جریدې پلورنه له

ټاکلې بېې شخه، (۱۰) سلنه تخفیف

له هېواده بهر: (۲۰۰) امریکایي ډالر

اشتراک سالانه

در مرکز و ولایات: (۱۵۰۰) افغانی

برای مامورین امارت: با (۲۵) فیصد تخفیف

برای متعلمین و محصلین با ارائه تصدیق، نصف قیمت

فروش جریده رسمی برای کتاب فروشی ها در مرکز و ولایات

با (۱۰) فیصد تخفیف از قیمت روی جلد

خارج از کشور: (۲۰۰) ډالر امریکایی

**ISLAMIC EMIRATE
OF AFGHANISTAN
MINISTRY OF JUSTICE**

**OFFICIAL
GAZETTE**

- **The Law on Leasing Emirati Lands**
- **The Procedure for the Land Distribution Committee for the Returning Refugees**
- **The Procedure for Regulating Privileges and Facilities for Returning Industrialists and Traders**

**Date: 25th NOVEMBER.2024
ISSUE NO:(1458)**